

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2445.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri p. št. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo — Oglasi
po tarifi.

Trgovec in obrtnik vesta najbolje,

da zadovoljen odjemalec ne izostane. Zato
se tudi trgovci vedno vračajo k „Jutrovim“
oglasom, ker so bili vedno prav zadovoljni
z uspehi.

Danes 445 malih oglasov in mnogo indera-
tov najboljših turdk.

Nova češkoslovaška vlada

Malypetr je včeraj na prošnjo prezidenta Masaryka
obnovil pogajanja in jih uspešno končal

Praga, 29. oktobra h. Ko je designi-
rani ministrski predsednik Malypetr
predvčeršnjim vrnil svoj mandat, ga
je predsednik republike naprosil, naj
kljub temu nadaljuje svoja pogajanja.
Pri vseh strankah, razen pri socialistih,
se je namreč pojavil odločen odpor pro-
ti poizkusu sestave uradniške vlade.
Posebno ostro se je izrekla proti urad-
niški vladi današnja glavna skupščina
agrarne stranke, ki ji prisostvuje okoli
1500 delegatov. Pod vtisom splošnega
odpora proti uradniški vladi je končno
tudi izvršilni odbor socialno demokrati-
ske stranke, ki je bil brzojavno skli-
čan za danes opoldne, opustil svoje sta-
lišče.

Popoldne je Malypetr zopet obnovil
pogajanja z zastopniki strank. Gre le
še za 30 milijonov Kč. da se doseže rav-
notežje v proračunu. Stranke so že da-
le Malypetru pismena jamstva, da se
bodo držale dogovorjenega finančnega
načrta.

Praga, 29. oktobra. g. Lista nove
vlade je bila nočjo končno veljavno se-
stavljena. Ministrski predsedništvo
prevzame dosedanjega predsednika poslans-
ke zbornice Malypetr. Od doseda-
njih ministrov izstopijo iz vlade štiri-
je, dočim pripadajo novi štirje ministri
istim strankam. Koaliicijska baza vlade
ostane torej neizpremenjena.

Notranje ministrstvo prevzame na-

mesto agrarnega poslanca Slavika do-
sedanji deželni predsednik Moravske
in Slezije Ivan Černy. Kot naslednik
Viškovskega prevzame ministrstvo za
narodno obrambo Bradač, ki pripada
istotako agrarni stranki. Poljedelsko
ministrstvo je dobil agrarec dr. Hodža.
Železniški minister pa je postal socialni
demokrat Bechyně. Ostala ministrstva
ostanejo neizpremenjena. Tudi nemška
ministra dr. Czech (socialni demokrat)
ostane kot minister za socialno skrb-
stvo in dr. Spina (zveza pojedelcev)
kot minister za narodno zdravje. Dr.
Beneš bo še dalje vodil češkoslovaško
zunanjo politiko.

Sporazum o redukciji uradniških plač

Sporazum o sestavi nove vlade se je
dosegel na podlagi kompromisa v vpraša-
nju zmanjšanja uradniških plač. Dohodki
nad 15.000 Kč letno se bodo znižali za
10 odst., dohodki od 9000 do 15.000 Kč
se bodo znižali po stopnjah, dohodki pod
9000 Kč pa ostanejo neizpremenjeni. Po-
leg tega se bodo odtegljali za penzijo dr-
žavnih uradnikov zvišali za 2 odst. Ostala
sporna vprašanja, zlasti načrt štednje gle-
de socialnih bremen ostanejo predmet na-
daljnjih pogajanj. Na ta način se bo zmanj-
šal proračunski primanjkljaj za 600 mili-
onov Kč, tako da se zdi, da bo zagotov-
ljeno proračunsko ravnotežje, ko bodo
sklenjeni še nameravani nadaljnji ukrepi
štednje.

Balkanski Locarno

Balkanska konferenca v Bukarešti je dovela do
znatnega zblizanja med balkanskimi državami —
Prihodnja konferenca bo v Beogradu

Beograd, 29. oktobra. p. Danes je pri-
spela semkaj na povratku z balkanske
konference v Bukarešti grška delegacija
pod vodstvom bivšega grškega ministrskega
predsednika Papanastasia. Na kolodvoru
je pozdravil grške delegate grški posla-
nik na našem dvoru g. Melas. G. Papa-
nastasiu se je dlje časa razgovarjal tudi
z novinarji ter jim izjavil, da je z delom
balkanske konference povsem zadovoljen.
Grška delegacija se je vrnila poprej ka-
kor druge, to pa zaradi notranje-političnega
položaja v Grčiji. Ostale delegacije so
ostale še v Rumuniji in jih je danes spre-
jel kralj v Sinalji v posebni avdijenci.

Skupno z grško delegacijo je prišel
tudi član jugoslovanske delegacije g. dr.
Stepan Popović, generalni tajnik beograjs-
ke industrijske zbornice. O svojih vtisih
je izjavil novinarjem:

»Tokratno balkansko konferenco lahko
upravičeno imenujemo »Balkanski Locar-
no«. Konferenca je potekla v najlepšem
redu in skladnosti, četudi so jo Bolgari
predčasno zapustili. Edino Bolgarija izmed
vseh balkanskih držav ni hotela pristati
na predlagani balkanski pakt, ki predvide-
va tesnejše sodelovanje med balkanskimi
državami in reševanje morebitnih medse-
bojnih sporov po posebnem razsodišču. To
pa ne pomeni, da bi Bolgari za vedno od-
rekli sodelovanje. Pred svojim odhodom je
bolgarska delegacija svedočno izjavila, da
hoče še nadalje sodelovati in da ni naj-
manj ne misli na to, da bi se za vedno od-
rekli tesnejšemu sodelovanju z ostalimi
balkanskimi državami. Njihov umik na
konferenci je pripisati nasprotstvu, ki so
se pojavila v politični sekciji glede bal-

kanskega pakta, v katerem so Bolgari za-
htevali posebne privilegije, ki niso v skla-
du z duhom mednarodnega sodelovanja in
balkanske solidarnosti. Zato so vse države
odklopile bolgarske zahteve in odobri-
le predloženi balkanski pakt, ki kateremu
je Jugoslavija najavila gotovo rezervo
v pogledu narodnih manjšin, vse ostale sekci-
je, gospodarska, prometna, kulturna itd.,
so končale svoje delo v najlepši slogi in na
splošno zadovoljnost, tako da lahko sma-
tramo, to konferenco zares za »Balkanski
Locarno«.

Ideja balkanskega zblizanja zavzema
vedno večji razmah in se to vidi zlasti na
vsakoletnih konferencah balkanskih držav.
ki se čimdalje bolj oddaljujejo od političnih
problemov in skušajo doseči zblizanje in
tesnejše sodelovanje predvsem na gospo-
darskem polju, kar je tudi v polni meri
uspelo. Konferenci so prisostvovali tudi
opazovalci Društva narodov in raznih
drugih mednarodnih institucij. Konferenc
so menjale se predsedovali šefi nacional-
nih delegacij. Razprave so bile vseskozi
stavne in prežete iskrene želje in volje
po uresnitvi zamisli balkanske solidarnosti
po načelu »Balkan balkanskim narodom«.

V Rumuniji je bil vsem delegacijam pri-
rejen prav pristen sprejem, a svojo po-
sebno pozornost je izkazal konferenci tudi
rumunski kralj s tem, da je po končanem
delu pozval vse delegacije v posebno avdi-
jenco, ki se je vršila danes v Sinalji. Na
konferenci je bilo sklenjeno, da se bo pri-
hodnja konferenca vršila meseca oktobra
prihodnjega leta v Beogradu.

Koaliicijska vlada opozicije na Grškem

Po dolgotrajnih pogajanjih je bil med opozicijskimi strankami dose-
žen sporazum — Vlado bo sestavil vodja monarhistov Tsaldaris

Ate, 29. okt. 6. Po razgovorih med za-
stopniki grških parlamentarnih skupin, ki
so trajali skoraj mesec dni, se je vršila
pri predsedniku republike Zaimisu konfe-
renca, na kateri se je našla rešitev sedanje
krize. Izjava Tsaldarisa, voditelja monar-
histične ljudske stranke, da priznava se-
danjo republikansko državno obliko in
ustroj, je omogočila Zaimisu, da je pri-
pravil šefe opozicijskih strank do pristana-
ka, da se mandat za sestavo koaliicijske
vlade poveri Tsaldarisu. V koaliicijski vladi
bi sodelovale vse opozicijske stranke razen
komunistov. Jutri se grški politiki znova
sestanejo pri Zaimisu. Na tej konferenci
bo Tsaldaris predložil listo novega kabineta

in obrazložil program nove vlade. Tsaldari-
s bi dobil mandat za razpust parlamenta,
izvoljenega 27. septembra. Volitve bi se
vršile šele v šest ali osmih mesecih. Tsal-
daris bi dobil obenem izredna pooblastila
za upravnost vodstvo države v tem času.

Nazadovanje nemških mest

Berlin, 29. oktobra AA. Po najnovejših
podatkih je prebivalstvo nemških mest v
zadnjem času v stalnem padanju. Največje
nazadovanje je v mestih Hamburg, Leip-
zig, Frankfurt in Berlin. 98 mest z nad
50.000 prebivalci je padlo v prvem pol-
letju 1932 skupno za 62.000 duš.

HERRIOTOV RAZOROŽITVENI EKSPOZE

Veliki govor francoskega ministrskega predsednika o francoskem
razorožitvenem načrtu — Ponovne oborožitve Nemčije Francija in
Anglija ne bosta dopustili

Pariz, 29. oktobra. d. Višek v zunanje-
politični debati francoskega parlamenta je
bil dosežen včeraj z govorom ministrskega
predsednika Herriota, ki je obrazložil
glavna načela francoskega načrta za razoro-
žitev in varnost.

Pogoji za znižanje vojaškega roka

Francija bi pristala na znižanje službene
dobe vojnih sil na kopnem v domovini v
času, ki bi ga bilo treba še določiti, pod
naslednjimi pogoji:

1. Razpuste naj se vse formacije, ki bi
bile v nasprotju s to vojaško organizacijo,
kakor n. pr. Reichswehr, da se reglementi-
rajo policijske bojne sile.

2. Organizira naj se internacionalna kon-
trolla z obvezno uvedbo investigacijskega
prava.

3. V svrhu izpolnitve locarnske pogodbe
se naj sklene regionalna pogodba za
medsebojno pomoč na ta način, da bi v
lahko vsaka evropska država udeležena in
da bi določena skupna vojna sila zadosta-
vala za preprečitev napadov; za to naj bi
imela na razpolago gotovo število čet po-
sameznih držav, ki bi bile takoj razpolo-
žljive.

4. Zedinjene države naj bi dovolile jam-
stva za varnost, kakor jih imajo same v
vidiku zase.

5. Države, članice Društva narodov, naj
bi se obvezale izpolnjevati vse dolžnosti
na podlagi člena 16. pakta Društva nar-
dov.

6. Razsodiščno postopanje naj bi bilo
obvezno za vse podpisnike pakta.

Nemčija se ne sme oborožiti

Pred tem je Herriot obširno obrazložil
dosedanj potek ženevskih pogajanj s ka-
terimi je utemeljeval upravičenost fran-
coskega načrta. Poudarjal je, da je Fran-
cija s svojo vztrajnostjo in potrpežljivostjo re-
šila ženevsko mirovno konferenco. Svojo
pozornost je posvetila tudi Hooverjevemu
načrtu in ga sprejela s spoštovanjem. Vtudo-
no in premišljeno. Velike težkoče so na-
stale zaradi nemške zahteve po enakoprav-
nosti, ki jo je postavil najprej zelo prevd-
no dr. Brüning in jo je kasneje povsem
jasno obrazložil sedanji vojni minister
Schleicher. Nemčija želi v svoji zahtevi po
enakopravnosti zmanjšanje službene dobe
svoje vojske, izpolnitev oborožitve
svoje vojske a težkimi bojnimi sredstvi ter
gospodarska, prometna, kulturna itd.,
so končale svoje delo v najlepši slogi in na
splošno zadovoljnost, tako da lahko sma-
tramo, to konferenco zares za »Balkanski
Locarno«.

Očividno je, je nadaljeval Herriot, da
se Nemčija hoče oborožiti. Njen oboro-
žitveni načrt je načrt velikega generalnega
štaba, načrt generala Seeckta. Njena bo-
doča vojska naj bi obstajala iz dveh ar-
mad: iz prve, številčno omejene toda zelo
dobro izvežbane napadalne čete, ki naj bi
bila osnovana po sistemu šestletne službe
ne dobe, ter iz druge, ljudske armade, v
katero bi bili poklicani za tri mesece vsi
za orožje sposobni moški.

Da je Nemčija prekršila gotove točke
versailleske pogodbe je povsem mogoče.
Od l. 1930 ni bilo nobene vojaške kon-
trole več. Mogoča je torej vsaj ena odpo-
moč samo z mednarodno kontrolo, ki jo
more izvesti le Društvo narodov in mora
imeti pravico ukrepanja; torej se kontrolo,
ki bi temeljila na medsebojni in bi bila
redna ter permanentna.

Kaj naj se ukrene proti zopetni oboro-
žitvi Nemčije? Če bi sledili instinktu, bi
bila prva odločitev da sami sebe oboro-
žimo do skrajnosti. To bi bilo pomnožanje,
ki bi bilo samo po sebi razumljivo, toda
kam bi vse to dovedlo? Treba je pomisliti,
da je v Lausanni šlo za denar, tu pa gre za
življenje otrok Francije.

Nato je Herriot navedel temeljna načela
francoskega načrta o razorožitvi in varno-
sti ter nadaljeval:

Ako bo ta načrt odklonjen, bo vendar
imela Francija zavest, da je storila vse, kar
je bilo mogoče. Če bo sprejet, mora priti
potem še pred parlament. Smisel načrta
je bila zadostna obrazložena. Vlada si ne de-
la nobenih iluzij o svojem koraku, ki ga
je že davno premislila. Za Francijo ne pre-
stavlja sedanja vlada nobene nevarnosti,
ker ji more samo ohraniti in razviti potreb-
na priateljstva.

Herriot je končno izjavil, da je ukrepi
vse potrebno, ter je izrazil pričakovanje, da
bo ostali svet dobro odgovoril pozivu fran-
coskega republikanca v prid miru.

Herriotova izjava so sprejeli z odo-
bravami vse levčarske stranke, med nji-
mi tudi socialisti in del srednjih skupin.
O njegovem govoru je bila seja parlamen-
ta prekinjena za eno uro, ter je po otvo-
ritvi govoril prvi nacionalist Marin.

Debata

V debati so govorili zastopniki vseh
glavnih parlamentarnih frakcij, nakar je
ponovno govoril ministrski predsednik
Herriot, ki je poudarjal, da je francoski
razorožitveni načrt zasnovan na treh glavnih
rečeh: na razsodiščnem postopanju
varnosti in razorožitvi. Francija predlaga
uvedbo določene ljudske armade, do ka-
tere priznava pravico tudi Nemčiji, ki pa
se mora v tem primeru odrči svoji pokli-
ni vojski, kakršna je Reichswehr. Name-
n francoskega predloga je doseči izpremenbo
sedanjega vojaškega sistema v smeri de-
fenzivnih ljudskih armad, s čimer bi bi

storjen velik korak na poti k ojačenju
miru.

Zaupnica vladi

Ob pol 4. jutraj se je po končani debati
vršilo glasovanje ter je zbornica s 430 gla-
sovi proti 22 izrekla Herriotovi vladi za-
upnico ter odobrila njeno politiko s spre-
jetjem resolucije, ki jo je predložil zuna-
nje-politični odbor.

Resolucija poudarja potrebo spoštovanja
načel pakta Društva narodov, zlasti glede
na obsodbo vsakega napada; splošno zni-
žanje in uspešno kontrolo oboroževanja
ter razširjenje oblasti Društva narodov za
zagotovitev varnosti vseh narodov in kon-
čno prepoved zasebnega izdelovanja oro-
žja v vseh državah, kontrolo vsakega izde-
levanja in trgovine z orožjem ter vseh voj-
nih sredstev.

Dodatni predlog narodnega socialista
Franklina Bouilona za ohranitev vseh do-
ločb mirovnih pogodb je vlada odklonila,
nakar ga je tudi predavatelj sam umaknil.

Davis pri Herriotu

Pariz, 29. oktobra AA. Ameriški dele-
gat na razorožitveni konferenci Norman
Davis je imel ob 16.30 s predsednikom
francoske vlade Herriotom konferenco.

Odmev v Nemčiji

Berlin, 29. oktobra AAd. Tukajšnji po-
litični krogi so v splošnem ugodno spre-
jeli Herriotov govor. Pripuščajo možn, da
bi bi tvorili francoski razorožitveni načrt
temelj za razpravo o znižanju oboroževa-
nja, ker bi se dal v vseh bistvenih vpraša-
njah doseči sporazum med Nemčijo in
Francijo. Herriot je pokazal, da Francija
nima namena, držati se strogo nedotak-
ljivosti vojaških klavzurnih mirovne pogodbe,
s čimer bi opadla glavna ovira za re-
vizijo te pogodbe. Glede splošne uvedbe
skrajšanega vojaškega roka, ki ga je Her-
riot predlagal, pa izjavljajo v Berlinu, da
je tak zahteva. Nemčija že postavila. Tu-
di proti mednarodni kontroli in pravici do
preiskave na licu mesta nimajo Nemci ni-
česar in prav tako tudi ne proti pospio-
senju in ojačenju arbitraže.

V splošnem je torej francoski predlog
dozivel v Berlinu še dokaj ugoden sprejem.
Ostalo je pa vendar nekaj manjših kam-
nov spodbite. Predvsem bi Nemci hoteli,
tudi če bi sprejeli splošno arbitražo, ohrani-
ti možnost revizije mirovnih pogodb.

Nacionalistični listi seveda kakor obič-
ajno odklanjajo francoski predlog. Sta-
lišče listov, zlasti desničarskih, se da po-
smeti le iz naslovov, pod katerimi objav-
ljajo poročila iz Pariza.

Tako poroča »Lokal Anzeiger« o »vel-
kem hujškem govoru, »Deutsche All-
gemeine Zeitung« pa o »nezaslišanih Her-
riotovih podvzanih Nemčiji«. »Börsen-
zeitung« objavlja svoje poročilo pod naslo-
vom »Nesramen Herriotov napad — Laži
in podtikanje«.

Berlin, 29. oktobra. s. Glede na izjave
Herriota v francoskem parlamentu, poudarja-
jo v merodajnih krogih, da je včeraj prvič
opustil stališče o nedotakljivosti versaille-
ske mirovne pogodbe, zlasti pa njenega V.

VMRO pripravlja atentat na Narodno skupščino

Makedonstvujušči javno napovedujejo nove atentate v
Beogradu — Madžarski zaupnik VMRO postane državni
podtajnik?

Sofija, 29. okt. M. Iz poučenih krogov
poročajo, da so se v okolici vodstva VMRO
že nekaj dni pred eksplozijo peklenskega
stroja v Oficirskem domu v Beogradu širile
govorice, da bo v jugoslovanski prestol-
nici izvršen velik atentat. Take govori-
ce so se širile zlasti iz kroga prijateljev Ivana
Gloševa. Kakor znano, je bil napovedan
atentat res kmalu nato izvršen. Zadnje dni
se zopet širijo vesti o novih atentatih, ki
se bodo izvršili v Beogradu v bližnji bodo-
čnosti. Neki mihajlovski list za zapadne po-
krajine celo pravi na nekem mestu: »Če
smo danes zrušili Oficirski dom, mora ju-
tri k vragu Narodna skupščina«.

Caribrod, 29. okt. 6. Pred kratkim je pri-
šel v Bolgarijo madžarski poslanec Mar-
ton Bela. Listi so mnogo poročali o njem

poglavja, ki govori o nemški razorožitvi. Iz
Herriotovih predlogov je razvidno, da hoče
Francija bolj kakor doslej upoštevati tudi
potrebe in stališče drugih držav v razoro-
žitvenem vprašanju. Zahteva Nemčije po
enakopravnosti se nikakor ne sme označe-
vati kot zahteva po oborožitvi, kakor je to
stori Herriot. Ako Francija noče odpraviti
orožja, ki je bilo v versailleski mirovni po-
godbi prepovedano Nemčiji, pomeni to odk-
lonitev razorožitve. Na trditve Herriota, da
leži vse zlo v poklicni vojski, odgovarjajo
nemški uradni krogi, da je bila ta oblika
vojske vsiljena Nemčiji z versallesko mirov-
no pogodbo. Zaradi tega se zdi brezsmiselno,
da se ravno ta oblika vojaške organizacije
označuje kot posebno nevarna.

Ako zahteva Herriot mednarodno kon-
trollo, se more o njej govoriti pod pogojem,
da se bo etočasno uporabljala za vse države
Posamezni varnostni predlogi bi bili
primeri kot podlaga za pogajanja. Ustvari-
tvev mednarodne policijske sile more smeti
le tedaj smisla ako bi bila tako močna,
da se ji ne bi mogla upreti prav nobena
dežela. Glede na zahtevo po razsodišču je
za Nemčijo važno vprašanje, po katerih
načelih se bo vršilo razorožanje, ker ver-
sailleska pogodba nikakor ne sme postati
zakon. Nemčija smatra razpravo o fran-
coskem konstruktivnem načrtu vsakogar
za mogočo, ne da bi se preudržala konč-
noveljavna odločitev. Pogoj za Nemčijo pa
ostane tudi nadalje priznanje enakoprav-
nosti.

Državni kancelar Papen in ministrski
predsednik Braun sta danes opoldne pose-
tita državnega predsednika. Razgovor je
trajal nad eno uro.

Angleško mnenje

London, 29. okt. AA. Uradni angleški
krogi se še nočejo izraziti o razorožitven-
nem načrtu, ki ga je včeraj Herriot v glav-
nih obrisih opisal v parlamentu. Pravijo,
da poznajo doslej francoski načrt samo iz
listov in si zato še ne morejo napraviti o
njem točne sodbe. Naglašajo, da jim je
posebno neznan stališče francoske vlade
v sledečih treh točkah, ki jih v Londonu
smatrajo za bistvene: v vprašanju pomor-
ske razorožitve, razorožitve v zraku in v
vprašanju nemške zahteve po enakoprav-
nosti. Zato ne morejo prej zavzeti svoji-
ga stališča, dokler ne dobe poročil o stali-
šču francoske vlade nasproti tem trem toč-
kam.

Italija proti Herriotovim predlogom

Rim, 29. okt. AA. Ker so uradni krogi
sredi proslav fašistične desetletnice, še ni-
so mogli zavzeti stališča napram Herriot-
ovemu načrtu o razorožitvi, pač pa so jih
neuradni krogi sprejeli z dokajšnjim ne-
zaupanjem. Pravijo, da bi Italija sprejela
popolno razorožitev, če se temu priključi
tudi ostala Evropa. Toda Herriot prištevaja
k redni vojski tudi fašistične polvojaške
ustanove, katere bi bilo treba po njegovem
mnenju ukiniti. Takemu predlogu pa ita-
lijanska vlada in Italija ne bosta mogla
nikoli dati svojega pristanka.

Carinska unija med Irakom in Sirijo?

Bagdad, 29. okt. n. Med francosko man-
datsko upravo v Siriji in iraško vlado so se
pričela pogajanja, ki tvorijo, kakor zatrju-
jejo poučeni krogi, uvod k ožjemu sode-
lovanju med obema arabskimi državama. Za
enkrat je v načrtu sklenitev carinske uni-
je med Irakom in Sirijo. V poznejši dobi
naj bi se iz carinske unije razvila arabska
federacija, po kateri stremi kralj Fejsal.
Ugotavljajo, da so se pogajanja pričela de-
lom zaradi tega, ker je bil Irak sprejet v
Društvo narodov.

Interparlamentarni kongres na Španskem

Madrid, 29. oktobra. AA. Španska sku-
pina interparlamentarne unije se zavzema
za to, da bi se vršil prihodnji interparla-
mentarni kongres na španskem, in sicer
od 4. do 7. oktobra 1933.

Obnova rumunskih pogajanj z Rusijo

Bukarešta, 29. okt. g. Opoldne se je se-
stal ministrski svet, k razpravi o nadalje-
vanju pogajanj za zniževanje pogodb o
nenapadanju z Rusijo. Zunanji minister Ti-
tulescu je podal obširen ekspozé o tem
vprašanju. Uradni komuniké ugotavlja, da
je ministrski svet soglasno odobril stališče
Titulescu. Titulescu je izjavil novinarjem,
da se bodo pogajanja sedaj vršila direktno
med Rumunijo in sovjetsko Rusijo.

Najdišča zlata v Keniji

Nairobi, 29. oktobra. AA. Sir Albert
Kitsons je zdaj dogotovil svoje poročilo o
novih najdiščih zlata v Kakamegi. Po tem
poročilu se nahajajo v tej koloniji veli-
kanska najdišča zlata, ki ji bodo stvorila
našljajnejšo bodočnost.

Dan štednje

V ponedeljek bomo proslavljali v Jugoslaviji in skoro po vsej Evropi »dan štednje«, ki mu za uvod ponekod posvetijo cel teden štednje. Na ta dan in v tem tednu naj vsi činitelji, ki lahko kakorkoli vplivajo na dan štednje, ker je bila tega dne pred osmimi leti na svetovnem kongresu hranilnic v Milanu po zastopnikih skoro vsega civiliziranega sveta proglašena štednja za enega najvažnejših činiteljev v življenju narodov. Kongres je ugotovil, da pripravljajo štednja narodom krepkejši razmah in boljšo bodočnost in da zato tudi zaslužijo, da se vsaj en dan v letu posveti njeni proslavi in njeni propagandi. To se je tudi zgodilo po ogromnem številu držav v Evropi in izven nje.

Nauk in spoznanje o življenjskem in ustvarjalnem pomenu štednje seveda nista stara še le osem let. Mnogo bolj častitljivega izvora sta že, a v Milanu sta bila nekako službeno in svečano formulirana in utrjena, vse države pa obvezane, da po najboljših močeh razširjajo med prebivalstvom razumevanje za potrebo in korist štednje.

Preko tega pa mirno lahko rečemo, da je štednja eden bistvenih znakov omikane družbe. Prvotni človek in divjak nista štedila; živela sta iz rok v usta in nista skrbela za jutrišnji dan. Toda že v rani zgodovini človeštva vidimo prve pojave smotrene štednje, najprej pri živilih in drugih predmetih vsakdanje potrebe. Sveto pismo stare zaveze nam predstavlja že bolj velkopotezno štednjo s prisposodobno o debelih in suhih egiptovskih kravah. Kasnejša zgodovina je postajala vedno bolj zgodovina štednje in mnogi globoki misleci in resni znanstveniki so prepričani, da vsa naša sodobna civilizacija stoji v prvi vrsti na štednji.

Po štednji doseženi prihranki, ki prihajajo od tisočev in milijonov malih varčevalcev in se počasi zbirajo v ogromne kapitale, so razbili ozki gospodarski stroj fevdalstva in celovite srednjeeveke. Omogočili so moderno gospodarsko dobo, dobo kreditnega gospodarstva, v kateri danes živimo in v kateri si na široko zasnovane gospodarske delavnosti sploh ne moremo misliti brez štednje. Težko postane in ostane gospodarsko neodvisen oni narod, katerega člani ne bi poznali varčevanja; tak narod bi si tudi slabo gradil svojo civilizacijo in kulturo.

Med štednjo in štednjo je seveda velika razlika. Vsem vrstam je skupna samo prvotna osnova, da ne potrošimo sproti vseh dohodkov, marveč jih damo nekaj na stran. Bistvo pa je, kako damo na stran, kako ta prihranek obrnemo. Ako storimo to napačno, je vse varčevanje brez koristi in čisto celo škodljivo za varčevalca in za splošnost. Velike zaloge po škrlinah in drugih skrivališčih nakopičenega denarja ali blaga ne pomenijo štednje in narodnemu življenju ne prinašajo koristi. S takim varčevanjem se samo odvzema obratni kapital narodnemu gospodarstvu in učinek je enak, kakor bi puščali kri živemu telesu. Če odteče preveč krvi, telo izkrvavi ali vsaj zelo oslabi; če izginje iz prometa preveč denarja, onemore vse gospodar-

ske in z njim vred tudi vse drugo življenje narodne ali državne skupnosti. Kaj pomeni prevelik odtok denarja iz rednega prometa, občutimo ravno sedaj sami na lastni koži, saj je gospodarska kriza pri nas v največji meri zato tako huda, ker se je zateklo v razna nepredana skrivališča nad eno milijardo dinarjev, po nekaterih cenitvah pa še mnogo več. Našemu gospodarstvu manjka zato za dnevni obrat potreben kapital in mora hirati, taki nespametni varčevalci pa so tudi svoji lastni grobokopi, ker poedinec danes lahko gospodarsko trajno uspeva samo, ako gospodarsko uspeva tudi država.

Štednja mora torej biti pametna, produktivna. Z njo doseženi prihranki se morajo na ta ali oni način stekati v gospodarsko življenje, ga krepiti in poživljati. Poži za to je mnogo; pri nas najbolj udomačena je ona, ki zbira prihranke v denarnih zavodih in z njimi podpira investicije, od najmanjših do največjih, zasebne in javne. Seveda so za to plodno varčevanje potrebne urejene in ustaljene razmere v gospodarstvu. Štednja prebivalstva nalaga silno odgovornost tudi onim, ki s prihranki gospodarstvo in ki upravljajo zapupani jim denar. Dolžnost vsake države je, poskrbeti za čim največje jamščini, da je to gospodarstvo z zbranim tujim kapitalom kar najbolj skrbno in v kar največjo korist splošnosti.

V zadnjem času so se razvele polemike o tem, ali je štednja res tako koristna in potrebna. Iz Amerike so se pojavila mišljenja, da bo baš pretirana štednja v veliki meri kriva današnjih težav, ker ljudje premalo potrošijo in s tem odtegujejo denar prometu. Ta nauk je ostal v vaiki manjšini; ogromna večina gospodarskih in drugih znanstvenikov utemeljeno in prepričevalno zagovarja stališče o življenjski potrebi in velikem kulturnem pomenu varčevanja.

Posebno pa mi Jugoslovenci to razpravo mirne duše lahko prepustimo drugim narodom. Naj se o potrebi in koristi štednje prepirajo bogati Američani, Angleži in drugi, ki imajo morada res preveč kapitala. O nas tega ne moremo reči ne mi sami, ne kdo drugi. V naši mladi državi se je že od začetka na vsak korak čutilo pomanjkanje kapitala, ki bi nam omogočil izkoristiti bogastvo naše zemlje. Posledica je bila, da se je začel k nam vselevati tuji kapital in z njim nevarnost za našo gospodarsko samostojnost. Gospodarstvo s tujim kapitalom odnosa v tužno prevelik del sadu, doseženega z delom našega domačega človeka in tega trajno obsoja na podrejen vlogi. Ako hočemo ohraniti in okrepiti gospodarstvo, kar je že res našega, in kar najbolj omejit vpliv tujega kapitala je edina pot ta, da s splošno štednjo v malem in velikem zberemo lasten narodni kapital. Kdor štedi, seveda pametno štedi, ne koristi s tem samo sebi, ampak koristi vsemu narodu in vsem njegovim pripadnikom.

Dan štednje naj bo zato še posebno važen in ljub nam v Jugoslaviji, ki moramo uperiti vse svoje moči v to, da po politični svobodi dosežemo tudi čim večjo gospodarsko osamosvojitve. Potem šele bo popolna naša narodna svoboda.

Zborovanje županov logaškega sreza na Rakeku

V petek je sklical župan g. Stanko Lenarčič zbor županov sreza Logatec. Vabilu so se odzvali skoraj vsi župani sreza. Županski zvezo v Ljubljani je zastopal tajnik gospod dr. Riko Fux, navzoča sta pa bila tudi šolski in kmetijski referent sreza Logatec. Po poročilih tajnika županske zveze ter šolskega referenta o stanju šolstva in sreza, in kmetijskega referenta o položaju kmetijstva, se je razvila občina debata o proračunih občin za leto 1933. Debata je pokazala, s kako veliko skrbjo vro vsi župani v bodočnost, ker so prišle vse občine v take finančne težkoče, da ni mogoče naiti tihoda. Dohodki vseh občin so že v letošnjem letu tako katastrofalno padli, da ni mogoče več kriti predpisanih izdatkov. Za prihodnje leto pa odpadajo še dohodki trošarjane, tako, da župani pod nobenim pogojem ne morejo sestaviti proračunov za prihodnje leto. Mnogo nejevolje povzročajo še razni razpisi ministra financ, ki so v odločnem nasprotju s se veljavni zakoni, po katerih se morajo občine ravnati in pa zahteva ministra financ po štedenju, ko je itak znano, da so proračuni naših občin sklenjeni na najmanjši mero, da pa ravno država nalaga občinam bremena, ki bodo letos zahtevala veliko povečanje občinskih izdatkov. Minister financ predpisuje štedenje in prepoveduje zvišanje davčnin, dohodki občin so pa tako majhni, da niti zakonito predpisanih izdatkov ne morejo kriti. Občina debata se je razvila tudi o beračenju in brezposelnosti ter so bili vsi župani soglasni v tem, da je nujno potrebno pozvati pristojne oblasti, da posvetijo vso po-

zornost zelo razširjenemu beračenju na deželi, pod katerimi prebivalstvo dežele zelo trpi.

Sprejeto so bile nato resolucije, ki bodo predložene merodajnim oblastim. Tudi to zborovanje županov, ki je trajalo več ur, je jasno pokazalo, da postaja finančni položaj naših občin nevarnejši, da je nujno potrebno, da poklicani faktorji kaj ukredujejo.

Huda nesreča delavca na Urški gori

Guštanj, 29. oktobra

V četrtek popoldne se je razširila po trgu vest, da se je dopoldne na Urški gori ponesrečil neki delavec, ki je padel v prepad. Reševalni avto Rdečega križa se je z domačim zdravnikom odpeljal v Kotlje, od koder se je ispolila reševalna ekspedicija na kraj nesreče.

Nesreča se je zgodila okrog pol 10. ure skoro na vrhu Urške gore. Več delavcev je pripravljalo bukova drva. Med njimi sta bila tudi 24letni Rančnik in njegov oče žagar iz Kotlje. Mladenec je podiral bukove strome pobočju. Ko je zasekal v eno pod žaganih dreves, mu je spodrsnilo na tleh razmočenih od dežja, da je padel preko skal v prepad, globok 15 metrov, kjer je obležal z razbito glavo v mlaki krvi. Tovarši so ga nezvestnega odnesli k gozdarju Godecu, odkoder so ga transportirali v dolino do avtomobila.

Prvo pomoč je nudil ponesrečenemu domači zdravnik. V bolnico prepeljani mladenec se doslej še ni zavedel. Skoro ni upanja, da bi okrevale.

Obnovite pravočasno srečke!

Opozorjamo vse naše cenj. igralce, da so srečke drž. razr. loterije za II. razred že dospele. Kdor srečke ne bo pravočasno obnovil, bo prodana novemu igralcu.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Planinka čaj

Bahovec vsebuje zdravilno moč ultravioletnih žarkov planinskega solnca. Zavitek Din 20.— v apotekah.

Nemčija in sovjetska Rusija

Berlin, 27. oktobra

Kominterni, izvršni odbor komunistične internacionale, se je na svojem poslednjem sešanku, ki je bil pred kratkim v Moskvi, seveda obširno bavila s svetovnim položajem. Kakor pravi komunik, je kominterni pri tem prišla do zaključka, da se ni v najbližji dobi pričakovati polna kapitalizma in da se mora zato pri sedanjih svetovnih položajih voditi poostrena revolucionarna aktivnost. Svetovna gospodarska kriza — tako ugotavlja generalni štab bolševizma — je povzročila naraščanje revolucionarnega stremeljenja. Nasprotja med državami so se poostila, vodi se borba za obojati ali neobstoje mirovni pogoji, v vseh državah se mrzlično delja na oboroževanje in militarizacijo, carinska vojna razdira gospodarstvo. Da vse te razmere od sedaj še niso privedle do revolucije, pripisuje kominterni »napakom«, ki so jih delale sekcijske komunistične internacionale v posameznih državah. Glavna napaka je v obeh odborih prevelika izolacija komunističnih strank, ki morajo pridobiti večno delavskega razreda in pridobiti v svoj krog mase iz socialdemokratskih vrst in iz neorganizirane proletariata.

Kominterni predvsem obrača svoje poglede na Nemčijo, ki ima največjo arma do razredno opredeljenega proletariata in ker se zdi baš položaj v Nemčiji eno izmed najbolj pripravnih in gospodarskih razmer najbolj pripravnih za komunistične napake. Sploh pa boljše je že od nekdaj obračajo posebno pozornost na Nemčijo. Ob prevratu l. 1918 je komunistična stranka Rusije finansirala najradikalnejšo revolucijo. Znano so intimne ruske zveze s Spartakiisti, ki sta jih vodila Liebknecht in Rosa Luxemburg. Rusija je poleg denarja pošiljala v Nemčijo še letake, tis kovine in obilo agitativne. Glavni vodja te propagande je bil poslanik sovjetske Unije v Berlinu, znani Jofe. Zlorabil je svojo pozicijo diplomatskega zastopnika in je napravil iz poslanstva centralno komunistične propagande. Šele oficijelni nemški vladi, v kateri so bili takrat predvsem socialdemokratje, se je posrečilo razkriti in izgnati to rusko »diplomacijo« preko državnih mej.

Sloho je nesoporna zasluga nemških socialistov, »socialpatriotov«, kakor so jih za smehovali komunisti, da so v Nemčiji zaželi bolševiško povenodni in v pravem pomenu besede rešili Nemčijo propada. Pozreje se je napetost med sovjeti in Nemčijo zopet polegla in navedli so se ožji stiki, predvsem gospodarski. To je doba takozvane »napake« politike, ki je še obstajala v prvih nočeh komunizma.

Ta doba se je zdelo s početka zelo plodna za nemško gospodarstvo. Nemška industrija je dobila ogromna naročila za Rusijo in nemškimi tehnikom se je v Rusiji odprla pot za delo. Toda gospodarski stiki se niso trajno obnesli, ker industrija ni mogla plačevati ogromnih stroškov svoje produkcije samo s sovjetskimi monetai, ki jih je prejemala mesto gotovine.

Se bolj neugodne pa so bile politične posledice ozkih stikov med obema državama. Nemčija se je vedno bolj oddaljevala od zapadne Evrope, doma pa ji je komunistem pripravljalo vedno nove nevarnosti in po večni zmešnjavi. Seveda je bilo to globoko prikrito pod raznimi na videz nedolžnimi agitacijami. Bivši sovjetski poslanik Krestinski je ustanovil v Nemčiji »Društvo prijateljev nove Rusije«, za katero se mu je posrečilo pridobiti celo precejšnje številke uglednih intelektualcev med njimi tudi slovitiga Einsteina. Seveda vsi ti močje ni so niti slufli. Kaj se godi za njihovih hrbti in kako nevarnost krijejo s svojimi odličnimi imeni. Pojavili so se tamrež v okviru društva »emisorji« »črke« in drugi prosluli bolševiški agitatorji in so vedno bolj pogumno hodili svoja razredna potta pod varnim zavetjem nedolžnega kulturnega društva.

Državni organi so končno spoznali nevarnost in nemška vlada se je odločila za energičen prelom z dosedajšnjo politiko prijateljstva in tolerance. Sredi minulega tedna so se izvršile hitne preiskave v komunističnih političnih organizacijah, v levističnih tiskarnah in založništvi, pa tudi v raznih društvihih predvsem »Društvo prijateljev nove Rusije«. Te nočne hitne preiskave so se vršile po vsji državi, zlasti pa v Berlinu. Našel se je ogromen material, ki dokazuje, da se je vršila pod krinko letalnih organizacij prekratna propaganda finansirana iz Moskve. Dognalo se je, da je mnogo tiskarn in založništvi, ki so izdajali revolucionarno literaturo in prvirne letake v milijonih nakladah, ustanovljeno in vzdrževano s sovjetskimi denarjem, da so bili n. pr. stroji in drugi tiskarski materiali kupljeni in postavljeni naravnost na račun sovjetske vlade. Zelo sta kompromitirana tudi sovjetsko poslanstvo in sovjetska trgovinska misija v Berlinu. Izvršilo se je že več aretacij in vlada je baše odločena do skrajnih korakov. Govori se že tudi o razpustu komunistične stranke.

Seveda je Papenu ta situacija tik pred volitvami prijetna, ker kuje iz nje orožje proti komunistom. Toda vse kaže, da ne gre samo za akcijo volilnega boja, temveč da sega prelom med nemško in sovjetsko Sovjetsko unijo glablje. Kajti razen komunistov odklanja in obsoja vse nemški narod vmešavanje komunistične internacionale v nemško domačino.

Strašna nesreča otroka

Maribor, 29. oktobra

Pretelki tork je pustila posestnica Matil da Frasoza iz Dobrovec, občina Skoke na Dravskem polju, v času, ko je odšla k studentu po vodo, v kuhinji poleg zakurjenega štedilnika samega svojega 5letnega sinčka Rudolfa. Ko se je vrnila v kuhinjo, je našla dečka v velikih plamenih. Otroek se je smukal okrog štedilnika in so plameni zajeli njegov predpasnik in hlače. Mati je le s težavo pogasila gorečo obleko. Deček je po dvodnevnem trpljenju v četrtek podrgel strašnim poškodbam.

Maribor pred sedemdesetimi leti

K proslavi 70letnice prve čitalniške besede v Mariboru

Doba čitalnic spada med najvažnejše našega narodnega prebujenja. Kdor bo pisal zgozovano našega narodnega razvoja, bo moral tej dobi posvetiti posebno pozornost. V prvih šestdesetih letih minulega stoletja na politične organizacije nismo smeli misliti. Ne bila bi jih dopustila schmerlingova vlada, akoravno je bil že obnarodovan oktobrski dlopm in februarški patent, kjer se je govorilo o narodni javnopravnosti. Edina možnost narodnega združenja so bila nepolitična društva. Tudi to so se začele ustanovljati v Sloveniji čitalnice. Prva se je ustanovila l. 1861. Čitalnica v Trstu, že meseca julija istega leta je sledila ustanovitve mariborske čitalnice. Glavno, prav za prav edino politično delo, ki je bilo takrat med Slovenci mogoče, je bilo vzbujanje narodne zavesti in ljubezni do narodnega jezika. Delali so se pač šele prvi koraki na poti v politično leto in za politične pravice. Za to temeljno delovanje so posvame zadoščale čitalnice, ki so s slovenskimi knjigami in novicami s slovensko pesnitjo in besedo vnevale k ljubezni in spoznavanju slovenskega jezika. Čitalnice so izpolnile svoj čas, brale so okoli sebe vedno večji krog narodnih zavetnih ljudi, kateremu so bile oglašile. Iz čitalnic se je vedno dalje širila avest narodne skupnosti in volja doseči enakopravnost z drugimi narodi.

Pozneje se je politično in sploh javno leto diferenciralo in čitalnice so se prevele. V ospredje so stopile nove politične in nepolitične organizacije, toda v narodu še vedno živi ime čitalnice v svetlem pomenu.

Posebno važnost so imele čitalnice za razvoj narodne zavesti v naših mestih. Bile so namreč tudi družabno središče; okrog njih se je začela zbirati samostojna slovenska družba, ki je potovala Slovence z njihove družabne skupnosti z nemškimi nečestnostom, v kateri so igrali podrejeno vlogo.

Maribor pred 70. leti ni bil nemško mesto. To nam kaže najlepše cerkvena statika, ki je najzanesljivejši vir. Kolikoli jih imamo na razpolago. Maribor se je delil v tri župnije, v mestno in dve predmestni župniji. Mestna župnija — notrajno mesto — je štela takrat 5420 duš. Tu je bila glavna služba božja nemška, vendar se je parateno tudi opravljala bogoslužje v slovenskem jeziku. Saj je bilo takrat, kakor je ugotovil ugleden duhovnik v mariborskem nemškem lokalnem listu, več kakor polovica prebivalstva slovenskega rodu in slovenskega jezika župnijskega prebivalstva je štela 4865 duš, magdalenska pa 2670. V teh dveh župnijah, v kateri je spadala tudi najbližja mestna okolica, je slovenski značaj tako močno prevladoval, da sploh ni bila dana potreba nemškega bogoslužja; vse dušno pastirstvo se je vršilo izključno v slovenskem jeziku. Pri tem je treba poudarjati, da se vse tri župnije do škofije razmejujejo leta 1859 spadale pod nemško sekovsko škofijo, ki gotovo nemškega jezika v cerkvi ni zastopavala.

Kljub temu narodnostnemu stanju pa je bilo zunanje lice meščanske družabnosti nemško. Slovenci svojega družabnega središča niso imeli. Nemci so jih pa radi vabili na svoje prireditve, ki so imele popolnoma nemški značaj. Slovensko meščanstvo je bilo obsojeno k pasivni vlogi, ki jo vodila razvoj v smeri proč od slovenstva.

Francoski znanstvenik predava v Ljubljani

Ljubljana, 29. oktobra

Po svojem zanimivem in slikovitom predavanju o sveti gori Atoz, je g. profesor Léon Rey, voditelj arheoloških izkopavanj v Albaniji, se enkrat nastopil pred našim občinstvom. V petek zvečer je v pestrem govoru, ki je bil spremljan tudi s skopitimi slikami, podal čis francoskega značaja. Predavanje je privabilo lepo število prijateljev francoskega jezika, predvsem mladino; sejna dvorana Francoskega inštituta v Narodnem domu je bila skoro čisto zasedena.

Predavatelj je skušal analizirati francoski značaj v vseh njegovih pojavih. Njegove gnanje lastnosti so po predavateljevem mnenju jasen duh, smisel za logiko in simetrijo. Te glavne poteze francoskega značaja lahko opazujemo v francoski likovni umetnosti od prvih njenih začetkov, ko je Francija zlomila plemenski separatizem in nastopila kot en ten narod v zgodovini pod Ludvikom XIII., vse do najmodnejših novih oblik. Ista jasnost in enostavnost se kaže tudi v francoskem jeziku, ki si ga ni zastoj izbral svet za mednarodni jezik medsebojnega sporazumevanja.

Kot človek je Francoz individualist, vemer se kaže tudi njegova ljubezen do štednje in do lastnega ognjišča. Med tem, ko zbira po ostalem svetu sport ljudi ob prostih urah, si skuša Francoz, če mu le topuščajo sredstva, postaviti malo hišico z vrtom, kjer prekonava vrt ter se veseli svojega, čeprav majhnega koščka zemlje. Mnogo tujcev smatra Francoza deloma po njihovem slovetstvu in deloma tudi po vtihi, ki so si jih o njih dobili v Parizu, za površne in lahkomiselne ljudi. Toda to kar tuji v Parizu vidijo, ni Francoz. Pravi Francoz sam ne p zna lahkomiselnega in bučnega življenja svoje metropole, s katerim ga tako radi identificiramo. Francoz in Francoza spoznaš na deželi, naj je francoski narod v svoji veliki večini kmetijski narod.

Priredjen aplavz je nagradil predavatelja za njegova zanimiva izvajanja.

Iz šolske službe

Beograd, 29. oktobra p. Z odlokom ministrstva prosvete so imenovani za učitelje v IX. položajni skupini naslednji učitelji-pripravniki: Rudolfo Zupančič v Črnci vasi, Ivana Potrato v Krtini, Marij Bratuž v Goranji Rečici pri Laškem, Maks Žitnik v Sevnici ob Savi, Angela Kunst v Križevcih pri Murski Soboti, Milena Novak v Radovcih. V VIII. položajni skupini je namestoval Viljem Kunst v Ormožu in v VII. skupini Stanislava Poljanec v Mariboru. Ostavko na učiteljsko službo sta podali Danica Grahnar in Svetlana Pctoku in Kornelija Roos v Šenčurju.

Govorilo se je mnogo o maru in slogi, v kateri so živeli Nemci in Slovenci. Eden najbolj energičnih mariborskih slovenskih volitajev dr. Janko Sernec se to mirno sožitje pravilno karakteriziral kot mir in slogi med gospodarjem in hlapcem, ki vlada le tedaj, ako hlapec vestno stori, kar mu gospodar veleja. Mladí inteligenti, katerih je bilo v onih dobi v Mariboru precej — da imenujemo poleg dr. Serneca še dr. Preloga, dr. Pavliča, dr. Dominkuša, prof. Šumana — so prišli do spoznanja, da je treba ustanoviti slovenskemu meščanstvu lastno družabno središče. To nalogo je imela v prvi novi ustanovitvi čitalnica.

Ze leto dni po ustanovitvi je priredila mlada čitalnica »besedo«, to je veselico z govorom in pevskim koncertom. To je bila prva slovenska javna prireditev v Mariboru.

Z njo se je začel razvoj slovenske meščanske družabnosti, pa tudi pravoga nacionalnega gibanja v mestu in okolici. Iz mesta se je zanesla narodna navdušenost med kmetstvo ljudstvo. Ze prve prireditve se je udeležilo okoli 200 okoličanov, število udeležencev Ciril-Metodove slavnosti naslednjega leta je slo že v tisoče.

Prva čitalniška »beseda« v Mariboru pred 70. leti je važen mejnik v našem narodnem razvoju. Bil je to prvi pojav slovenske nacionalne aktivnosti in začetek nepretrganega naraščanja narodne zavesti od severni meji. Ze takrat je naša slovenska prireditelj in njena važnost mnogo razumevanja. Iz cele bivše Stajerske so prihajeli slovenski roditelji v Maribor prišli so tudi Hrvatje. Pred vsem je pa povzročila veljavost prve »besede« v Mariboru udeležba slovenskih volitajev dr. Blewesa in dr. Tomana. Vzbulila sta pravo navdušenje s svojimi govori. Zlasti je učinkoval dr. Toman s svojim plamenim govorom in sploh s svojo imponujočo osebnostjo.

Nemci, seveda niso radi gledali osamosvojitve slovenskega meščanstva, in baš čitalniška slavnost je bila povod prvega dejanskega konflikta med mariborskimi Slovenci in Nemci. Ta konflikt se je nadaljeval, še v časopisju, v katerem je poseben izdaval svoj žolč nemško-liberalni politik Carneri, znan kot »des Jeremias von Wildhausa. Toda baš ta novinarska borba, ki ji je bila neposreden povod mariborska slavnost in Tomanov navdušujoč govor, je dovedla do popolne ločitve duhov. Končno rojena je bila slovenska samostojnost ob jezikovni meji, ki je brez prestopa naraščala od leta do leta in prodira v najširše narodne plasti.

Prva javna prireditev v Mariboru je torej važen zgodovinski dogodek, vreden, da se ohrani njegov spomin za sedanjost in bodočnost.

Današnji slovenski Maribor se zaveda važnost tega zgodovinskega mejnika in je posvetil svoje jesenske slavnostne prireditve proslavi te pomembne sedemdesetletnice. Slavi pa jo z Mariborborom vred ves naš narod in zato ne dvomimo, da bo tudi ob sedemdesetletnici prišel na našo mejo naš narod iz bližnjih in daljnih krajev.

Mariborske novembrske prireditve nam pokličejo v spomin našo dolgoletno trnjevo po do narodne svobode in naj s slavo omenjamo imena onih mož, ki so nam s svojim navdušenjem in s svojo moško odločnostjo pokazali in odprli pot v lepšo bodočnost.

Seja vlade

Beograd, 29. okt. M. Dances se je vršila pod predsedništvom ministrskega predsednika dr. Milana Srđića seja ministrskega sveta. Na dnevnem redu je bila razprava o resornih zadevah.

Visoko priznanje našemu znanstveniku

Beograd, 29. oktobra p. Bivši načelnik ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje dr. Andrija Štampar je bil izvoljen za podpredsednika higienskega odbora Društva narodov. To je visoko priznanje in odlikovanje jugoslovenskega znanstvenika, kajti higienski odbor Društva narodov predstavlja neke vrste vrhovno mednarodno instanco na polju higiene.

Hmeljski trg

Zatec, 29. oktobra h. V preteklem tednu je bila tendenca zelo čvrsta. Prodaja hmelja na deželi se vrši neprestano. Računajo, da je v rokah hmeljarjev samo še 10.000 stotov, manj kakor ena desetina letine. Povprašujejo zlasti po hmelju srednje kakovosti, ki se je uveršil za 100 Kč pri 50 kg. Cena 700 do 1000 Kč. Končna tendenca zelo čvrsta. Hmeljarji so kaže tudi rezervirani. V Roudnicah je hmelj skoraj že razprodan. V Usteku je v zalogi le še kakih 500 stotov. Javni markcijski urad v Zatu je do danes registriral 40.500 stotov a 50 kg iz l. 1932, in 175.000 stotov iz l. 1931.

Pojasnilo glede nabave sadnega drevja

Posestniki novih vil in sadnih vrtov kakor tudi slovska vodstva povprašujejo in si želijo nabaviti enoletne sadne okulate za vzgojo palmet, piramid, kordonov in drugih oblik spaljev. Vsi ti se obveščajo, da oddaja sadne grmiče in enoletne okulate kakor tudi vse vrste sadnega drevja bodisi pritrilčno ali visoko debelno do 15. novembra po znižanih cenah od 8 do 15 Din komad, pri odjemu nad 20 komadov 10 odstotkov popusta. Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. Zahtevajte cenik.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Precej velika oblačnost, možnost zabasne razvedritve, prehodno slabo lokalno deževje, močnejše. — Situacija včerajšnjega dne: Velika barometriška depresija prehaja proti severu in vzhodu ter je zalela deloma tudi Južno Evropo, kjer je slab sekundarni ciklon, ki je zadnjih 24 ur še bolj oslabil. Samo nad južnoznanadnim delom kontinenta laži relativno višji pritisk, ki začenja polagoma prodirati proti severu in vzhodu. Pritisk je v spodnjem naraščal za 1 do 5 mm. največ v Sloveniji, najmanj na jugu.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Oblačenje negotovo, v Alpih se bo močnejše, ne nemoči narlo razjasnilo, vendar pa je daljše jasno vreme negotovo; sedanje temperature bodo še ostale.

Naši kraji in ljudje

Živi pospravljajo pri mrtvih

Obisk na ljubljanskih pokopališčih pred Vsemi svetmi

Ljubljana, 29. oktobra. Med jesenskimi deževjem je na mesto le- go žalostno občutje, kakršno se spodobijo pri- takovanju dneva Vseh mrtvih. Na trgu in po- svetih krajih se gneto ženske, otroci in mo- žje, da bi v naglici še nakupili rož za gro- bove svojih dragih. Kakor je letina letos za- polnje pridelke slaba, tako je jesen bogata s- vega množice lepega, pisane cvetja in po- kopališče pri Sv. Križu se je te zadnje dni z- premenilo v en sam črno-bel park mrtvih. Cesta od mesta do Sv. Križa je kljub ne- prijaznemu vremenu neprestano polna ro- marjev, ki s košarami, s cvetjem, z motika- mi in grabljicami hitijo, da pripravijo gro- bove svojih pokojnih za njihov veliki praz- nik. Pred vrati pokopališča je cel majhen tabor ljudi, ki so prišli, da bi s svojim de- lom in zaslugami služili spominu mrtvih. Poleg prodajalcev leca, ki so razpeli svoje šotore, in poleg kostanjev, ki ne zgrešijo nobenega prostora, na katerem se gnete na- kaj več ljudi, se je pred vrati razstavlila cela pisana konkurenca peskarjev, ki zgo- vorno nudijo vsakemu novemu prihajaču pesek vsake vrste, najfinjšega, drobnega, belega, za spoznanje bolj debelega. Vrata na pokopališče pa so zastavili ljudje, mo- žki, ženske, otroci, ki so z delovnim oro- djem v rokah vsak čas pripravljeni, da za- majhno nagrado oplevejo, okopajo in po- pravijo vsak grob. Tako so ti vsi sveti pri- nesli s seboj tudi kapljico leka za današnje- socialno krizo: kdor je brez posla, lahko- nakleži na grobovih kakšno urico dela. Hvala Bogu, da tudi mrtvi potrebujejo še malo po- strežbe. — Tako ljudje po malem živimo od svojih mrtvih.

Na grobovih pa je tudi v resnici dosti de- la. Ne samo, da jih je treba popraviti in jim peskom nanesi bele okvire, tudi zidari

so v teh poznih dneh pred praznikom tu- pa tam naenkrat potrebni, drugod pa spet- tolčejo kamnariji ali postavljajo nov marmo- rat spomenik — na god vseh mrtvih se mar- sikdo rad postavi. — Razen svojeve in so- rodnikov, ki skrbijo za svoje pokojne, se v- Ljubljani z lepo vrsto grobov skrbno ukva- rja mestna vrtnarija. Njeni delavci vse leto pod nadzorstvom ravnatelja Lapa skrbijo za- nekaj kakor sto grobov pri Sv. Križu in pri Sv. Krištofu, za vse evete pa je treba vse še posebej okrasiti in pripraviti lučke. Pri Sv. Križu ima mestna vrtnarija grobove- ljubljanskih žrtcev z Endlicherjem, okrog- sto grobov žrtcev avstrijskega nasilja med- vojno, grobove Lunda in Adamiča, potem- dr. Janeza Kreka, ustanovitelja slovenskega- gasilstva Barleta itd., pri Sv. Krištofu pa- Kopitarjev in Reslov grob. — Za grobove- raznih drugih velikih mož iz naše kulturne- in literarne zgodovine pa nihče redoma ne- skrbí, razen kolikor se na lastno roko ne- zanimajo zanje člani »Preporoda« ali nekateri- zasebniki. Nevarnost je, da bodo nekateri- gomile, ki kričijo ostanke naših velikano- v, potonile v pozabo. Dobro bi bilo, če bi me- stna občina naročila vodstvu svojega vrtnar- stva, da smotno in v svojo skrbjo vzame vse- te grobove v svoje roke.

Kakor pri Sv. Križu, tako boš v malem- naletel na živahno delavnost pri Sv. Kri- štofu. Samo da to staro pokopališče čezdalje- bolj postaja dom vseh pozabljenih. Trava- prerasča gomile, bujno zelenje, drevje in- ptice po njem — vse to se zdi kakor živ- ljenje, ki se prebujajo iz prsti in ostankov- neznanih pokopanih. — Minljivost, pozaba in- ptice, ki nad vsem skupaj pojo pod nebom: to je pač poslednji delež, ki lahko človeku- pripade na zemlji.

Premakva bo najbrž spravila na dan še- več zanimivih podrobnosti. Resiti bo treba- vprašanje, kako je Ocepova prišla do fal- zifikatorskih družb, ker so se ponarejeni- srebrenjaki posamič pojavili, kakor smo- brali v časopisu, v okolici Maribora, v- Ljubljani, v Kamniku in drugod.

Doraščujoči mladini nudimo zjutraj- čajico naravne »Franz Josefove« gren- čice, ki dosega zaradi tega, ker čisti kri, želodec in čreva, pri dečkih in deklicah- prav znatne uspehe. V otroških klinikah- se uporablja »Franz Josefova« voda že- pri malih največ težko zagatenih bolni- kih. »Franz Josefova« grenčica se dobiva- v vseh lekarnah, drogerijah in specerij- skih trgovinah.

Slovo poštnega direktorja Alojzija Gregoriča

Ljubljana, 29. oktobra.

Z današnjim dnem je šel v pokoj direk- tor pošte in brzojav v Ljubljani g. Aloj- zij Gregorič. Poslovil se je od šefov in nadzornikov pri poštni direkciji, nato pa- izročil posle novo imenovanemu vršilu- dolžnosti poštnega direktorja, dosedanjemu- šefu personalnega oddelka g. svetniku dr. Janku Tavzesu.

Z direktorjem Gregoričem odhaja k po- šitku po dolgoletnem, vestnem delu zaslu- žen in splošno spoštovan slovenski mož. Po- rodu je iz Ptuj, kjer se je rodil 2. av- gusta 1877 kot sin odvetnika, navdušene- ga taborskega govornika in borca za pra- vice slovenskega življa na bivšem Spod- njem Stajerskem. Po gimnazijskih studijah- v Ptuj, Celju in Pulju je studiral pravo- na graški in praški univerzi, nakar je stopil- v službo pri finančni deželni direkciji v- Gradcu kot konceptni praktikant. Čez do- bri dve leti je prestopil v pošto koncept- no službo v Gradcu ter se kmalu uvelja- vil v upravni stroki. Vzgojen v strogo na- rodnom duhu je bil vedno mož na svojem- mestu in se je po prevratu takoj odzval- klicu domovine ter pomagal v Ljubljani z- velikimi izkustvi urejati takratne razdrapa- ne pošto-prometne razmere v Sloveniji. Dne 6. septembra 1919 je bil imenovan za- pomočnika prvega slovenskega poštnega- direktorja v Ljubljani, pokojnega dr. Jan- ka Debelaka, kateremu je bil najverstejša- opora. Za direktorja pa je bil imenovan s- 1. marcem 1925, tako da je bil na tem od- govornem in napornem položaju nad sedem- let in pol. Z vsem je nadaljeval delo na- razširjenju in izpopolnitvi vseh panog po- štne službe v Sloveniji. Zaradi svoje ljube- zivosti v službenem in privatnem obveča- nju je priljubljen ne le med poštini usluž- benci, temveč tudi v širokem krogu svojih- drugih znancev, ki mu vsi iz srca žele, da- bi čim dalje v miru in utehi užival svoj- pokoj.

Novost v šelenburgovi ulici

nasproti kavarni Zvezdi

DAMSKI PLAŠČI

za gospode po meri, elegantni in nizke- cene. 11681 K. PUČNIK.

Kiepora osvaja tudi Ljubljano

Ljubljana, 29. oktobra.

»Pesem noči«, katere premiera je bila- večeraj v Elitnem kinu Matici, bi se prav- tako lahko imenovala tudi »Lepa pesem- osvaja vse«. Tako lepo nam je pel znami- ti tenorist Poljak Jan Kiepora in potrdil- svoj sloves, ki ga uživa povsod, kjer je- kdaj nastopil. Kiepora pa ima še to pred- nost, ki manjka mnogim drugim pev- cem svetovnega slovesa, da je njegova zuna- njost prijetna in da je njegova igra razgub- bana in živahna. V tehničnem prvostvornem- filmu smo ga videli in poslušali, kakor da- bi bil stal živ pred nami na odru. In pel- je »mnogeto«: pel: arije iz oper »Rigoletto«, »Traviata« in »Boheme« ter druge vesele- pesmi, ki go nas prav tako osvajale, kakor- so premagale v eni scen lepega zvočnog- filmskega dela mrke obraze, da so kar vid- no dobivali prijazne poteze, ko jim je pe- vec zapel z zvonom in zanosnim glasom.

Vsebinski »Pesmi noči« je tako priko- rna, da ima Kiepora mnogo prilike za petje- s čimer je pač zelo ustrezno ljubiteljem- kina. Snov je v kratkem naslednja: Slove- čji pevec Ferraro (Kiepora) uide med pot- vnanjem v Švico svoj neusmiljeno odločni- manevrski, ki ga hoče voditi kot medveda- od odra do odra. V Švici se mu po sili- pridruži pustolovec Koretzky, od policije- preganjan ženitovanjski slepar. Da bi imel- pevec mir pred občinstvom, se dogovori s- pustolovcem, da prevzame ta vloga Ferrara- sam pa se začne izdajati za Ferrarovega- tajnika. Ta zamenjava vloge dovode do- mnogih komičnih prizorov, ki jim pripomo- re do krepkejšega izraza že debeli letovi- ški ravnatelj Ferraro se pri tem zalubi v- lepo ravnateljovo hčerko (Magda Scheider-

jova) in že poje, pa ga nihče ne vidi, zato- se lahko izgovarja, da je vrtel le gramof- fon. Naposled izve policija, da prebiva v- kraju pustolovec Koretzky. Ker je Ferraro- nastopal kot »ajnik Koretzky, so njega are- tirali. Da bi pred policijo dokazal svojo- istovetnost je moral zapeti pred mrkami- možni postave in gorečimi obrazi drugih- navzočnikov. Kako so se začeli cediti obra- zi od navdušenja, ko je predvina pesem- odkrila pravega Ferrara! Tudi v operi, kjer- je moral peti, so popadale zornice z le- po ravnateljovo hčerko na čelu iz rok pi- ščalke, pripravljene za demonstracijo proti- »ženitovanjskemu sleparju«, ko se je izka- zalo, da je bil na odru pravi Ferraro. Vsa- zgodba se zaključuje z ljubeznijo med Fer- rarom in ravnateljovo hčerko. Dogaja se- v lepi pokrajini ob jezeru.

Kino Matica bo vse te dni brez dvoma- deležen poseta kakor že dolgo ne. Kiepo- rovih filmov ni tako mnogo, da bi smeli- zamuditi to lepo priliko.

Ne čakajte na poverjenike,
ki imajo te dni polne roke dela za vas. Obiščite jih sami in jim olajšajte delo- s tem, da čim prej plačate članarino za Vodnikovo družbo.

Stara kri se je vnela

Dve zanimivi razpravi pred novomeškim okrožnim sodiščem

Novo mesto, 29. oktobra.

Čudne razmere v rodbini 65letnega po- sestnika Mihaela iz Martinje vasi so se- danes obravnavale pred senatom novome-škega okrožnega sodišča. Posestnik Miha- se je že dolgo časa prepiral s svojim 26- letnim sinom Francem, ki pa se je prav- dobro razumel s svojo maečo. Ko sta se- oče in maeča tako sprija, da se je maeča- odselila, je šel Franc za njo ter se nasta- nil pri njej in pri njenem sinu iz prejšnje- ga zakona. Letos 31. julija je prišel Franc- s sinom svoje maeče, Petrom, na očetov- dom ter prosil očeta, ki je stal pred hišo, naj mu da cepce, ker hoče nekemu so- sedu pomagati pri mlačvi. Oče na njegovo- prošnjo ni ničesar odgovoril in je Franc- čez nekaj časa vprašal: »Ali bo kaj, ali- ne?« Tedaj je oče dejal: »Le malo poča- kaj, bodi takoj dobi!« in odšel v hišo. Čez- nekaj časa pa se je vrnil iz hiše s sekiro- v roki ter navlil na sina. France je do- bil hud udarec po glavi, da se je dolgo- časa zdravil v bolnišnici v Kandiji.

Na razpravi se je oče kesal svojega de- janja in je tudi sin, ki se je pričevanju- odrekal, prošil senat za milostno kazn. Sodišče je to prošnjo upoštevalo in je ob- sodilo očeta na 4-mesečno zaporno kazn,

pogojno na dve leti.
Drugi vročekrvnej, ki je tudi že v letih, pa je 54letni posestnik Janez K. iz Zabor- štja pri Bučki, ki pa je prišel pred sdi- šče zaradi — ljubezenske zadeve. Mož je- oženjen, ima že odrasle otroke, rad pa še- gleda za vaškami lepoticami. Njegove lju- bezenske zgodbe so ga že večkrat spravi- le pred sodišče. Tokrat se je znašel pred- sodniki zaradi tega, ker je izvršil pravca- ti atentat na neko svojo ljubezen, ki ga- ni več marala. Pred dobrimi štirimi leti- se je zaljubil v neko omčeno vaščanko, potem pa se je z njo spri. Pred nekaj me- seci se je nenadoma spet spomnil na njo- in hotel pri njej vasovati. Ko je pozno v- noči trkal na njeno okno, ga je naglana in- to ga je tako razkačilo, da ji je razbil- okno, potem pa doma iz razstrelinskih sno- vi napravil nekakšno bombo, katero je po- noči svoji nekdanji ljubljenci vrgel v so- bo skozi okno. Bomba je eksplodirala- sredi sobe in je bilo v veliki nevarnosti- življenje žene in njenega otroka. Atenta- torja so orožniki takoj izsledili, ker so- spoznali kot njegovo last krpo, v katero- je bila zavita eksplozivna snov. Vroče- krvni možak je bil obsojen na štiri mese- ce strogega zapora.

Za večjo potrošnjo grozdja in sadja

Apel organizacij na vso jugoslovensko javnost

V naši državi se že več let poizkuša po- magati vinogradnikom in sadjarjem. Po- sebna pazljivost se posveča onim krajem, ki- živijo od vinogradništva in sadjarstva. Površina, ki je zasajena z vinsko trto, dose- že 176 do 180.000 ha, a sadnih stebel imamo- v naši državi kakšnih 70 do 80 milijonov. Naši vinogradi dajejo letno 7 do 8 milio- nov kvintalov grozdja, a letni donos sadja- se ceni na 10 do 12 milijonov kvintalov. Največji del grozdja in sadja se izpremi- nja pri nas v alkoholne pijače, v vino (oko- li 4 do 4 in pol milijona hektolitrov) in- razne vrste žganja. Gotovo so se vse me- re za pomoč vinogradništvu dosedaj gibale- v naši državi po starih utrihih, toda malo- uspešnih potih. V glavnem se posveča paz- livost samo alkoholnim produktom. Mno- go truda se posveča temu, da bi se izbolj- šala ona produkcija, ki danes nikjer na- svetu ni posebno rentabilna. Uvedene so- olajšave in nagrade za izvoz. Poizkušala- se je na vse moguče načine povečati do- mača potrošnja vina, a hude prilike naših- vinogradnikov se niso izpremenile. Ostane- nam sedaj samo eno: da iščemo nove poti, ker- so stare pokazale slab uspeh. Ena tak- šnih novih poti, po katerih že davno ho- djajo napredne evropske države, je čim več- ja potrošnja grozdja in sadja ter brezalko- holo predelovanje. Na ta način se dose- zata dva namena. Povečava se potrošnja- vinogradniških in sadjarskih proizvodov- ter se tako omaga narodnemu gospodar- stvu, a na drugi strani se daje prilika, da- bi čim boljše narodovo zdravje.

Grozdje in sadje sta odlična hrana, ki jo- človeško telo lahko in hitro izkorišča. Ra- zen tega imamo v grozdju v primerni obli- ki mnoge tvarine, ki so za življenje neob- hodno potrebne: to so vitamini. Zvesto o- tej vrednosti je danes že svojina širokih- narodnih slojev vseh naprednih držav. Uži- vanje alkoholnih pijač je bolj ali manj- škodljivo, zato ljudje vedno manj zahteva- jo te pijače in zato je tudi vsak pritisk, da- se poveča potrošnja alkoholnih pijač, že- vnaprej obsojen na neuspeh.

Ostane nam torej praktična in koristna- nova pot: povečanje potrošnje grozdja in- sadja ter brezalkoholnih produktov, ki- nudijo potrošaču neizpremenjene vse hranli- ve sestavine grozdja in sadja. Uvidevši vse- to, so vinogradniki in sadjarji v mnogih- evropskih državah, tako v Švici, Nemčiji, Italiji, Franciji in do neke meje tudi v naši- državi že delno prešli na brezalkoholno- predelavo grozdja in sadja. V Švici pro- ducirajo nekatera vinogrdniška gospodar- stva do štiri petine brezalkoholnega, a sa- mo eno petino alkoholnega grozdnega so- ka (vino). V Švici imamo že velika podjet- ja, ki producirajo letno 1 do 2 milijona- litrov brezalkoholnega grozdnega soka. V- Nemčiji je delovalo lani 160 podjetij za brez- alkoholno predelavo grozdja in sadja, ne- katere so imele kapaciteto 200.000 litrov- letno in več. Skupna proizvodnja je zna- šala okoli 20 milijonov litrov. Zanimivo je, da- se vsa ta velika proizvodnja tudi pro- da. Danes ima v Švici in Nemčiji vsaka- boljša trgovina brezalkoholne grozdne in- sadne sokove na prodaj. Ti sokovi se pri- pravljajo ali s filtriranjem presnega mo- šta v azbestnih filterih, ki ne propuščajo- glivice vrenja, ali pa s pastereziranjem, to- je s segrevanjem mošta na 60 do 70 stop- C. Pri tej temperaturi glivice poginejo, a- sok se ne izpremeni.

A filtrirani ali pasterezirani sokovi niso- edini brezalkoholni proizvodi, ki jih dobi- vamo iz grozdja in sadja. V Franciji in Italiji pripravljajo v veliki meri zgoščen- grozdni in sadni sok. Tak sok ima v sebi vse- prirodne sestavine grozdja in sadja in ima- to prednost, da zavzema malo prostora ter- ga zaradi tega lahko ceneno pakiramo in- prenašamo, a veliki procent sladkorja v- njem mu brani, da ne v. Zgoščeni soki- ve pripravljajo največ s segrevanjem v- posebnih posodah z nizkim tlakom, kjer- voda hitro zhlapeva.

Na sličen način se proizvaja tudi grozd- na marmelada.
Ti nameli predelave grozdja in sadja za- htevaajo prilično pripravljenost in je v po- četku tudi nekaj stroškov za nove instala- cije ter za aparate. Toda enkratne investicije- se izplačajo, kar najbolj dokazuje Švica in- Nemčija. Tudi pri nas mnogi preha- jajo počasi na brezalkoholno predelavo. Zaradi pomanjkanja kapitala, ki je potreben- pri večjih investicijah, ta predelava še- nima posebnega pomena ter se bo mogla- šele počasi razviti.

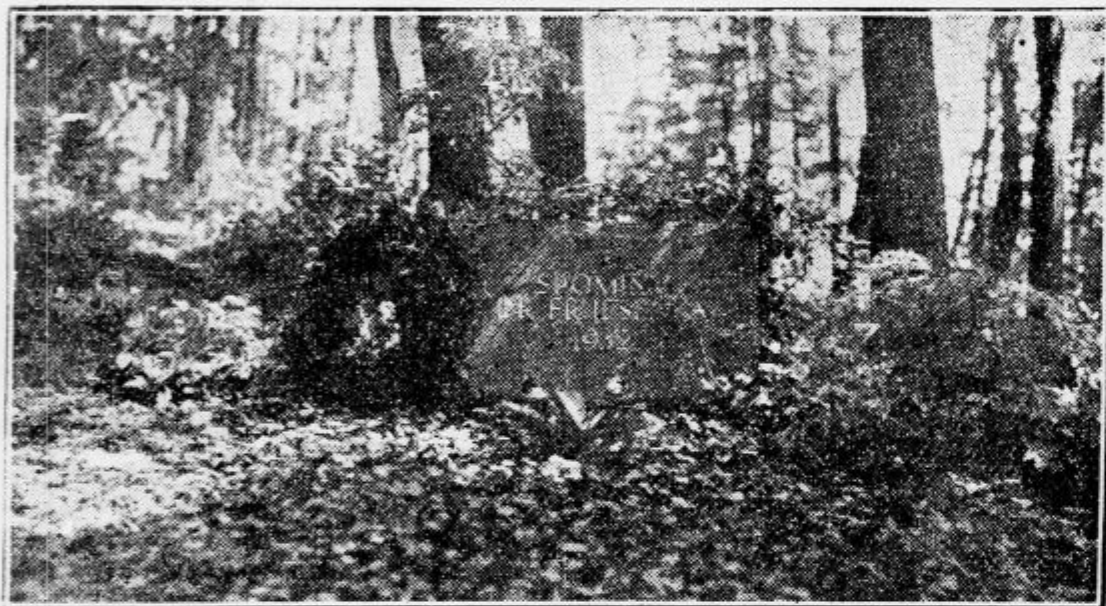
Imamo pa ceneno in lahko pot, da pove- čamo konsum naših vinogradniških in sad- jarskih proizvodov, to je propaganda za- čim večjo potrošnjo svežega grozdja in- sadja. Mnogo naših ljudi misli, da sta- grozdje in sadje le slaščica, in ne ceni do- sti njunih hranilnih in zdravstvenih vred- nosti, zaradi česar ju le po malem kupuje. Pri nas konsumirajo delavci okoli 5 in- polkrat manj sadja nego delavci v Nem- čiji, kjer je sadje dosti dražje. Isto tako- sami vinogradniki in sadjarji niso dovolj- poučeni o vrednosti svežega in posušenega- grozdja in sadja ter o načinu pakiranja, su- šenja in transporta. Lani smo izvozili oko- li 6000 vagonov grozdja, sadja in sadnih- proizvodov, ali konsum v državi je še ved- no premajhen. Tudi za nas velja, kar je- Leon Douarache, predsednik Mednarodne- ga vinskega biroja v Parizu rekel Franco- zom: »Ako bi vsak Francoz pojedel letno- 30 kg grozdja, kar nikakor ni pretirana ko- licina, bi bilo francoskemu vinogradniku- takoj pomagano«. Država je podprla vi- nogradnike s tem, da je v armado uvedla- vino. Še bolj bi pomagala vinogradništvu- in sadjarstvu, ako bi uvedla grozdje in- sadje v armado, državne vzgojne ustanove, kaznilnice, bolnice in drugam.

Podpisane organizacije so se odločile, da- s primernimi sredstvi razvijajo propaga- do za naše grozdje in sadje. Ta propaga- da se bo vršila predvsem s prirejanjem pred- vanj o zdravstveni koristi grozdja in sad- ja v šolah in med narodom, s prirejanjem- vzornih grozdni in sadnih razstav. Na- pravili se bodo primerni ukrepi, da se v- državi sami pripravi za naše grozdje in sad- je čim širši krog konsumentov ter da pro- dre zavest o važnosti sadja kot dnevne- hrane v najširše narodne sloje. Smatramo- za enega najvažnejših ciljev te akcije, da- se uvede sadje v armado, v bolnice in- vzgojne ustanove kot redna hrana. Poizku- šalo se bo tudi, da se osigurajo svežemu- grozdju in sadju ter brezalkoholnim sad- nim proizvodom v pogledu prevoza, proda- je, notranje trgovine in izvoza v tujino- največje olajšave.

Objavljamo ta apel naši rodoljubni jav- nosti in pričakujemo, da nas bodo v tej- akciji podprli posebno zdravniki, duhovni- ki, učitelji, vinogradniki in vse vinogrdni- ške organizacije, ki jim je na srcu, da na- moderni osnovi reorganizirano vinogrdni- štvu in sadjarstvu na novo oživita in korist- onih krajev, ki živijo od te proizvodnje, in v- korist celotnega našega gospodarstva in- narodnega zdravja.

Jugoslovenski savez trezvenosti (Zagreb), Savez trezvene mladosti (Beograd), Protial- koholna zveza »Sveta vojska« (Ljublja- na), Klub jugoslovenskih liječnika anstine- nata (Zagreb), Srpsko lekarsko društvo (Beograd), Zbor liječnika (Zagreb) Glavni- savez srpskih zemljoradničkih zadruga (Beograd), Središnji savez hrvatskih se- lijačkih zadruga (Zagreb) Kmetijska druž- ba (Ljubljana), Zadruga zveza (Zagreb), Zadruga zveza (Ljubljana) Zveza slove- nskih zadrug (Ljubljana) Zadruga Matica (Snlit), Hrvatsko gospodarsko društvo (Zagreb), Srpsko poljoprivredno društvo (Beograd), Glavni savez srpskih zemlio- radničkih zadruga (podružnica Zagreb), Savez srpskih zemljoradničkih zadruga (Sarajevo), Sadjarsko in vrtnarsko društvo (Ljubljana).

Spomenik velikemu rastlinjarju v tivolskem gozdu

Sredi tivolskega gozda, kjer je snoval- velikopotezne načrte za edinstven botanič- ni vrt, so postavili nesrečno umrlemu na- šemu velikemu rastlinjarju vseučiliškemu- profesorju dr. Francu Jesenu njegovi- najozojti prijatelji kmalu po pogrebu spo- minsko ploščo. Sredi gozda, kjer kliče po- kojnikovo delo po nadaljevanju, dolder ne-

bo ves Rožnik z okolico res pravo ogledalo- vsega našega rastlinstva, ki bo zasajeno- po skupinah na 1000 hektarih. Temelj sta- postavila temu delu pokojnik in njegov- prijatelj mojster Plečnik, ki je tudi zami- šljal in uredil spominsko ploščo. Danes- ob 11. pa bo na univerzi slovesno pomne- nje za pokojnikom.

Fenomenalni vefilm čarobnega petja, naravnih krasot, ljubezni in humorja!

Jan Kiepora

najslavnejši svetovni- tenorist poje v filmu

MAGDA SCHNEIDER- FRITZ SCHULZ

Pesem noči

Najnovejši UFA zvočni tehnik.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ura.

Predstave ob 3., 5., 7/8 in 10/10.

Elitni kino

Matica

Tel. 2124

Preiskava o ponarejanju kovancev

Odkritja orožnikov v kamniškem okraju. - Ponarejanje se ni obneslo

Kamnik, 29. oktobra. Iz kamniškega okraja prihajajo vedno- nove senzacije. Komaj se je nekoliko po- zabila ponarejevalska aferi 100 in 1000 di- narskih bankovcev, imamo zopet presene- čenje s ponarejanjem kovanih 10 in 20di- narskih srebrenjakov. To pot ne gre za- tako resno in obsežno zadevo kakor pri po- narejanju papirnatega denarja. Kakor se- vidi iz dosedanjih rezultatov preiskave in- iz majhnega števila slabo ponarejenih ko- vancev, ki so prišli v promet le ob prvi- nepazljivosti prodajalcev, se je stvar že v- prvem početku pokazala kot prav slab in- neuspeš poskus.

Kamniški orožniki so vložili mnogo tru- da, da čimprej izsledijo falzifikatorje sre- brennih kovancev. Kakor smo že večeraj po- ročali, se jim je v kratkem posrečilo pri- jeti razpečevalko v osebi žene tovarniškega- ključavničarja Ocepka iz Radomlija. Ocep- kova še vedno tají, da ni razpečevalka fal- zifikator, čeprav so vsi spoznali v njej žens- ko, ki je ponujala ponarejeni denar. Orož- niki kljub intenzivnemu poizvedovanju n- preiskavah niso mogli dognati, kje je žens- aka dobila falzifikate in kdo jih izdeluje.

Pri poizvedovanju v Radomliju pa so pri- šli na drugo važno sled. Nekí delavec je to- povedal, da je prišel pred tremi tedni k- njemu na obisk sorodnik iz moravske oko- lice in mu povedal, da se je pred kratkim- oglašil pri njem 32letni posestnikov s- n Anton Zore, vulgo Tomičev iz Stegne pri- Moravčah. Pokazal mu je polno pest dro- biza, med katerim je bil tudi 10 dinarski- srebrenjak, za katerega je trdil, da ga je- napravil njegov brat Ivan. Omenjeni sro- dnik iz moravske doline je tudi izpovedal, da- je prišel Anton Zore h kovaču Vincencu Burji na Sela in ga prosil, naj mu napravi- klešče za ponarejanje denarja. Kovač Bur- ja, ki je pošten in priden obrtnik, je odklonil- njegovo prošnjo in ga s svaril, naj se- ne peča s tako nevarnimi rečmi.

Na podlagi tega izjav so orožniki v četr- tek 27. t. m. napravili pri Loretu hišno in- osebno preiskavo, pri kateri so našli v de-

lavnici škaflo in v njej za nekako 750 cm³- cinka, aluminija in svince. Na ploščici svin- ca je bil nerazločen odtis 10 dinarskega ko- vanega novca. Drugega pa pri Zoretu ni- bilo.
Orožniki so izvršili preiskavo tudi pri- kovaču Burji na Selu, pri katerem se je Zo- re večkrat mudil in je tudi v njegovi ko- vačnici izdeloval razne okove za čistilne- stroje za mlín. V predalu neke omariče v- kovačnici so našli kos svince, v katerem je- bil vtisnjen 10dinarski kovani novce. Zore- je pri zasliševanju izjavil, da je hotel na- praviti iz svinečne ploščice neko kapico za- kolo. Pozmeje, ko so ga opozorili na odtis- srebrenjaka, ki se je poznal na svincu, pa- je priznal, da je hotel napraviti odtis dvo- dinarskega novca. Na svinečni ploščici se- ni moglo razvideti, ali je bil to odtis dvo- dinarskega ali 10dinarskega novca, ker je- Zore s kladivom skušal zbrisati sled. Na- posled se je le vdal in povedal, da je bil to- 10dinarski novce.
Kovač Burja je pri zasliševanju izjavil, da- ga je Zore res nagovarjal, naj mu na- pravi modele in klešče za izdelavo denar- ja. Ko mu Burja ni ustrege, se je Zore sam- vrgel na poskuse. Najprej je poskušal na- praviti model v svincu, ker pa to ni šlo, je- iztuhlal drugo sredstvo. Razmočil je dva- kosa usnja za podplate, dal med usnje 10di- narski novce in vse skupaj dal časa stiskal- v stiskalnici v Burjevi kovačnici. Ko se le- usnje posušilo in se je napravil na njem- trden negativ kovanega srebrenjaka, je iz- vrtal na enem delu negativ majhno luknji- co, skozi katero je vtil raztopino. Trn, ki- je ostl po vlišanju, je nato odprlil. Novce- pa odrgnil z nekim prahom. Te poskuse je- delal Zore že v juliju in avgustu, kar Zore- tudi sam priznava, trdi pa, da je vse osta- lo le pri poskusih, ki se niso obnesli. Odlo- čno zanika, da bi napravil kak falzifikat in- ga dal v promet. Material iz katerega- so napravljani falzifikati, je popolnoma sli- čen zlitini cinka, svince in aluminija, ka- tero so našli pri Zoretu. Zoretu so danes- popoldne oddali v zapor.

Naši ljudje na nemškem zapadu

Dogodki, dejstva in misli v povodu današnjega občnega zbora Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji

Eszen, 27. oktobra. Le malo stvari je, ki se dajo brez velike škode za posameznika prijeti. Ena teh je boj med cerkvenimi in nekerkvenimi organizacijami. A dasi je ta boj pogosto strahoten, pogosto podobno visoki politiki, pogosto na dnu, je vendar spricho nesreči, ki morejo zadeti izseljenca, majhen in zato ogaben.

Koliko te v Nemčiji problemov, ki jih na vse mogoče načine skušajo reševati rudarji sami, a ki bi jih morali reševati evropski parlament! Kako mučno je gledati te ljudi, ki prosijo tehničnih in denarnih sredstev za šole, za prosvetno delo vobče. Kako se bijejo mesece in mesece, da spravijo skupaj nekaj drobca in nekaj otrok, ki jih potem učijo slovenskega jezika, pesmi in narodove zgodovine. Najlepši in danes najzanimivejši pouk: o vzrokih bede, pa čutijo na lastni koži in so o njem le preveč poučeni. Zagrenjeni so že ob rojstvu. In potem skušajo možje rešiti tega ali onega, ki ga hoče oblati izgnani brez sredstev, bolnega ali pohabljenega, pa je pregaral tu že pol svojega življenja, doma pa nima ničesar, kakor le rojstvo občino, ki bi ji bil kot občinski revež v breme, pitence, ki je živel v širokem svetu, dal tuju vse svoje moči, domov pa prišel umreti.

In rudarji, člani društev, zborujejo. Prošnje nemškemu oblastovom, prošnje kr. konzulatu, da prepreči izgon, nešteta pisma in prošnje domov, na vse strani. Tako mara usihati že itak prazni izseljenec žep. Izganece pa živi brez najmanjše podpore — borsivedi kako — in od slovenskega usmiljenja, dokler ne pade kocka: ali da postane občinski revež v domovini, ali da prejme od »Wohlfahrt« 15 do 30 mark mesečne podpore in si tako ohrani vsaj nekaj človeškega dostojanstva. — Joj, koliko je v tem trudu, kletvin, molitve in srsti!

Človek stmi v te ljudi. Vsaka beseda, ki bi jo hotel spregovoriti, bi bila kakor v zasmeh. Na tihem kuje to in ono, da bi jim pomagal. Napravi to in ono. Se bje z vsemi vetrovi. Prejme pa le prepogosto zaustitvo. Spravi jo na račun modernega socialnega skrbstva in kdaj pa kdaj na račun kakšne fantazije in pubertetne politike.

Mračni se. Zborovalci se počasi razhajajo. Skoro nihče ni pil. Krčmarji bodo morali namesto vina kmalu točiti črnko. Vsaj za Slovence. — Časih je bilo drugače. Pravi, da je bilo imenitno.

Zdaj so vsi bivši roboti. Celo krčmarji, le s to razliko, da niso zabuhli, ampak debeli.

V vsem tem je kakor čudež, da je naš človek, dokler se zanj ne najde kak povod za izgon, z nemškim delavcem skoro enakovreden. Prvega novembra letos potečejo tri leta, ko se je uredilo po zaslugi »Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev v Nemčiji« vprašanje državne reciprocitete med našo državo in Nemčijo, po kateri prejemajo jugoslovenski državljani starostno rento in nekatere podpore. Uredilo se je celo izplačevanje starostne rente tistim, ki so se vrnili v domovino.

To je dejstvo, s katerim se more med vsemi evropskimi državami, ki zaposlujejo inozemske delavce, ponasati doslej edine Nemečija. Sicer pa to je pravično socialno uredbo naš izseljenec dovolj krvavo zaslužil.

A najsi uživa slovenski delavec v tujini še tako velik ugled, najsi mu gre po pravici prvo mesto, s to robotsko slavo naj se doma nihče preveč ne zadovoljuje.

Če si kdo domišlja, da je slovenskemu delavcu to edina in največja čast: *bili robot*, je v veliki zmoti ali pa je omračen. Trda je ta beseda — ali zaradi zanemarjanja kulture med izseljenim ljudstvom, — le preveč uravničana.

Ne malo je storil tu na nemškem severozapadu uprav na preprosti rudar, da je ta nemški, v voliki meri le zase živeči svet spoznal vsaj malo kulture in sile enega najmanjših evropskih ljudstev. — O tem je treba posebnega poglavlja. — Skoro ničesar pa niso storili zanj v pogledu kulture tisti, ki doma o kulturi ne renehoma govore, se manj tisti, ki imajo denar in oblast, da bi preko svojih krepkih narodovih moči v tujini pomagali dati kulturno sliko svojega ljudstva.

Zdaj so tla vroča, prav zdaj. Nemci so se po zaslugi naših izseljencev pričeli za južnoslovensko državo a zlasti še za Slovence sami zanimati. — »Kaj poročajo naši doma — zdaj?« se vprašujejo slovenski rudarji po kolonijah.

Najhuše pa je, da je westfalsko slovensko šolstvo zaradi nedostajanja sredstev trenutno na tleh. In to prav zdaj, ko so se

za kulturno stanje naših izseljencev pričeli zelo intenzivno zanimati nemški kulturni krogi.

Pisateljci in novinarji *Irm Fiebig* iz Kölna, ki nas je obiskala sama od sebe, smo morali žal povedati polno resnico. — Na tihem sva si s predsednikom Zveze mislila: ena sramota več, ki naj ne gre na kožo Slovencev v Westfaliji. — *Irm Fiebig*, ki je znana po svojih razpravah o narodnih manjšinah in o izseljencih v Nemčiji, namerava obiskati vso slovensko kolonijo.

Moj članek o slovenski westfalski šoli, ki je izšel v »Jutru« so nekateri porušili listi (ne vem po čigavi zaslugi) s kratko ponovitvijo vsebine omenili. Kako je mogoče, da je med Nemci našel večji odziv kakor doma — je zelo čudovito delstvo. Takrat sem trdno unal, da se bo kulturno stanje westfalskih Slovencev zboljšalo. — Hm! — Zdaj si naj posledice prišlejših slovenskih kulturnoslov. A to zelo debelo: ker imajo Italijani in Čehi zavajeno vredno skrb za kulturno stanje svojih izseljencev.

Odločno pa protestiram v lastnem imenu proti početju, ki ga kaže naslednji dogodek in se je pripetil v mestu Gladbecku:

Po zadnjem vsenemškem katoliškem shodu, ki je bil v Essenu prve dni septembra, je obiskal gladbecko slovensko kolonijo tudi neki slovenski gospod. Slovenskega rudarja, člana cerkvenega društva, je vprašal, ali je v Gladbecku res slovenska šola. Rudar je gospodu odgovoril, da je res — vendar da je ta šola brezverska! Kaj je sledilo, točno ne vem.

Vem na to, da slovenskemu rudarju v Westfaliji s svojimi krvavimi žulji ni moči za prav nadčloveško muko poleg slovenskih tečajev, ki počasi drug za drugim izginejo, vzdrževati otrokom, v teh tečajih, je cerkvenega dušnega pastirja prvič, drugi pa, kje je človeška namet nekaterih gospodov, da s tako politiko širijo kulturo, ki je dostojna barbarov. Slovenskim otrokom zadostuje — v to sem trdno prepričan — verski pouk v šoli, zlasti tu na nemškem severozapadu, ki je po svojem katolicizmu in pobožnosti znan širom sveta in so šole strogo ločene po veroizpovedih.

Kdor prihaja v Westfalijo na izprehod, naj se ne kaže tu pa tam v preobleki krizarija.

Westfalija ni Jeruzalem, je zemlja, ki nam Slovencev pomeni v marsikakem pogledu, zlasti pa glede dobrih političnih in kulturnih odnosov z nemškim narodom, več kakor Jeruzalem.

Zato naj Slovencev tu gori tistega, kar jim nemške oblasti in nemški narod priznavajo po svoji pošteni volji, ne podira izobraženi domačini, da ne bo treba govoriti: Ali je nebeško kraljestvo več kakor živa narodova kri v tujini, ki je domači zemlji doslej le koristila.

Ob vsem tem pa vendarle nihče ne izgubi glave. Dasi je ta spor med cerkvenimi in nekerkvenimi društvi spricho socialne bede in splošnega izseljenčevega položaja povsem nepotreben in izseljencu v vsakem pogledu le v pogubo, se neprestano dogaja, da ta spor razni neodgovorni činitelji uprav sistematično netijo, kakor da zavisi blagor cerkve prav od westfalskih Slovencev.

Da je ta spor med ljudmi, zlasti v današnjem civiliziranem in od bede tako blagoslovljenem svetu zelo naraven in nujen, bi se razni voditelji, ki jih ta spor najbolj prizadeva, morali prav med izseljenim ljudstvom ravnavati po pravili: »Kršćanske dobrotivosti«. Dogaja se uprav nasprotno. Gre na nož.

Prav tako, kakor doma, je tudi tu zelo pereče vprašanje: slovenstva. Trenutno, zlasti gled izseljenstva, in kakor bo iz nekaterih naslednjih dejstev videti, me ta boj doma nič ne zanima.

Ta boj je v Westfaliji zelo drugačen. Ne le, da je povsem cerkvenega značaja — vrhu tega je tudi »narodovalen« — po čudnem naključju morda.

Da se cerkvena društva sv. Barbare spodbijajo s pravo besnostjo — in prejmejo časih tudi prav besen odgovor — od društva, ki so članjena v »Zvezi jugoslovenskih delavskih in podpornih društev«, ni vzrok v tem, ker so za južnoslovensko državo, temveč v tem, ker niso cerkvena. Katolicizem, kakor vsaka ideologija, ki hoji po bolj ali manj revolucionarni poti, ki skuša obseči vse svet, je našel med westfalskimi Slovenci, prav med Slovenci, zadostno plodovita tla, da je povzročil med njimi razkol, zaradi katerega si lahko čestita.

Zmotno je misliti, da je ta razkol povzročila leta 1920. ustanovitev »Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih dru-

štev. Ustanovitev te zveze je bila nujna ne le kot nacionalna potreba temveč zlasti še v socialnem pogledu zaradi tesnejših stikov z jugoslovenskimi oblastmi in čim uspešnejših rešitev nekaterih za izseljenca življenjsko važnih socialnih vprašanj. Zveza je v svoj socialni in nacionalni delokrog zamašala skušala pritegniti cerkvena društva. To se ni zgodilo niti takrat, ko je šlo za konvencije med Nemčijo in Jugoslavijo, ki so dale slovenskim izseljencem pravico uživanja starostnih rent v Nemčiji kakor v domovini. Povsem iznenada je v Westfaliji bilo v nevarnosti »slovenstvo«. Da pa resnica ne bo prikrajšana: v nevarnosti je bil mahoma katolicizem, verval — Zaradi pravoslavja — v Westfaliji!

Rudolf Kresal

Grom, toča in sneg

Ljubljana, 29. oktobra.

V nekaterih delih dravske banovine so se ta teden kar vrstili nalivi. Bilo je izredno izpremenljivo in hladno vreme v pasu od zapadne meje tja do Maribora in proti Dolenjski, nasprotno pa so imeli v Prekmurju izredno lepe solne dneve. Krajci okoli Ljubljane so bili ta teden čisto zaviti v gosto meglo in so imeli najrazličnejše vremenske pojave. Dežja je padlo ta teden v Ljubljani 40,89 mm in so nalivi povzročili, da je Ljubljanka znova močno narasla.

Včeraj smo v Ljubljani videli močno bliskanje in čuli od daleč votlo gromenje, kar je redek pojav ob tem času. Se interesnejši prizor pa se je nudil zgodnjemu vstajalcu doli okoli 4. Najprej je zatulil čez Ljubljansko borje silen piš, prihajajoč od severozahoda, ki je trajal kak pol ure. Med mrzlo burjo pa se je vila ploha in dobre pol minute nato se je začela nad delom Barja proti Illovi vspati drobna toča, ki pač ni napravila nobene škode. Po gorah je zapadel sneg.

Iz prleške metropole

Ljutomer, 28. oktobra.

Zdaj, ko je trgatve v splošnem končana in ko berejo samo je večji vinogradniki, so si tudi živinorejci priredili svoj praznik. Zveza rodovniških društev za rejsko simoldoske govodi je 27. t. m. obdarovala vnete rejce za njihov trud. Prireditve se je vršila na živinskem sejmišču, kjer so bili postavljeni mlaji in šotor za komisijo. Rejci so prignali v cellem 153 glav goveje živine, ki je bila razdeljena v tri kategorije: molzne krave, plemenite bika in telice. Živina je bila izbrane kakovosti. Strokovnjaki so trdili, da se je izboljšala v nekaj letih za več kakor 50 odstotkov, kar je zasluža mladim in delavnim rodovniškimi organizacij. Živino sta ocenjevali dve komisiji, v katerih so bili gg. poslane Jakob Zemljčič, inž. Wenko, Gosak, inž. Mikuš, sreski kmetijski referent Znidaric in veterinarji Skof, Smeec (Gornja Radgona) ter Smeec (Murska Sobota). Pred razdelitvijo nagrad so izpregovorili polvalne besede gg. inž. Wenko, sreski načelnik dr. Farčnik, Znidaric, poslanec Zemljčič in inž. Mikuš.

Razdeljenih je bilo na nagradah 6800 Din. V kategoriji krav je prejel prvo nagrado Alojz Safarič, druge nagrade pa rejci Seršen Filip, Berden Jožef, Marinič Antor, Stuhec Alojz, Ferjan Ivan, Domanič Alojz in Horvat Alojz. Za plemenite bika so prejeli: prvo nagrado Stampar Jakob, druge nagrade Košnik Franc, Roškar Andrej in Stuhec Anton, za telice pa: prvo nagrado Berden Josip, druge pa Raduha Tomaž, Tibant Anton, Šrajnar Franc, Seršen Filip in Stojko Alojz. Razen tega je bilo v vseh treh kategorijah razdeljenih še večje število tretjih in četrtih nagrad. To premiranje je bila prva prireditve svoje vrste v našem kraju.

Tudi letos bo delovala za poglavitve kmetke izobrazbe kmetijska nadaljevalna šola, ako se priklasi dovoljno število učencev. Zanimanci naj se do 12. t. m. javijo pri vodstvu v meščanski šoli. Pouk bi se pričel v začetku decembra. V začetku tega meseca pa je pričela pouk obrtna nadaljevalna šola, ki ima letos zopet dve razreda s 63 učenci, odnosno učenkami. Ze nekaj let opazujemo, da pada število vajencev, toda letos je padec najbolj občuten, ker je število novih vajencev malenkostno. Tudi v tem se kaže huda gospodarska kriza. Ko smo že pri šolstvu, se omenimo, da je bila naša vest o upokojitvi upraviteljice osnovne šole ge. Protopopove preuranjena. Zdravniška komisija je šole pozvala, naj vložijo prošnjo za upokojitev.

Predsednik cestnega odbora in župan g. Zmavec, poslanec g. Jakob Zemljčič in član odbor. Mostnice so skoro vse tako trhle, da

vzel po Rafaelu. Gospod msgr. Viktor Steska je označil še eno oltarno sliko kot Quaglijevo delo, kar je pa po primerjavi barv in risbe sporno.

Edinstveno baročno delo v tej cerkvi sta oba angela ob tabernaklju v levi prečni ladji, delo Francesca Robbe, ki izvira iz l. 1750. Krizev pot je slikal Josip Plank po Führlchu l. 1860. Orgle na koro so impozantno delo mojstra Milavca; imajo 53 menjav. Njihove omare so iz srebe 18. veka. Naj omenim še kip škofa Wolfa, znaneega mecena, ki je omogočil slovensko-nemški slovar; to je delo kiparja Zajca, očeta našega še živečega kiparja Ivana. Na zunanji strani stolnice so tudi tri freske, ki jih je po prejšnjih Quaglijevih slikal naš rojak Janez Volf l. 1872., odn. 1883. Na desni strani glavnega vhoda je vzidan mal kamenit relief s pločevinasto strešico: glava Krista. To je najstarejši in edini ostanek prvotne cerkvice.

Sreda 5. oktobra.

Na desno od cerkve sv. Jakoba stoji impozantno poslopje, znana Virantova hiša, kjer se nahaja sedaj poštna direkcija. To palačo je postavil jezuit Gabriel Gruber l. 1776. do 1780. Na levi strani vhoda v palačo v Zvezarski ulici nas pelje pot po krasnem rokokojskem stopnišču v malo kapelico, polno rokokojskih steklastih okrasov, ki so bogato patinirani z zlatom. V kapelici je več slik velikega avstrijskega mojstra Kremser-Schmidta. Prvotna oltarna slika ni več na svojem mestu, nahaja se sedaj v kapelici garnizijske bolnice. Namesto nje je pustil poznejši lastnik napraviti mali oltarni nastavek,

Heliodont

je najpopolnejša pasta za zobe. Napravi zobe snežno bele in osvežuje usta. — Cena Din 5.— za tubo. 351

banovinskega sveta g. Skuhala so si te dni ogledali verzejski most preko Mure, ki ga je po prevratu zgradila država. Ze dalje časa je namreč most potreben, nujnega popravila kar je ugotovil in poročal že prejšnji cestni

Fašistovske „ustvaritve“

»Pomeščanjeni rojanski dol«

Trst, 25. oktobra.

Tržaška fašistično časopisje objavlja sedaj, za desetletnico fašističnega režima, dolgovzorne opise vsega, kar je fašizem »ustvaril« v prid tržaškemu prebivalstvu. Tako je »Popolo di Trieste« med takimi »ustvaritvami« navedel tudi »pomeščanje rojanskega dolca«.

Kdo starih naših Tržčanov, sedaj večinoma razkropljenih po vsej Sloveniji, se z radostjo ne spominja nekdajnega slovenskega Rojana z njegovim »društvom pri cerkvi« in sokolsko telovadnico, ki je potem tamle v letu 1920. neke noči »sama začela goreti«; pa rojanske cerkve, v kateri je dal njen italijanski župnik Jurica, sedaj »sporniljanje« don Giorgi, v zasmeh svojih slovenskih župljanov cerkveni strop poslikati s samimi peteržanjskimi italijanskimi zvezdami; pa vojašnice, iz katere je orila vesela slovenska pesem naših fantov ali pa otožna bosanska; in tam zadaj slovenske šole? Pa rojanska »Zarja« s svojimi prireditvami, a poleg nje vsa ona masa naših železničarjev, ki so imeli svoje glavno taborišče v Rojanu, in financa in končno vse ono tako zavedno rojansko ljudstvo tja gori po »Scali sante«, pa do Piščancev, do vrha Konopela in stare openske ceste! Bilo je res med njimi ostankov nekdanje »cikorije« in pa kak renjokolski priseljenec, toda to je malo zaleglo: Rojan je bil slovenski! Danes pa pravi »Popolo di Trieste«, da je Rojan »pomeščanjen«, kar naj bi vsekakor pomenjalo — poitaljančen!

List pravi, da so bili Rojančani že od nekdaj nasprotni italijanskemu nacionalnemu pokretu, kar je zlasti pokazal avr »abaccolave« (okoličanske garde) leta 1868. To nasprotje, da so zasedali duhovniki, ki so hujskali preprosto okoliško ljudstvo proti italijanskemu meščanstvu. Italijansko meščanstvo je tedaj spoznalo, da je bilo preveč popustljivo, in da je treba zopet zavzeti opuščene postojanke. Toda »dvajset let pozneje je bil Rojan še v rokah slovenskih ali slovenofilskih duhovnikov, šola je bila slovenska in ves dol je kazal protitalijanska čustva«. Občina je začela poprav-

Dogodki za mejo

Fašizem na Krasu in Pivki.

Po odredbi tržaškega pokrajinskega tajnika je fašistični inspektor na Krasu znani centurion Graziosi inspiciral delo v kraških fašističnih organizacijah. Doslej je bil v Košani, St. Petru, Slavini, Postojni, Hrenovici, Senožečah, Vreman, Divači in Lokvi. Po pregledu aktov in poročil je dal zastopnikom posameznih fašistjev navodila za nadaljnjo fašistično akcijo med ljudstvom.

Po fašističnih podatkih obstoja v tržaški pokrajini poleg tržaških 21 fašistjev, in sicer v Postojni, Slavini, St. Petru na Krasu, Hraševju, Hrenovici, Senožečah, Košani, Vreman, Divači, Lokvi, Sežani, Dutovljah, Tomaju, na Nabrežini, v Zgoniku, Velikem Reprnu, pri Sv. Križu, na Proseku, v Gropadi, Bazovici in Dolini. Posamezni fašisti imajo v okoliških krajih še svoje sekcije. Ob desetletnici režima nameravajo tri izmed teh spremeniti v samostojne fašije, in sicer sekcije v Šnihu nad Postojno v Bukovju in Stijaku.

V navedenih fašistih in njihovih podsekcijah je vpisanih 1600 fašistov. Pri »Bali« in »Malih Italijankah« je 6000 otrok.

Vihar na Kvarneru.

Pred dnevi je divjal v Kvarneru strašen vihar, ki je okrog Veleža Lošinja napravil ogromno škodo in zahteval 2 človeški žrtvi. V pristanišču je odtrgal vihar vse ladje z obale in jih pognal med valove na morje. Strela je udarila v neko hišo pri Sv. Josipu ter jo hudo poškodovala. V hiši je bila neka vdova, ki je ostala po golem naključju nepoškodovana. V mestnem parku je vihar polomil vse dreve. V bližini Cresa je prevrnil neko jadrenico. Izmed treh ribičev sta dva utonila, enega so pa z velikimi napori rešili in vsega onemolega prepeljali v bolnišnico v Velem Lošinju.

Petdeset novih osnovnih šol.

Na prizadevanje šolskega skrbništva fa-

še vožnja preko mosta opasna. Sicer so hrastove, toda iz manj trpežne cerovine, po vrhu pa so jih ob zgradbi še neprepušne impregnirali, s čimer so zmanjšali na površini luknjice, v notranjosti pa je les zaradi svoje prirodne vage strohljen tako, da se drohi kakor prah. Treba bo generalne izmenjave mostnic, kar bo stalo približno 50.000 Din. Cestni odbor bo interveniral na hanski upravi v tem smislu.

V ponedeljek 24. t. m. je prežgodel umrl sinček notarja g. dr. Stojana, Zdenko, za pustil svoje začasno domovanje na našem pokopališču. Njegovo trupelce so ekshumirali ter prepeljali v Celje, kjer ga položijo v rodbinsko grobnico.

ljati stare zmote, ustanovil se je italijanski otroški vrtec, potem italijanska ljudska šola, za župnika je bil imenovan don Jurica (don Giorgi), ki je nemudoma pognal iz cerkve politiko svojih prednikov in svojih slovenskih kaplanov; a največ je pripomoglo razširjevanje mesta proti Rojanu, ki pa ga je zaustavila svetovna vojna. V prvih časih po vojni se ni storilo nič, šele fašizem je storil, kar je bilo treba.

Fašizem ima zaslug, da je presekala manjšinsko vprašanje, čes, da je v Italiji absurdno govoriti o narodnih manjšinah. Italijanski zakon pozna samo dve vrsti državljanov: italijanske in tuje. Italijanski državljani imajo vsi enake pravice in dolžnosti pa naj so katerega koli pokolenja (!). Fašizem je že leta 1923. rešil šolsko in jezikovno vprašanje. Odpravila se je »absurdno slovenske šole, ki je rabila le kot preteza nekaterim političnim profesionistom in panslavistični propagandi«. In tudi v rojanski cerkvi se je »napravil red«. Potem pa je prišla občina s svojimi institucijami in razne ustanove, mesto se je razširilo do Rojana, zgradili so se cel novi predeli, odprle nove ulice in Rojan se je pomeščnil. Danes šteje 11.450 prebivalcev.

»Rojan je dal od vsega začetka močan prispevek omladinca italijanskemu nacionalnemu pokretu, po odrešenju pa fašističnemu. In sedaj se v Rojanu nihče ne spominja časov, ko se je počela bumežev držila iz tega kraja podajati protitalijanske izjave. Po zaslugi fašizma je tudi rojanski dol zopet popolnoma naš!«

Malo čudno so res te fašistične »ustvaritve«. Rojan je torej »pomeščanjen«, je »zopet popolnoma njihov!«! Ko vendar nikdar ni bil njihov, kakor je priznal zgoraj sam »Popolo«, trdijo, da so bili Rojančani že od nekdaj nasprotni italijanskemu nacionalnemu pokretu. Rojan, ki je bil pred 10 leti še slovenski, naj bi bil sedaj popolnoma italijanski? V 10 letih menda vendar ni izumrl vsi slovenski Rojan in se niso naselili v njem sami Kalabriji? Če ne drugemu, je vsaj nam slovenski Tržčanom ta fašistična »ustvaritev« — nerazumljiva!

šistične stranke ter vseh mogočih instanc, ki stremijo po čim večjem in naglem poitaljančenju vseh obmejnih pokrajin, je rimsko prosvetno ministrstvo te dni odredilo, da se z novim šolskim letom v posameznih slovenskih in hrvatskih krajih ob meji ustanovi 30 novih osnovnih šol. Te šole bodo otvorili na Morozinskem otoku pri Sv. Kancianu ob Soči, v Zgoniku, Prebenku pri Oslu, v Studnem nad Postojno, v Komnu, v Ravnici pri Grgaru, v Medani, Vedrijanu, na Colu, v Planini pri Ajdovščini, v Volčah pri Tolminu, v Kamnem pri Kobaridu, v Srednji Kanonlji pri Idriji, v Podgorjah, na Livadah, pri Sv. Antonu, v Motovunu, v Meriščah, Padernu in Šbaudatih pri Poreču, pri Sv. Nikolji, pri Labinu, v Borutu pri Boljuni, v Tupiljaku pri Pazinu, v Javorju, Podbežah in Gradišču pri Podgradu, v Ravnah in še treh drugih krajih na desnem bregu Zdobe.

Poleg teh je bilo po odredbi prosvetnega ministra za letošnje šolsko leto ustanovljenih še 9 državnih osnovnih šol in 10 šol, ki so jih ustanovile posamezne nacionalne družbe, med njimi v prvi vrsti proslula »Italia Redenta«.

Nove spremembe slovanskih prilimkov.

Tržaški prefekt je podpisal v poslednjih dneh spet 31 dekretov o spremembi slovanskih in hrvatskih prilimkov. Med drugimi so bili spremenjeni prilimki Stepič v Steffi, Sabac v Saba, Poljanec v Pogliani, Milovac v Millo, Pečenjak v Pizzignacco, Pertot v Berti, Miljač v Milazzi, Renčelj v Renzi, Rojec v Rossi itd.

Občinski svet v Bocu.

Goriški prefekt je imenoval občinski svet v Bocu. Njegovi člani so Karmelo Floridia, Josip Flaiz, Arhangel Peppo, Josip Zorc in Ivan Bradaschia. Pred prefektom, ki mu jih je predstavil bovški podestat Berti, so položili prisego.

E. Justin, slikar-grafik:

Med ljubljanskimi umetninami

Kdor se vsaj nekoliko zanima za slovensko umetnostno zgodovino, ve, da premore glavno mesto Slovenije lepe in dragocene umetnine. Ljubljana je bila na višku svojega razvoja v baročni dobi. Takrat je uspevala trgovina in obrt kakor nikoli prej. Najlepše stavbe, nastale v tej bogati tisti, so polne estetike. Pogledite na Starem trgu (kusne fasade patricijskih hiš, Seveda, najlepše umetnine pa nahajamo po ljubljanskih cerkvah. Pri tem, da je evetelo bogastvo v stari Ljubljani, nam pa pričajo monumentalna in bogata svetišča tudi o pobožnosti takratnih meščanov. Bili so mecenji, ki so darovali bogate ustanove za javna in cerkvena p-slopja. Zato pa je bilo takratno slikarstvo in kiparstvo na višku svojega razvoja. Domači in tuji umetniki so imeli polno naročil, kar nam najbolj živahno pričajo ljubljanske cerkve.

Da se ljubitelji slovenske umetnosti seznanijo vsaj deloma z lepoto baročne Ljubljane, je vodil g. msgr. Viktor Steska v sredo 19 t. m. pod okriljem umetniškega in zgodovinskega društva v Ljubljani že 4. predavanje po javnih poslopih. Ker se je pri vsakem vodstvu zanimanje občinstva stonjevalo, podamo v glavnih potezah izvaanja g. predavatelja, seveda pa z nekaterimi našimi opaskami.

Sreda 28. septembra.

Za stolnico stoji velika, mirna, zelo resna stavba brez vsakih okrasov. Duhov-

sko semenišče. Sezidano je bilo v letih 1708. do 1717. Edini okras poslopja je vhod, a ta je biser ljubljanskih baročnih portalov. Izdelal in p-stavil jih je domači kamnosek in kipar Luka Mislej leta 1714. Notranjost stavbe je kar najbolj preprosta, edino v pritličju se nahaja v stranskem prostoru dragocena knjižnica. Strop je okrasil s freskami italijanski mojster Julij Quaglio leta 1721. Ker je prostor knjižnice na zelo suhem prostoru, so freske zelo dobro ohranjene in kažejo veliko znanja svojega ustvaritelja. Ako omenimo še nekaj rokokojskih okraskov na čelni strani dvorišča, je tu oglel končan.

Stolno cerkev sv. Nikolaja so zgradili leta 1701. do 1706. Valvazor omenja, da so prvotno cerkvico postavili ribiči l. 745., o čemer pa lahko dvomimo, saj so bili tedanjim prebivalci gotovo še pagani. Nastala je bržčas v 12. veku, ko se je čedenje sv. Nikolaja kaj hitro razširilo po naših krajih. To cerkvico je l. 1386. uničil požar, nakar so Ljubljancani postavili novo, ki je stala z raznimi izpremembami do l. 1701. V tem letu so jo podrli in sezidali po krasnem načrtu slavnega jezuita Andreja Pozza današnje cerkev. V l. 1703. so povabili iz Gorice v Ljubljano mojstra Julija Quaglia Cerkev je poslikal do l. 1706., kapelice pa v letih 1721. do 1723.

Te freske so najlepše in najboljše v Jugoslaviji. Kupolo stolnice je poslikal po Quaglijevih freskah Matej Langus v letu 1843/44. Mojster Quaglio je l. 1704. naslikal tudi za desni stranski oltar impozantno sliko sv. Dizme, Langus pa več oltarnih slik, ki so po večini njegov originali, edino sliko Marije Folinske je po-

dali ob zakristiji nov zvonik. S tem so popolnoma pokvarili lepo in estetično obliko prvotnega svetišča. Na vrhu pročelja cerkve je: Spremenjenje na gori, delo kiparja Ivana Zajca iz l. 1897. Na zadnji strani cerkve pa je vzidan v gotskem oporniku zelo star spomenik sv. Ane. Domnevam, da je to edini spomin na prvotno, najstarejšo stavbo.

Pod Gradom je mala cerkva sv. Florijana. Postavili so jo l. 1672. v spomin na strašni požar l. 1660. Stala je svojčas še ena cerkva nekoliko višje v Rebri, bila je posvečena sv. Rozaliji. Edini spomin nanjo je oltarna slika sv. Rozalije, ki

Učiteljski dom bo slavnostno otvorjen

Deset let poteka, odkar so si mariborski in okoliški učitelji ustanovili društvo, ki si je nadelo nalogo postaviti Učiteljski dom. Odboru je stopil na čelo upravitelj osnovne šole v Studencih, znani javni delavec gospod Anton Hren. Agilni odbor, pri katerem je prevzel glavno funkcijo blaginjak g. Mirko Kozuh, je takoj šel na delo. Pričel je zbirati prostovoljne prispevke, večina okoliških resničnih učiteljskih društev se je včlanila obvezno pri društvu »Učiteljski dom«. Takrat je tudi bila zvršena na pobudo g. Rajšpa letna članarina na 100 Din. Največ dohodkov pa so nesle gospodarske akcije, ki jih je podvzelo društvo. Začeli so izdajati knjige, zlasti pa so dvignili dohodke zemljevidi, ki jih je načrtal nedavno umrli kartograf g. Slavoj Dimnik. Tudi ljubljanska Učiteljska tiskarna, ki ji stoji na čelu zgleadni nekdanji učitelj g. Engelbert Gangl, je podprla akcijo severnih tovarišev z darom 10.000 Din. Lepe tisočake pa so vrgli tudi temeljni kamni po raznih učiteljskih vzornikih: tako Neratov, Ganglov, Klampfarjeve, Tilke in Tinčeta Vodnika ter Porekarjev. Vztrajno in smoteno delo odbora je rodilo letos viden uspeh.

Kupili so stavbo, ki je kakor nalašč za namene učiteljskega konvikta.

Slavnostna otvoritev prvega takega doma v naši banovini bo velik dogodek za ves učiteljski stan. Maribor pa bo združil v okviru tega več gospodarskih in kulturnih prireditev. Omenjamo, da je za dneve okrog prihodnje nedelje (6. novembra) dovoljena za vse udeležence četrtinska vožnja. Kdor si hoče ogledati napredek Maribora v zadnjih letih, naj pohiti v goste. Prihodnjo soboto ob 20. bo priredilo v Unioinu slavnostni koncert eno najodličnejših pevskih združenj v naši državi, Učiteljski pevski zbor iz Ljubljane. Del programa bo izvajal tudi mladi virtuoz Miran Viher, sin slovenjebistriškega šolskega upravitelja, spremljala pa ga bo na klavirju ga. Sancinova iz Celja. Ob povratku iz Maribora pa bo nastopil dirigent UPZ, prof. Srečko Kumar s svojo pevsko družino v nedeljo ob 16.30 v dvorani Ljudske posojilnice v Celju.

Mariboru in učitelstvu iz bivše Štajerske, ki dokazuje s prvim učiteljskim domom vso svojo iniciativnost in visoko stanovsko zavestnost, veljajo naše tople čestitke! —nč—

Odbor Učiteljskega doma v Mariboru letos ob desetletnici društva. Sede od leve na desno: Pučeljek, Rajšp, predsednik Hren, Šijančeva in Kozuh. V drugi vrsti so: Hočevar, Karbaš, Mešiček, Lešnik in Planer. Zada stojajo: Blažič, Lovše, Musek in Klemenčič

OUZD skrbi za svoje bolnike

Od »Jadrana« na Rabu do fizikalnega zdravilišča v palači OUZD

Ljubljana, 29. oktobra. OUZD je našemu občinstvu znan predvsem kot zavod, ki svojim bolnim članom posreduje zdravniške ordinacije, zdravila, prostor v bolnici, če je treba — bolj malo ljudi pa je, ki tudi vedo, na kakšni visoki, modernemu času primerni višini ima OUZD tudi vse urejeno za povsem sodobno specialno zdravljenje svojih članov po specialnih zdraviliščih. OUZD ima predvsem v svoji upravi dva lepa sanatorija, ki sta last zagrebškega Osrednjega urada, t. j. okrevališče Jadran na Rabu in pa toplice Radio-Therma Laško, razen tega pa vzdržuje še stalne poslovne zveze s celo vrsto zdravilišč — naši banovini in državi, tako da je njegovim zdravnikom v primeri upravičene potrebe zmerom dana možnost, da svojim pacientom postrežejo z vsem, kar je za moderno medicino mogočega.

Okrevališče Jadran na Rabu ima OUZD v svoji upravi že od 1. 1922., ko ga je prevzel od bivše Bolniške blaginje. Prvotno je bilo okrevališče last organizacije dunajskih skotistov, ki ga je bila dala zadati za svoje člane, po preobratu pa ji je postalo malo preveč od rok in ga je prodala. Na Rabu ima OUZD redna upravitelja, kuharico in tri pomožne osebe. Okrevališče je namenjeno predvsem članom OUZD, toda če je prostor, se sprejemajo tudi zasebniki. V obratu je vse leto ter ima prostora za 33 oseb, v letni sezoni za 38. Pripraven in priporočljiv je Rab zlasti za rekonvalescente, ki so potrebni oddiha, za sladkorne, za astmatična obolenja bronhijev, za skrofulozo, ki se pozdravi tu v prav kratkem času, ter za zaprti kostno tuberkulozo. Hrana je za vse pacientne enaka, v primeru potrebe odredi zdravnik, ki je stalno na razpolago, dieto.

Rab je brez dvoma najlepši otok na zgornjem Jadranu in zato sme tudi ta sanatorij OUZD pričarati še najlepšega prospeha in procvita. Poslovati je začelo okrevališče šele leta 1924., po italijanski okupaciji, ki ni ostala povsem brez sledov. Kako se je nato okrevališče naglo razvijalo, naj povedo številke: leta 1924. se je prišlo zdraviti na Rab 27 članov s 1630 oskrbnimi dnevi, 1. 1925. — 32 zabeleženih 3900 dni, 1. 1926. — 8862 dni, 1. 1927. — 9145 dni, 1. 1928. — 10.612 dni, 1. 1929. — 10.236, 1. 1930. — 9406 dni, 1. 1931. — 7866 dni. V zadnjih letih število v zvezi z rastočo gospodarsko krizo pada. Letos je v okrevališču povprečno po 16 oseb dnevno; v poletnih mesecih, ko je obisk razumljivo največji, jih je bilo: v juniju 22, v juliju 20, v avgustu 18. — Kakor znano, ima zgornji Jadran pozimi zelo milo podnebje in tako je obisk Raba v tem času prav priporočljiv.

Radio-Therma v Laškem so vzorne toplice za revmatična obolenja in zdravilišče. Razen revmatičnim se Radio-Therma priporoča zlasti anemičnim, slabokrvnim in rekonvalescentom. Zdravilišče je odprto tudi zasebnikom in je v obratu vse leto. Razen kopeli v bazenu ima zdravilišče za zdravljenje še posebno hidro- in balneoterapijo. — V Laškem ima OUZD upravitelja, dve pisarniški moči, strožno osebo in maserja. Prostora je v zdravilišču za 155 oseb, pozimi pa za 55. Leta 1930. se je v Laškem zdravilo 234 članov 4493 dni in 130 zasebnikov 1249 dni, lani pa 348 članov 7166 dni in 888 zasebnikov 10.161 dni. Tudi številke letošnjega obiska v celnem ne bodo zaostale za lanskimi. Očitno je zlasti, kako rase naval zasebnikov: od 1. 1930.—1931. je njih število poskočilo skoraj za sedemkrat. Zlasti prihaja v Laško stalno mnogo gostov iz Južne »bije, Avstrije, Madžarske, Rumunije, Češkoslovaške. Podnebje ima Laško zmerno toplo ter je zdravilišče priporočljivo zlasti vsem, ki so jim živci potrebni počitka.

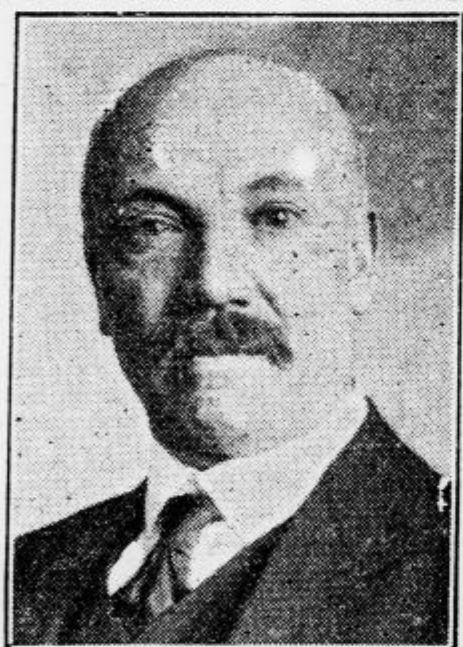
Razen teh dveh glavnih zdravilišč pa imajo člani OUZD na razpolago še celo vrsto drugih sanatorijev: Brestovec, Klenovnik, ki sta last Osrednjega urada, Kraljevec, Golnik, Roškaška Slatina, Varazdinke, Krapinske, Čateške Toplice. Vse bolnike z odprto kostno tuberkulozo pošilja OUZD v Kraljevec, z zaprti na Rab, z odprto pljučno tuberkulozo na Brestovec in v Klenovnik in deloma na Golnik. Letos je imel OUZD prvega pol leta 5 oseb v

Kraljevi, na Brestovcu 32, v Klenovniku 81 oseb. Bolniki s kostno tuberkulozo ostanejo v zdravilišču po 8 mesecev, s pljučno pa povprečno po 3 mesece. — Zanimivo je, da je po vseh sanatorijih več članic OUZD kakor pa članov.

V hiši na Miklošičevi cesti ima OUZD moderno opremljeno fizikalno zdravilišče, ki je dostopno članom in zasebnikom. To fizikalno zdravilišče v veliki meri razbremenjuje sanatorije. — Vse te ustanove OUZD pa zgovorno pričajo o tem, na kako visoki višini je vsa organizacija njegovega zdravstvenega skrbstva, tako da je delavcem in nameščencem, ki plačujejo vanj svoje prispevke, tudi v stanu nuditi vse, kar more človek pričakovati od sodobne medicine.

Dr. Simon Dolar, novi direktor kranjske gimnazije

Kranj, 29. oktobra. Po upokojitvi direktorja Ivana Košni. ka je bilo poverjeno vodstvo kranjske gimnazije dr. Simonu Dolarju in 8. oktobra je bil definitivno imenovan za direktorja. Že je hotela usoda odliči drugače,

da bi prišel dr. Dolar v Ljubljano, kjer so ga z vsem veseljem pričakovali, kakor se je Kranj hudo bal, da ga izgubi. Zakaj predobro vedo povsod, da bi težko našli moža, ki bi se mogel meriti z njim glede sp. sobnosti resničnega narodovega vzgojitelja. Izvrsten strokovnjak v svojih predmetih (matematiki, fiziki, kemiji in filozofiji) in, kar ravno najodličnejšim strokovnjakom ni vselej dano: izvrsten učitelj. Splošno je udomačeno naziranje, da so njegovi predmeti iz najtežje stroke. A kakor jih on razlaga, bi noben dozoril učenec temu ne mogel mirno pritruditi. Veliko, veliko stotin njegovih učencev je razkropiljen po vsej domovini in v daljo in šir daleč preko nje. Od pvsod se vračajo in pripovedujejo, kako silno je vplivala nanje tista brezobzirna strogost, ki jo je kazal dr. Simon Dolar in prvi vrsti nasproti sebi. Njegova ura ni bila samo učenje predmeta, bila je vselej vsestranski vzor na vzgojno ura celega človeka. Zakaj vsa k. gar, ki je imel količjak volje, je pritegnil k delu. In delo edino vodi človeka k uspehom v življenju. To je tisto bistveno, kar koristi vsakomur brez izjeme, tudi tistim, ki sicer morda res vsega teoretičnega znanja samih predmetov pozneje ne potrebujejo.

Zato ga naravno stavlja njegovi učenci na prav posebno častno mesto. »Dolar je bil res dober profesor, to se pravi odličen, ker dober pomeni navadno takega, pri katerem smo se z lahkoto prerili do zadostnega uspeha, a smo se temu primerno tudi malo ali nič naučili.« Natančen pri svojem delu ni mogel biti drugačen pri ocenjevanju dela svojih učencev. To se imenuje navadno strogost, ali taka strogost vzbuja respekt iz resničnega spoštovanja. Umevno je, da je dr. Dolar vselej odmerjal pravičen delež tudi manj nadarjenim, ko jim je tehtal pridnost za uspehe. Žrtvoval jim je nešteto ur še v

izvenšolskem pouku in mu je to delalo še posebno veselje, kadar je dosegel uspehe. V mirnih predvojni letih si je naložil še tri brezplačne tečaje: eksperimentalne vaje v fiziki in kemiji, opisno geometrijo in celo knjigovodstvo. Vseskozi ves v službi mladine.

Z enako vneto pa je izvrševal tudi vse tiste dolžnosti resničnega narodovega učitelja, ki niso nikjer zapisane v človeški postavi, ki pa jih natančno poznata vest in srce: delo izven šole. V njem živi načelo, da je inteligent tako velik dolžnik narodov, da mu ne bo mogel nikoli vsega povrniti. Inteligentova zasluga, da si je pridobil izobrazbo, je prav majhna v primeri z zaslugi naroda. Kajti narod je tisti, ki je materialno in duhovno zgradil »šolo« — kulturo, od katere je izobraženec le jemal. Zato pa inteligentova dolžnost — zlasti učiteljeva! — še daleko ni končana, kadar je odbila zadnja minuta uradne ure. Kdor vrže ob koncu uradne ure vse dolžnosti s sebe, je podoben delavcu, ki je nameril lopatico ometa na zid, a zasliši udarec pol-danske ure in sredi zamaha izpusti polno lopatico na tla. Njegovo dolžnost je končala ura. Kdo bi mu zameril; morda dela, kakor mu reče gospodar kruha. — Narod pa je dal izobražencu, kar ni merjeno na ure in minute. Dr. Dolar vrača narodu to v zvrhani meri. V prosvetnih, gospodarskih, dobrodelnih in drugih društvi dela z vso ljubeznijo enake, kjerkoli je le član ali njegov vdja. Kaj bi naštevali preko Sokola, Citalnice, narodno obrambnih in strokovnih društev, preko CMD, Jugoslovske Matice do Dijaške kuhinje, za katero skrbi kakor bi bila to njegova lastna družina. Kdo bi premeril večere njegovih predavanj pri Sokolu in Citalnici, referate na zborovanjih; in še se odtrga, da zbira naročnike za knjige (Slovenska in šolska Matica nista edini zaščitniki). Podporne akcije so se kajpada tudi obrnile nanj, da zbira dinarčke in jih deli potrebnim in da primakne, kadar nabrana vsota ni zad stki okrogla do stotaka in tisočaka, pa vpiše dar pod »neimenovanega«. On sam pa živi skromno, kakor zna samo idealist, in si ne privoščiti niti potrebnega odmora. Še ponoči piše in piše. Kaj neki: pisma, pranje, obvestila, blaginjska poročila in za tajnika in za predsednika. To je tisto malo spoštovano, mnogokrat zaničevano, za socialno družbo pa tako prep trebno tiho podrobno delo, ki bi ga ne opravilo deset drugih rok in ga noče opravljati sto in tisoč drugih, bolj spočitih. Zato pa si je že marsikdo njegovo delo prilastil in po vedlani poti spjel Dolarjevo delo na svoj prazni voz. No, dr. Dolarja ne moti kaj takega. In tudi mi vemo, kdo kuje narod in komu gre zahvala.

On sam je zadovoljen s tistim enim ednim odklopanjem, ki ga je prejel za vse svoje sedem in dvajsetletno delo, katerega pa, vemo, ne bi zamenjal za nobeno drugo: to so mu uspehi tistih, za katere se je trudil. Zavest, da je tvoj trud koristil narodovi mladini, je gotovo izmed najlepših, kar si jih more želeli oni, ki se je žrtvoval vsega v službo za narod.

Cestitamo zavodu — mladini in profesor-skemu zboru ter staršem, ki so dobili takega voditelja. Vemo, da je njemu to častno mesto prav v današnjih časih posebnost težko breme novih dolžnosti. H koncu smo dolžni opravičiti se njemu, o katerem govorijo te vrstice, zakaj smo jih napisali. Naj nam oprostijo kakor je oprostil že mnogoteremu hujšemu grešniku. Vemo, da bo v vzpodbudo obupajočim, ako povemo, da še živi delo za narod in lepo njegovo bodočnost. Novemu direktorju želimo najlepših uspehov!

Nov način zdravljenja pri zastrupljenju z gobami

Trditve o nestrupenosti nekaterih gob, zlasti strupenega kukmaza (amanita phalloides) je zbudila v javnosti veliko pozornost. V pojasnilo smo prešli iz zdravniških vrst naslednje zanimive izjave:

Francoski »Le monde médical« prinaša v svoji številki od 15. oktobra t. l. naslovni članek »Nov način zdravljenja pri zastrupljenju s šampinjoni«. Zdravnik gg. Henri Limousin in Germain Petit sta predlagala v »Medicinski akademiji« 24. maja letos pod rubriko zdravilnih poskusov novo zdravljenje pri zastrupljenju z amanitami. Njihov postopek sloni na ugotovitvah g. Limousina:

a) Razni glodavci, predvsem kunec, imajo gotovo stopnjo prirojenih imunitete (odpornosti) proti dvema strupoma, ki jih vsebujejo amanite (hepatotoksi, neurotoksi). Prvi se veže na jetra, drugi na živčno tvarino. Toda ta imuniteta ni splošna ali absolutna, kajti že slabotna doza amanitinega soka usmrti kunca, če se mu vtrčne pod kožo.

b) Če vžije mačka mešanico svežega kumčevega želodca in možganov, pridobi ta mesojedna žival imuniteto proti amanitnim strupom.

Ta opazovanja so vodila gg. Limousina in Petit k vprašanju, če se ne bi dalo zdraviti tudi ljudi, ki bi oboleli na zastrupljenju s šampinjoni s tem, da bi se jim dalo zavzeti mešanico svežih kumčevih možganov in želodca.

Prvi zdravilni poskusi so bili napravljeni pri nekaterih rodbinih, sestojajo iz 4 oseb. Ena teh je umrla dva dneva po zaužitju amanit. Ostali trije so použili v teku tretjega dneva po strupenem kosilu mešanico treh svežih zajčjih želodcev in sedmih svežih možganov.

Eno ur po zaužitju te mešanice sta avtorja ugotovila, da so se kolike ustevile, znaki trebušnega vnetja pa so zelo hitro nazadovale.

Popolno okrevanje je sledilo v teku 8 dni. »Zaradi zboljšanja splošnega stanja, ki sta ga ugotovila drugi dan zjutraj, eva mislila,« tako pravi gg. Limousin in Petit, »da bi bilo potrebno za bolnike morda tudi uživanje svežih teležjih jeter. Uspeh je bil baš nasproten, kakor sva pričakovala. Kolike so se zopet pokazale z drisko in potrebna je bila ponovna doza zgoraj omenjene mešanice: svežih kunčjih možganov in želodci. Sledilo je dokončno pomirjenje bolezenskih znakov.«

Metoda gg. Limousina in Petit se je lahko sklicevala še enkrat na opazovanja pri treh španjoli, ki so bili zastrupljeni z amanitami. Njih vrsta pa ni bila točno ugotovljena. 24 ur po kosilu so obbolele osebe na kolikah, bruhanju in driski. Po zaužitju mešanice svežih, sirovih kunčjih možganov in želodcev so znaki trebušnega vnetja naglo pustili, kolike pa so popolnoma izginile. Vsi trije bolniki so okrevali popolnoma po preteku nekaj dni.

Želim, da bi številna opazovanja zadostno potrdila učinkovitost tega zdravljenja.

Imeli bomo tako novo orožje proti zastrupljenju z amanitami. Zadnjih 10 let ga uspešno lečimo z serumom Pariške medicinske akademije je serum g. R. Dujaric de la Riviere-a l. 1923 pripoznala kot uspešno sredstvo. Serum je bil preizkušen od številnih zdravnikov. Njihova opazovanja, zbrana v 10 letih, so potrdila in pri-

znala veliko učinkovitost tega seruma. V kratkem povzame: Strupenost gob je nesporna; zadeva v sedanjem ješenem času aktualna. Staro zdravljenje z injekcijami je preizkušeno, a razmeroma ni enostavno. Novi način zdravljenja pa je skrajno priročno, učinkovit in lahko izvedljiv. Dr. S.

Tudi Kozje je dobilo svojo palačo

Tudi mi smo dobili »nebotičnik«. Iz stare hiše trgovca Druškovića je zrastle lepa stavba, ki bo v ponos trgu in vsemu okraju. Že maja se je v njo vselila sodnija, ki je nastanjena v prvem nadstropju, naskar se bodo vanjo vselile tudi že zasebne stranke. Poleg tega bo ostalo prostora še za dvakrto in sresko izpostavo, za kar se naši merodajni činitelji že daj časa z vso energijo borijo. Pričakovati je, da bodo oblastva upoštevala želje okraja in nam dala, kar prosimo in zahtevamo povsem upravičeno. Saj teritorialne razmere tega razkosanega sresa naravno zahtevajo, da se vpostavi v našem okraju navedena urada. — V novi hiši je instalirana elektrika, s katero se ponosa naš trg — edini v okraju — že dve leti, in so pripravljene tudi že cevi za vodo-vod, ki ga namerava občina v kratkem graditi. Poleg tega ima Sokolsko društvo

v novi palači lepo dvorano, ki se uporablja za telovadnico in gledališko dvorano obnem. Hišo je gradila občina, ki jo vodi neumorni naš kulturni delavec dr. Kloor. Bilo je mnogo skrbi, saj so gradili stavbo v dobi, ko je bila denarna kriza na višku.

Slavnostni koncert za češkoslovaški praznik

Ljubljana, 29. oktobra.

Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani je proslavila češkoslovaški narodni praznik s prireditvijo slavnostnega koncerta v petek v veliki dvorani »Uniona«. Prireditelj je bila odlično obiskana ter so bili navzoči vsi zastopniki oblastev, gospodarskih in kulturnih ustanov. Obsežni koncertni spored so absorbirali gg. Jelena Holečkova iz Prage (sopran), dr. Egon Starý (slavnostni govor), Čenek Sedlbauer iz Ptuj (violončelo) ter pomnoženi oporni orkester, ki ga je vodil operni ravmatelj Mirko Polić; pevske točke je spremljal pri klavirju Herbert Svetel.

Spored je navajal izključno skladbe čeških skladateljev ter ga je s fanfaro uvedla Smetanova uvertura k operi »Libuša«, ki jo je operni orkester pod vodstvom ravmatelja Polića zaigral vzneseno. Sledil je slavnostni nagovor podpredsednika češkoslovensko-jugoslovenske lige, dr. Egon Starý. Govornik je v izbranih besedah očrtal podvig češkega naroda iz tristoletnega suženjstva ter pomen današnjega dne. Svoj navdušujoči govor, ki ga je prekinilo viharno odobravanje, je zaključil z vzklikom predsedniku republike, Tomažu Masaryku, v katerega je vpadla oduševljena publika z nenehajočim vzklikanjem. Po češkoslovaških in jugoslovenskih državnih himnah je operni orkester zanosito zasviral Dvořakov slovaški ples št. 7 ter z njim žel tako navdušen aplavz, da ga je moral ponoviti. V naslednji točki se je predstavil naš koncertni publikli violončelist Čenek Sedlbauer iz Ptuj z veliko sonato op. 45 nestorja čeških skladateljev, J. B. Foersterja. Sonata, ki je zgrajena strogo v sonatni obliki in ima tri stavke, nudi violončelistu mnogo prilike, da pokaže svoje tehnično znanje in obenem občutenost prednašanja. Oboje ima Sedlbauer v veliki meri in zato je sonata v njegovi interpretaciji dosegla jako lep uspeh.

S posebnim aplavzom je bila sprejeta koncertna pevka Jela Holečkova, ki je nalašč za ta koncert prispela iz Prage in ki nam je dovršeno podala v prvi polovici sporeda po eno Dvořakovo, Fibichevo in Smetanovo pesem, v drugi pa po eno pesem Jiráka, Foersterja in Nováka. Po odmoru je znova nastopil violončelist Sedlbauer ter virtuozno podal Sukovo Balado op. 3 in Hilmerjevo ljubezno Serenado, katerima je moral dodati še Glazunova »Chant du ménestrel« Koncert pa je zaključila svečana Smetanova simfonična pesnitev »Vltava« iz cikla »Ma vlast«, kjer je imel operni orkester,

tudi to pot pomnožen z nekaterimi godbeniki, spet priliko, da se je odlikoval, kar je pod vodstvom ravmat. M. Polića tudi v polni meri storil.

Slavnostni koncert je bila najprimernejša proslava češkoslovaškega narodnega praznika ter je znova dokazal ozke srčne vezi med obema bratskima narodoma. L. M. S.

Ob svežem grobu mlade gospe

V Kranju so pretekli četrtek položili k večnemu počitku gospo Kristino Podgorškovo. V večnost je po volji neizprosne usode moralno omahnil tudi to mlado, cvetoče življenje. Po rodu je bila gospa Kristina iz znane ugledne metliške rodbine Prusove. Bistra, inteligentna, izredno lepa značaja je bila povsod pri-

Ljubljana, zlasti pa je bila navdušena Sokolka. Zakonsko srečo je uživala komaj tri leta in že je morala slediti pred leti umrli, silno ljubljani nečakini Baldiki Šterovi, za katero je vedno tugovala. Zamlan je bilo vse prizadevanje požrtvovalnega zdravnika in njenih prijateljev. Pogreb je pokazal, kako globoko je njena smrt prevzela številne znanke in znake. Kakor že v boleznih, je bila tudi na mrtvaškem odru vsa v cvetju, na zadnji poti pa so jo spremljali tudi številni soprogovi tovariši od ljubljanskih in okoliških post. Blag ji bodi spomin!

Domače vesti

• **Odkritje spomenika kralju Petru** v Senti. V Senti bo danes na svečan način odkrit spomenik blagopokojnemu kralju Petru-Osvoboditelju. V vseh tamkajšnjih cerkvah se bo dopoldne vršilo pomanjkanje, potem pa bo slavnostno odkritje spomenika in polaganje vencev. Svečanost je priredila Jugoslovenska Matice.

• **Vojaška odlikovanja.** Nj. Vel. kralj je odlikoval kapetana I. razreda življina Stojanovića, ordonančnega oficirja dravske divizije, z redom jugoslovenske krome 5. stopnje, kapetana 2. razreda Trifuna Namovića pri 45. pešpolku v Mariboru pa z redom belega orla 5. stopnje.

• **Odvetniška vest.** Odvetniška zbornica v Ljubljani razglasa, da je za začasnega prevzemnika pisarne pokojnega odvetnika Frana Milčinskega postavil odvetnika dr. Viljema Krejča, odvetnika v Ljubljani.

• **Tolmač za nizozemski jezik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo S. Zelinka Kneza, veletrogovca v Ljubljani, za tolmača nizozemskega jezika pri deželni sodišču v Ljubljani.

• **Himen.** Poročila sta se 17. t. m. g. Joško Čop, trgovec in gostinčar, in gđ. Milica Škrbčeva iz ugledne narodne rodbine Škrbčeve iz Loza. Bilo srečno!

• **Službeni list dravske banovine** objavlja v 86. letošnji številki: Uredbo o preložitvi v naravi šumarskega strokovnega osebja pri upravi državnih gozdov; navodila za izvrševanje nadzorstva nad poslovanjem direkcije državnih gozdov po banknih upravicah; prepoved nakupovanja naravnih semen; opozorilo in navodilo živilskemu glede pobiranja svinjave in parkljevke; telefonski promet z inozemstvom ter razglas banke uprave o pobiranju take po zbornici TOI v Ljubljani ter razne objave.

100%

Vaših želja zamoremo zadovoljiti z našo ogromno izbiro blaga za jesen in zimo, in nudimo:

Za damske obleke, voln. . . od Din 36.—
Za damske plašče, voln. . . od Din 85.—
Za damske obleke štor . . . od Din 54.—
Za moške obleke vol. sukno . . . od Din 114.—
Za moške obleke kamgarne . . . od Din 128.—
Za moške suknje Double . . . od Din 78.—
Za moške suknje, črno, sivo . . . od Din 115.—
dalje. — Flaneli, barhent, baržuni, pliši itd. najceneje.

SPECIALNA TRGOVINA

NOVAK — Ljubljana

Kongresni trg 15 (nasproti nunski cerkvi)

• **Deputati državnih gozdarskih službenec.** Po uredbi ministra za gozde in rudnike dobi gozdarsko osebje ministrstva za gozde in rudnike, dalje gozdarske direktorije in gozdovnih uprav brezplačno drva, in sicer uradniki po 24 metrov, pripravniki in zvrščniki po 12 metrov, čuvaji pa po 6 metrov letno. Osebe gozd. uprav (uprav državnih gozdov) dobiva razen tega še deputat v zmanjšani, in sicer uradniki po 2 ha, pripravniki, zvrščniki in čuvaji pa po 1 ha. Gozdarskemu osebju pri srezih in bankih upravicah te ugodnosti ne ptičejo.

• **Za obisk proslave 50-letnice prehoda spiske občine** v narodne roke 9. novembra je dovoljen vsem posetnikom 75-odstotni popust na železnih in 50-odstotni na parniških Jadranske in Dubrovačke pločnice. Popust na železnih bo veljal od 7. do 14. a na parniških od 5. do 13. novembra. Legitimacije se daje pri Savezu za unopredeljevanje turizma v Splitu, pri zastopstvih, Putnikah in pri agencijah parniških družb.

• **Za posetnike sokojske razstave** v Beogradu, ki bo od 13. do 25. novembra, je dovoljena polovična železniška vožnja.

• **Stavna zadruga vojnih dobrovoljcev.** Dne 25. t. m. je bila ustanovljena Stavna zadruga vojnih dobrovoljcev, r. z. z. o. z. v Ljubljani. Naši borci dobrovoljci, ki so s krevjo pomagali graditi našo Jugoslavijo, so si našli nalogo, da v letu 1936 proslavijo 20-letnico bojev v Dobruži tudi na ta način, da gostarijo na lepem kraju naše bele Ljubljane trdnjavi spomin v obliki svetlišča in naslova že živih borcev. Ustanovitelj profesor arhitekt g.

KLOBUKE

jesenske in zimske novosti, v raznih barvah, oblikah in kakovostih, ter vsakovrstne sportne čepice nudi v bogati izbiri

MIRKO BOGATAJ, specialna trgovina KLOBUKOV
LJUBLJANA, Stari trg št. 14.

Cene nizke! Solidna postrzeba! Sprejemajo se klobuki v popravilo.

Vegati pakete
z motorizirano grupljo
= prihranek režije!

Krizanteme

za okrasitev grobov se dobe na škofjskem vrtu poleg župne cerkve sv. Petra v Ljubljani — Sv. Petra cesta št. 91.

12697

RAZPRODAJA

pri JOS. LENARD, LJUBLJANA
Selenburgova ulica 6.

raznega modnega blaga in perila ter delne trgovske opreme in raznih izložbenih nastavkov 12751

Dr. Fr. Derganc

šef-primarij kirurg. odd. v p.
LJUBLJANA, Komenskega ulica 4

ordinira zopet redno
dopoldan: 11.—1., popoldan: 3.—4.

Jesenski in zimski plašči, elegantni, poceni in v solidni izdelavi le pri

DRAGO GORUP & Co.

KONFEKCIJA

Miklošičeva cesta 16, I. nadstropje

preiskava ter je bilo aretiranih petnajst oseb, ki so osumljeni pojava. Po dovršeni preiskavi je bilo izpuščenih trinajst aretirancev, dva osumljenca pa sta bila pridržana v zaporu, ker se je dognalo, da sta zakrivala požar.

• **Svojemu možu je odsekala glavo.** So. dočeta v Hruševcu je obsodila kmetico Stano Gargičevo na sedem let težke ječe, ker je svojemu možu, ko je spal, s sekuro odsekala glavo. Mož je bil nepoboljšljiv pijanec.

Trgovski učni zavod v Ljubljani

OTVARJA s 1. novembrom t. l. stalno STROJEPISNICO z najmodernejšimi stroji in aparati, na katerih poučuje po najmodernejših metodah

• **»SLEPO« TIPKANJE**

Uspesh začetnikom. Učnina nizka. Pisite po prospektu, ki se zglasite osebno v Pražakovi ulici 8, I. nad., v Ljubljani. Tečajji so dvojini: I. za začetnike in II. za vse one, ki se hočejo v tej stroki temeljito usposobiti za praktični poklic. 12758

• **Svojim blagopokojnim boste postavili nagroben spomenik,** ogledite si zato trajno razstavo nagrobnikov najnovejših oblik dalje skice in album izvršenih spomenikov pri znanj najcenejši in najsolidnejši dobitelj spomenikov kamnoseško-liparski trdki FRAN KUNOVAR, pokopališče S. Križ, Ljubljana, telefon 27-87.

1000 Din plačam

ako vam »RADIO-BALZAM« ne odstrani: kurjih oči, bradavic, trde kože, bul itd 200 zahvalnih pism vsakemu na razpolo. Vsak lonček ima garancijo.

Lonček 10 Din (predplačilo), povzeteje 18 Din, dva lončka 28, trije lončki 38 Din.

Venera

eliksir za dame; odstrani vse nepotrebne dlake, brez nevarnosti, brez bolečin. Cena kot »RADIO-BALZAM«.

Sulfidol

odstrani ozeblino, stare in nove, na rokah in nogah, zajamčeno, brez bolečin, brez nevarnosti. Steklenica 20 Din (predplačilo), povzeteje 30 Din.

Čistol

odstrani vse madeže iz obleke in finega usnja. Steklenica 10 Din (predplačilo), povzeteje 20 Din.

Z zaupanjem se obrnite name in tudi Vi mi boste vedeli hvalo kot do sedaj še vsi moji cenjeni odjemalci. 12694

R. COTIČ,

Ljubljana VII, Kamniška 10a (Janševa)

• Darujte poudarjeno društvu slepih. Ljubljana. Pod Trnovo 2-III.

• Obleke in klobuke kemično čistil, barva, pilira in lika tovarna Jos. Reich.

• Kaj je Lipovica, ve le oni, ki jo uporabljajo proti izcedenju las. Dob. se v vseh drogerijah, parfumerijah in v brivnicah.

• Vsaka dobro oblečena dama nosi steznike od Adele Besednik, Ljubljana, Selenburgova ulica 6.

Iz Ljubljane

u— Smrt znanega ljubljanskega odvetnika.

G. dr. Konrad Vodusek je navzile svoji hujšaki postavi že dalje časa bolehal. V petek je še bil in zdrav prišel na deželno sodišče ter je na kazenskem oddelku zaprosil za neki kazenski spis. Vselej se je za malo nize, odločivši se, ko je pregledoval spis, je nenkrat potužil: »Ah, kako mi je slabo! Prosim, osrinite mi suknjič!« S težavnimi koraki je zapustil sobo kazenskega oddelka in odšel iz sodne palače. V pisarni so ga nato popadli srčni krči in po-

KINO LJUBLJANSKI DVOR

Telefon 2730.

Bombe smeha!

Pat in Patachon kot dediča

Ob najnižjih cenah danes v nedeljo ob 3., ½ 5., ½ 8. in 9. zv.

ZVOČNI KINO IDEAL

Premiera najgrandioznejšega vefilma vseh časov!

Po istoimenskem romanu pisatelja

HENRIKA

SIENKIEWICZA

Quo vadis?

Nad 50.000 sodelujočih! Preganja. ne in mučenje kristjanov pod rimskim cesarjem Neronom. — Požig Rima — Zmaga križa.

Kot zvočni film!

Predstave danes ob 3., 5., 7. in ½ 10 zvečer!

NOVA ZVOČNA APARATURA

Velosa

Nervoznost izgine

ako uporabite za kopel peneco se Velosa — tablete iz smrekovega igličja. — Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Pločevinasta škatla s 6 tabletami Din 20.—, s 12 tabletami Din 33.—. Posamezna tableta Din 3.50.

noči je podlegel kapi v starosti 57 let. Bil je sin znanega profesorja Mateja Voduseka, rojen v Gorici. V Ljubljani je maturiral, nato pa po pravnih študijah na Dunaju promoviral in vstopil v pisarno dr. Ivana Tavčarja. Zlasti je postal znan, ko je zagovarjal kmete iz Sore, ki so se uprli ljubljanskemu okrajnemu glavarju in orožnikom, ki so prišli po preganjanega priljubljenega župnika Berčeta. Še med procesom se je pa dr. Konrad Vodusek preselil v Trst, a po prevaru se je vrnil v Ljubljano, kjer je deloval skupno s svojim bratom. Delniška družba Narodne tiskarne ga je izvolila za odbornika, a nekaj časa je bil tudi predsednik ter je pisal za »Slovenski Narod«, nato se je na po-svetil zopet edino svoji pisarni. Za pokojnik žalujejo brat g. dr. Božidar in tri sestre, namreč g. Pavla, soproga g. dr. Viktorja Murnika, gđ. Mici, uradnica ZTOI, in gđ. Hele. Zadnje dni se je pokojnik posebno veselil, da se preseli v svojo novo vilo na Mirju že v ponedeljek, a prav ta dan ob pol 16. se splošno splošni pokojnik iz svojega stanovanja v Grajski ulici št. 8 preseli k večnemu počitku pri Sv. Križu. Naj mu bo ohranjen lasten spomin, ugledni družini iskreno sožale!

u— Zadržal pot ge. Bajčeve. Včeraj popoldne smo sprejeli pri Sv. Križu go. Matil. do Bajčeve, rojeno Mozetčeve, po rodu iz Rend pri Gorici. Blagotokolnica je bila mati ge. Mire Žnidarčeve, soproge sreskega načelnika za ljubljansko okolico, bvrše preloščence Kola jugoslovenskih sester v Kranju, odbornice Kluba Primorsk. Splošnega ženskega društva, Zveze gospodinj in Rdečega križa Pokojna gospa je bila tri prave slovenske matere mučence. Skromna je bila v življenju, a bogata v svojem delovanju. Usoda ji ni izpolnila srčne želje, da bi počivala v solnčni go-riski zemlji a sanjala bo večem se v svo. bodni jugoslovenski grudi Pogreba se je udeležilo mnogo odličnega občinstva. Po-sebno mnogo je bilo primorskih rojakov in rojakin Blagi pokojnici ohranimo pri-živen spomin, njemu svojem tiskom iskreno sožale! — V spomin pokone ge. Bajčeve je položil v naši upravi v imeu svoje hčerke, ki se pelje v Ameriko g. Mirko Vorščik namesto cvetja na grob 100 Din za društvu »Sočag, 100 Din za Klub Primorsk in 100 Din za društvu »Tabore.

u— Velik shod najemnikov stanovanj in trgovskih in poslovnih prostorov v Ljubljani sklicuje za danes ob 10. dopoldne v večini dvorani hotela Uniona Društvo stanovanjskih najemnikov Enaka zborovanja bo istočasno po vseh mestih države, kjer obstoja stanovanjsko vprašanje. Na shodu bo poročal oplet domačih govornikov tudi predsednik Društva stanaar grada Za-greba, ki je obenem tajnik Zveze društev stanovanjskih najemnikov za Jugoslavijo. Priredelj naj se udeleže zborovanja v lastnem interesu v čim večjem številu!

u— Ekskurzija učiteljske na Vrhniko. V petek so golenke V. letnika drž. učiteljske šole v Ljubljani pod vodstvom razredničar-ke ge. prof. Černejeve obiskale osemrazred-nico na Vrhniki, kjer so bile tako prisrčno in gostoljubno sprejete, da jim ostane izlet v trajnem spominu. Spoznale so uspehe zgledega dela, kakršne je mogoče doseči le s složnostjo učitelstva. Pod vodstvom upravitelja g. Završnika je učitelstvo sprejelo učiteljske šole na kolodvoru, nato jim pa s prijateljsko ljubeznivostjo pomagalo tudi pri nastopih, pri katerih jim je izkazovalo kar preveč priznanja za skromne pedagoške poizkuse. Učitelstvo je smatralo svoje mla-de bodoče tovarišice za prave kolegece, če-tudi učiteljske šole, da so še daleč od njihove pedagoške izkušnje in znanja, kate-ro so imele priliko opazovati pri hospitacij-ah v posameznih razredih. Hospitantke je počastil z lepim vzpodbudnim nagovorom celo predsednik krajevnega šolskega odbora g. dr. Hofčvar, ki je opozarjal na vrhniško učitelstvo, poudarjal, naj se mlade učitelj-ce ne boje dežele, ki večkrat tudi lepše živ-ljenje in hvalnejše udejstvovanje kot veli-ka mesta. Velikega pomena za današnje razmere je tudi to, da je bil silajen moralni uspeh ekskurzije združen z minimalnimi stroški in to po zaslugi upravitelja g. Završ-nika ter vsega učiteljskega zbora, ki je do-poldne s lastnimi žrtvami posostil v šolski telovadnici s čajem in pivom, razen tega pa je v prijaznih prostorih gostilne pri Na-cetu preskrbel kosilo za neverjetno nizko ceno. Učiteljske šole so svojih tako naklonje-nih vzornikov spominljajo z najprišrenejšo hvalnoščjo.

u— Spominška žalna svečanost na voja. škem pokopališču pri Sv. Križu bo letos na dan vseh svetnikov po naslednjem spo-redu: združeni pevski zbori zapojejo žalo-stno, potem sledi Libera, govor bvršega vojnega kurata g. Bonada in pesem »O! Dobrodo. Cenjeno občinstvo prosimo, da ne hodi po grobovih ter da se pokori rediteljom. V sredo 2. novembra ob 9. se bo v frančiškanski cerkvi brala maša za-dušnica za vse v svetovni vojni padle in umrle borce. Osredni odbor Zveze bojev-nikov. — Udrženje vojnih invalidov poz-va invalide, vojne vdove kakor tudi osta-lo občinstvo, da poseti žalno svečanost in za-dušnico.

u— Prvo letošnje predavanje prirodo. slovne sekcije Muzejskega društva za Slo-venijo bo v ponedeljek 31. t. m. ob 18. v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi kralja Aleksandra. Predaval bo g. dr. Škerjil o vplivu podnebja na spolno dozorjevanje žene. Opazovanja veljajo za enkrat pred vsem za Evropo in bodo pod-krepljena z novim gradivom iz Norveške, ki elma posebno ugodno geografsko lezo za tovrstna raziskovanja.

u— Eden najprišrenejših bartonl. stov, kar jih je bil, kdaj v Ljubljani, je brez dvoma g. Boris Popov. Dve sezoni je bil prvi baritonist naše opere, kjer je pel celo vrsto partij v ruskem in sloven-skem jeziku. Po večletnem presledku se zopet predstavi ljubljanskemu občinstvu, tokrat pa na koncertnem odru. Za svoj program si je izbral predvsem razne ope-rne arte skladateljev Rimski-Korsakova, Grečaninova, Borodina, Musogorskega, Čajkovskega, Masseneta, Rubinstejna in Rossinija; dalje pesmi Frana Gerbita Rečunova in dveh Špancev Soriana in Padille. Koncert bo v ponedeljek 7. no-vembra v Filharmonični dvorani. Pred. prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Dolly milo

Lavendel, Buttermilk, Idol, Chypre so najboljša za ne-govanje lica. 329

u— Društvo »Šola in dom« je otvorilo šolsko vzgojno posvetovalnico v Ljubljani, Pražakova ulica 3, I. na-str., levo. Po-siue ob ponedeljkih od 10. do 12., sredah od 14. do 15. in petkih od 9. do 11. Društveni člani dobe v posvetovalnici brex-plačno vse informacije o šolskih in vzgoj-nih vprašanjih. Tam se sprejema tudi novi člani. Za sodaj posluje posvetovalni-ca samo za srednje in srednje strokovne šole. V kratkem bomo otvorili tudi posve-tovalnico za osnovne in meštanske šole ter učiteljske. Starši, poslušajte se po-svetovalnice!

u— Ciklus Foxovih zvočnih tednikov. Samo še danes ob 11. dopoldne predvaja ZKD serijo petih izredno zanimivih zvoč-nih tednikov, ki nam kažejo zanimive do-godke in slike in živj besed. Predstava se bo vršila v prostorih Elitnega kina Matice. u— Odbor za postavitev spomenika žrtvam na Suhem bajerju naznanja, da bo žalni obred na Suhem bajerju na dan Vseh svetih ob 11. dopoldne. Žalne molitve bo opravil bvrši narodni poslanec župnik Šentjakovski g. Barle in žalosinke bo za-pel trnovski pevski zbor »Krkovo-Trno-vo«, pomnožen s trnovskim cerkvenim zborom.

u— Drevi ob pol 9. zvečer druga repri-za »Svejk« na Delavskem odru »Svobode« v dvorani Delavske zbornice. Vstopnice po 10, 8, 6, in 4 Din.

u— Sokol I. Tabor priredi 1. novembra ob pol 14. v veliki dvorani na Taboru sp-minsko žalno svečanost za vsem umrlimi člani, članicami in sorodniki, pripadniki Sokola I. Svoje in članstvo vabljeno!

Kdor hoče imeti

za okrasitev grobov res lepe velikocvetne

krizanteme

naj si jih pred nakupom ogleda v vrtinariji

IVANA BIZOVIČARJA

Ljubljana, Kolesarska ulica 16.

Na razpolago so tudi dekoracijska drevesa. Izdelovalnica vencev in šopkov. Telefon 26—63. Telefon 26—63.

u— Šentpeterska vojašnica je prešla v mestno last. Pretekli petek je prišlo do končnega zaključka pogajanj med mestno občino in vojaško upravo glede prevzema poslojpa šentpeterske vojašnice v mestno last. Ogromna stavba je bila na zunaj precej zanemarjena in poslopje ni delalo najboljšega vtisa. Odpomogo bi se pa seveda tudi temu, če bi bilo dovolj kredita. Kakor pa je sicer izgledalo in še izgleda poslopje zanemarjeno na zunaj, je v notranjosti dober ohranjen in je bilo varo-vano vedno zelo čisto in snažno. Pri tem gre v prvi vrsti za sluga skrbniku g. A. Kuharicu, referentu socialnega oddelka banske uprave. V poslojpu je sedaj 23 sta-novanj, v katerih stanujejo domačini in tudi številni ruski emigranti. Razen teh pa se nahaja v poslojpu tudi državni veterinarski in bakteriološki zavod, središ- tehrniški oddelki, banovinska zaloga šol-skih knjig, banovinski vojaški dom, stražniška šola, pisarna Udrženja invali-dov ter še nekatere druge pisarne. Na-jemlnia za stanovanja in druge prostore je znašala mesečno le 2137 Din. Kako bo poslopje preuredila mestna občina, zaen-krat še ni znano.

DR. ČERNETOV POSLOVNI KOLEDAR

IN ADRESAR ZA 1933 DIN 30. (DVOR-NI TRG 11.)

u— Mesnice in stojnice ob nedeljah zapre. Zadruga ljubljanskih mesarjev je sklenila, da bodo od 1. novembra naprej do 1. aprila 1933. mesnice in mesarske stoj-nice ob nedeljah zapre, zato pa bodo me-sarji ob sobotah prodajali meso povsod do 19. ure.

u— Klub primorskih akademikov (Gle-dališka ulica 8-I) ima v ponedeljek ob 20. sestanek s predavanjem o odnosih primor-skih akademikov do emigrantskega giba-nja. In z razgovorom o važnih zadevah. Vabljeno član in prijatelj!

u— 3. plesna vaja akademskega društva »Traglav« bo v ponedeljek ob pol 9. zve-čer v Trgovskem domu.

u— Najmodernejši brivski in damski salon v palači Grafike se pripravlja.

Urbas Marija nasl., najtinejše kranjske kio-base, Ljubljana, Komenskega 16. Tel. 2865

Individualni kroji — damski modni atelje JOSIPINA IGLIČ, Tavčarjeva ulica 3.

NACE NAROB, tapetnik, Ljubljana Gosposvetska cesta 16 (pri Levu) 225

Za jesen in zimo

si preskrbite za sebe in svoje pravčasno površnike, suknje, obleke, perilo, izdelano v lastni tovarni »Triglav«. Stalno v zalogi vse vrste inozemskega in tuzeškega suk-na in hlačevine. Vse si lahko za mal denar 11843 nabavite pri trdnici

JOSIP OLUP, LJUBLJANA, Stari trg na vogalu 2 in Kolodvorska ulica 8.

Kadar je bolj prazen žep, urno si napravim sklep:

»K Slamiču kar najhitreje, tam dobim vse najceneje!«

Premijera filma

Kongres narodnih noš v Ljubljani

bo danes ob pol 4., pol 6. in ob 8. ter v ponedeljek ob 8. v kinu Koteljevo.

MED. UNIV

DR. LOJZE KRAMARIČ

specialist za kirurgijo in šef zdravnik sana-torija »SLAJMERJEV DOM«, se je PRE-SELLIL in ordinira od 2. do pol 4. ure od 1. novembra naprej v Ljubljani,

Dalmatinska ulica 10. II. nad, nasproti hotelu »Strukljuc

12757

Najlepše damske plašče

dobite najceneje pri trvdki

A. PAULIN, LJUBLJANA, Kongresni trg šte. 15

zato, ker 1.) so izdelani doma od prvovrstnih delavcev,
2.) sta blago in kožuhovina nabavljena direktno iz tovarn.

Poslužite se teh prednosti tudi Vi!

11691

u. Živilski trg je bil včeraj izjemno v pisan črtičnjak. Kmetice in vrtnarice so okupirale ne samo prostor pred Vodniškim spomenikom, kjer prodajajo cvetje poklonjen vrtnarji, marveč ves prostor za zelenjavo in dolgo vrsto od Zmajškega mostu ob mesarskih stolnicah tja do semenišča. Prevladovala so lepe bele astra, krizanteme v raznovrstnih oblikah in bilo je izredno mnogo vencev iz smrečja. Zaradi slabega vremena pa je bil trg manj obiskan. Včeraj so bile na trgu menda že zadnje gobe. Cene jurčkom 2 do 3 Din, merica, a kg po 5 do 6 Din. Mnogo je bilo domačega kostanja iz raznih krajev dravske banovine. Samo na Vodniški trg je bilo pripeljanih do 50 velikih vreč belelega kostanja. Cene so bile 1.50 do 2 Din liter. Nekaj kmet iz okolice Polčana na Štajerskem je ponujal prave štajerske marone po 2.50 Din kg. Kostanj je bil ves prodan. Grozdja raznih kletk je bilo v izobilju. Cene stalne. Prav lepa jabolka so bila na veliko izbrano po 2.50 do 4 Din. Lepih brusov ni bilo več. Cene zelenjave se dvigajo zaradi obilnega pomanjkanja tega blaga v tem času. Jajca so bila po 1 Din kos, par drobnjših pa po 1.75 Din. Na šentpeterskem naslovu je bilo le okoli 20 malih voz krompirja s Posavja in iz gornjskih vasi. Prodajali so ga po 0.80 do 1 Din kg. Cene krompirja na deželo so se napram prejšnjemu tehni dvignile za približno 20 par. Izanci in tuji drobnji okoličani so pripeljali do 40 voz zelatih glav, ki so bile po 0.70 do 0.80 Din kg. Zaradi slabega vremena je bil včeraj promet na trgu srednji.

u. Društvo Skrb za mladino v Ljubljani priredi kakor običajno vsako leto tudi letos študentske posvetilne grobove. Vse obiskovalce grobov prosimo, da darujejo vsaj po en novček, da se bo lahko ugotovilo število obiskovalcev. Vsi nabrani denarni darovi se bodo porabili za pomoč in obdaritev najrevnejše dece.

u. Za ljubljanske brezposelne je namesto cvetja na grob pokopnemu g. Pelanu darovala ga Stana Sedeževa v Kragujevcu 100 Din.

u. Aretacije. Včeraj ponoči in v teku dopoldneva je bilo aretiranih v mestu in predmestjih po raznih lokalih ter na ulicah kar 6 sumljivih žensk, ki niso moge navesti stanovanja in zaposlenja. Dekleta so bila seveda močno v zadregi, kajti nekatere so bile prijete z družbo vred. Na policiji jim je bilo dokazano, da se pečajo tudi s polzvedovalno službo, s katero služijo raznim poklicnim vlomnicem in tatovom.

u. Pevski odsek »Taborac«. Prosim pevce in pevke, da se zberejo danes točno ob 16. v prostorih na Realki. Zadeva nujna. Prevodnja.

Pri neugodnem vremenu,

sploh vedno v mrzlejši letni dobi vdrjavate obraz in roke vsak dan z Nivea-kremo, ne samo na večer, temveč tudi čez dan, predno se greste sprehat.

NIVEA-CREME

varuje vašo kožo pred slabim vremenom in jo ohrani mehko in gibko. Nivea-kreme ni možno nadomestiti, kajti njena posebna učinkovitost temelji na kožo negujočem Euceritu, ki ga samo ona vsebuje. Ne da bi zapuščala za seboj kak blek, prokne naglo in docela v kožo, in samo krema, ki se popolnoma vpije v kožo, zamore tako dobrodejno učinkovati. Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j. Maribor.

u. Kako moramo postreči stranko, da bobo zadovoljna in bo stalen odjemalec v Vaši trgovini, nauče Vaše nameščence in trgovski naročniki na novo organizirani učni tečaj o uspešni postrežbi. Tečaj trajajo tri mesece, in sicer po dve uri na teden. Za tečaj se zanimajo predvsem trgovski nameščenci, pa tudi trgovci sami. Vodstvo in predavanja kakor tudi praktične vaje so poverjene strokovnjakom. Pojasnila daje Trgovski učni zavod, Prizakova ulica 8, I. nad.

u. Gostilna »Bebenček« priporoča krave klobase in kraški teran.

u. Odvetnika dr. Ivo Benkovič in dr. Fran Skaberne sta preselila svojo odvetniško pisarno na Aleksandrovo cesti št. 6, palača Dunav, vhod iz Beethovne ulice št. 16.

u. Srbske pevačice dnu od 3. dalje v hotelu Tivoli.

Iz Maribora

u. Dne 6. novembra bo v Mariboru ob pol 10. v dvorani pivovarne Uniona velik šod JRKD. Govorniki bodo ministri gg. dr. Albert Kramer, Ivan Pucelj, Juraj Demotrovič, Lazar Radičević in Ivan Mohorič. Zbrana bo vsa severna meja. Kakor je videti iz prijav, bo udeležba ogromna. Navzroč bodo tudi številni senatorji in narodni poslanci iz vse Jugoslavije.

u. Odličen gost v Mariboru. V včerajšnjim vlakom se je pripeljal v Maribor ob pol 14. podpredsednik češko-jugoslovenske lige iz Brna, prof. tehniške inž. Vladimir Pilkuha. Na kolodvoru so ga pozdravili v imenu JČ lige njen predsednik dr. Reisman, v imenu češkega kluba Ivan Knop in češki učitelj Josip Drly. Popoldne se je gost ogledal mesto, obiskal je tudi vinarsko šolo, kjer je ljubitežno sprejel in pogostil. Zvečer je imela liga sestanek v hotelu pri »Orlu«, kjer so se porazgovorili o delovanju naših in čeških lig. Podpredsednik brnske lige g. Pilkuha je prinesel mariborski ligi tudi krasno darilo mesta Brna.

u. Nekaj številk iz bodočega proračuna mariborske mestne občine. Tukajšnje mestno knjigovodstvo je že izdelalo predloge občinskega proračuna za prihodnje leto. Skupni izdatki znašajo 48,759.660 Din, dohodki pa 46,424.017 Din, tako da je predviden primanjkljaj 2,335.643 Din, ki ga bo na mestna občina krila s 45 odst. občinsko določen na vse državne neposredne davke, izjemski službeni davki. Izdatki nudiijo v glavnih postavkah naslednjo sliko: splošna mestna uprava 3,650.420 Din, mestno

davščine 342.204 Din, občinski dolgovi 9,545.984 Din, vzdrževanje cest 3,910.494 Din, gasilstvo 125.450 Din, zdravstvo 242.474 dinarjev, socialno skrbstvo 2,434.355 Din, solstvo 1,425.685 Din, znanost in umetnost 381.597 Din, tujski promet, trgovina, obrt 122.100 Din, vojaštvo 202.394 Din, razno 591.523 Din, izredni promet 25.250.000 dinarjev in prehajalni promet 535.000 Din. Dobrodošli so predvideni naslednje: splošna mestna uprava 282.747 Din, mestne davščine 11,689.000 Din, občinski dolgovi 7,783.595 Din, ceste, ulice in trgi 600.590 dinarjev, socialno skrbstvo 261.050 Din, vojaštvo 2000 Din, razno 19.675 Din, izredni promet 25.250.000 Din in prehajalni promet 535.000 Din.

u. Stanovanjski najemniki in najemniki poslovnih lokalov iz Maribora in okolice, pridite danes dopoldne vsi brez izjeme na javno protestno zborovanje v veliki dvorani hotela Uniona. Zborovanje sklicuje Društvo stanovanjskih najemnikov in poslovnih lokalov v sporazumu z vsemi organizacijami najemnikov v državi.

u. Pedagoški teden prireditelj Pedagoška centrala med 7. in 12. novembrom v mariborski kazinski dvorani pod geslom »Domača vzgoja«. Predavali bodo g. prof. dr. Jeraj o Slovanstvu in družinski vzgoji, o domu in šoli v obliki razgovora med očetom in učiteljem gg. Vranc in Grampovčan, o praktični vzgoji s posebnim ozirom na težko vzgojljive otroke g. Senkovič in gde. Stupanova, v sodobni družbi in mladostništvu g. prof. Zimbrek, v samovzgoji staršev g. Martinc. Predavanja bodo dostopna vsem, zlasti očetom in materam. Po slavnostnih učiteljskih dneh (5. in 6. nov.) se pedagoški teden pač krepi dokaz, da učitelstvo vztrajno vrši svoje pedagoško poslanstvo!

u. Upokoje učiteljske v Mariboru se bo sestalo v četrtek 3. novembra ob 16. v dvorani Nabavljalne zadruge. Razpravljalo bo o raznih stanovanjskih zadevah in o predlogu tovariša Petterja glede sestave matrije upokojenega učiteljske v Mariboru in okolici.

u. Včerajšnji živilski trg je bil bogato založen. Slaninariji so pripeljali na trg 24 voz svinjskega mesa in slanin, na trgu pa je bilo tudi 26 voz zelatih glav, krompirja in čebule. Jabolki, brusni in kostanja je bilo pripeljanih 9 voz, 3 voze pa je bilo nagrobnih vencev iz smrečja, cvetja in bršljanov. Pervomine je bilo okrog 1000 glav in sicer po ceni 25 do 35 Din za par piščancev, kokoši po 35 do 40 Din, gosi in purani 35 do 60 Din, dočim so se domači zajci prodajali po 4 do 20 Din kos. Izredno veliko je bilo tudi gob.

u. Skupna pevka vaja za pevsko društva, ki sodelujejo pri petju žalostnih na

tuberkulozno Mgo. Prodaja kroglin kol-kov v trafikah se ni posebno obnesla. Liga je nudila letos 12 osebam podporo v obliki hrane in vrednosti po 300 Din. Preskrbela si bo diapozitive za propagando in uvedla kartoteko tuberkuloznih družin. Liga bo dobila poseben prostor v Zdravstvenem domu. Prosimo občinstvo, da bi ne odslavljal nabiralcev, ki bodo nabirali članarino za to važno socialno organizacijo.

u. V spomin Gortana in bazoviških žrtev priredi celjska »Soča« v soboto 12. novembra ob 20. komemoracijo v veliki dvorani Narodnega doma, ki bo trajala eno uro. Spored obsega pozdravni govor, dve pevski točki, slavnostni govor, zborna deklaracija in živo sliko. Vabljen je vsa narodna javnost, zlasti mladina.

u. Preselitev urada sreskega združenja trgovcev. Urad Združenja trgovcev za srez Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju se bo to nedeljo preselil iz poslopija Jadransko-podunavske banke v Kocenovi ulici v Samostansko ulico 8.-1., nad glavno trafiko.

u. Popravilo Ceste na grad naglo napreduje. Doslej so posipali z gramozom cesto od mostu čez Voglajno do »Skalne klete«. Ta del ceste sedaj valjajo z valjarjem. Tudi podaljšek ceste od sportnega igrišča pri »Skalni kleti« pod Starim gradom do drugega železniškega mostu so začeli že posipati. Okoliška občina bo to doslej zamemarnjo cesto prav lepo uredila.

u. Danes ob pol 11. dopoldne vsi v veliki dvorani Celjskega doma na sokolsko proslavo dvajsetletnice balkanskih zmag!

u. Sestanek upokojenega učiteljskega iz Celja in okolice je zaradi otvoritve Učiteljskega doma v Mariboru preložen ob 5. na soboto 12. novembra in se bo vršil ta dan »Pri mostu« na Bregu.

u. Petje na pokopališčih. Na praznik Vseh svetnikov bodo na pokopališčih peli žalosneke združeni moški pevski zbori. Celjskega pevskega društva, »Olike« in Katoliškega prosvetnega društva pod vodstvom g. Mirka Močana. Ob 16. bodo peli na »Koliškem«, nato pa na mestnem in vojaškem pokopališču. Skupna vaja bo v torek ob pol 11. dopoldne v Narodnem domu.

u. Celjsko pevsko društvo bo imelo prihodnji teden naslednje vaje: v ponedeljek za moški, v sredo za ženski in v petek za mešani zbor. Udeležba vseh pevki in pevcev obvezna.

u. Žrtve nesreč. Je ne nosila 65letna dimarica Lucije Stojškova z Mačkovega brega pri Rogatcu po gozdu vrečo kostanja, je padla tako nesrečno, da si je zlomila dve reber. — 60letnemu posestniku Mihaelu Cvikliju iz št. Janža na Vinski gori je padel pri spravljanju lesa težek bukov hloč na desno nogo in mu strgal kožo in meso do kosti.

u. Živilski trg je bil včeraj izredno dobro založen, tako da je moralno mestno tržišče nadzorstvo namestitelj prodajalce tudi na Slovančevem trgu. Ker je sedaj ob koncu meseca pomanjkanje gotovine posebno občutno je bilo kupec razmeroma malo. Polovica blaga je ostala neprodana. Cene so bile naslednje: piščeta 10 do 13 Din, kokoši 20 Din, krošnji gob 3 Din, prvovrstna govedina 8 do 10 Din kg brez pravič, drugovrstna govedina 6 do 8 Din, tretjevrstna 5 do 7 Din, goveji zrezki 30 odstotkov dražji, teletina 10 do 12 Din, zrezki 40 odstotkov več, svinjina 14 do 16 kg, slanina in mast sta se podražila za 1 Din. Slanino so prodajali po 16 do 17 Din, mast po 18 Din kg. Cena živine je v zadnjem času nekoliko poskočila. Na trgu je bilo tudi mnogo cvetja in zelenja za Vse svete.

u. Mestni kino. Danes ob pol 17., ob 19. in pol 21. sijajna zvočna opereta »Pe-sem, poljub, dekle...« z Marto Eggerthovo in Gustavom Fröhlichem. Jutri ob 20.30 pa veličastni orientalski zvočni film »Kismet«. Pri obeh sporedih Foxov zvočni žurnal.

Zaradi opustitve trgovine POPOLNA RAZPRODAJA vse zaloge!

Po tovarniški ceni kupite:

Za OTROKE: oblečke, suknjice, plaščke, vestje, puloverje, vse vrste perila, čepice, klobuke, majice, čevlje, copatke, rokavice, nogavice, vse vrste trakov, krstne opreme itd.

Za ŽENSKE: zimski plašči, obleke, perilo, vestje, puloverje, zimsko perilo, čevlje, copate, nogavice, rokavice, majice, čepice, volna, ves pribor za šivilje, dežnike, ročne torbice, denarnice in še mnogo drugih predmetov.

Za MOSKE: vestje, puloverje, perilo, čepice, čevlje, copate, nogavice, rokavice, pase, dežnike, kravate, listnice, denarnice itd.

Za VSAKOGR, ki si ogleda izložbe in zalogo, se bo našel koristen predmet za malo denarja.

Izrabite to ugodno priliko, kajti cene se pri vsem blagu dvigajo. Vi kupite pa po tako nizki ceni!

A. KUDER nasl. D. CERLINI
Celje, Glavni trg šte. 14.

Iz Hrastnika

u. Ustanovitev strelske družine bodo pripravili rezervni oficirji in dosejani stroski klub. Tako je bilo sklenjeno na sestanku v Hofbauerjevi gostilni, ki sta ga sklicala železniški uradnik g. Kušar in učitelj g. Hafbauer, da bi se čimprej uredili že stari nameni ustanovitve strelske družine v Hrastniku.

u. Hvalevredno delo šolske mladine. Zapruse grobove na pokopališču v Dragi je očistila šolska mladina pod vodstvom svojih učiteljev.

u. Kino Narodni dom predvaja danes ob 15. in 20. film »Dve ljubavi«.

Vsak naročnik „Jutra“ je zavarovan za 10.000 Din!

Ljubljancani, Mariborčani in okoličani!

Še te dni se lahko vpišete za člane Vodnikove družbe pri vseh javnih poverjenih, v Tiskovni zadrugi in drugod

Bolj zadovoljni od dneva do dneva

...ste ako uporabljate

ALBUS-terpentinovo milo za pranje svojega perila. ALBUS-terpentinovo milo spaja nesnago razkrajajočo moč z čistilnim učinkom močno penečega se ALBUS-mila. ALBUS-terpentinovo milo Vam prihrani čas in trud, opere Vaše perilo bleščeče belo in je zanesljivo varčuje.

Iz Novega mesta

u. Prireditev strelske družine je bila v nedeljo s prvim nagradnim streljanjem. Udeležba je bila zaradi legega vremena sijajna. Nagradno streljanje, ki sta ga vodila podpolkovnik g. Dic in poročnik gospod Gruič, je pokazalo dobre uspehe. Na listi zmagovalcev je na prvem mestu kot naj-

Z Jesenic

u. Društvo »Soča« na Jesenicah izkuša nuditi članom poleg predavanj in drugega tudi najnunejšo materialno pomoč. Ima zastavilo prenočišče s štirimi posteljami v društvenem lokalu, kjer dobe prenočišče oni, ki prihajajo preko meje, pa tudi oni, ki so brez posla. Zlaj, ko se bliža zima, bo za to brezdomovince in brezposelne zelo hudo, ker nimajo tople obleke in ne imajo dovolj hrane. Društvo »Soča« tem revežem vsaj nekoliko pomaga, naproša vsa dobra srca, da bi možka oblačila in čevlje ter morda tudi kako posteljno, ki se namerava odložiti, darovala društvu. Tu di vsak drugi najmanjši dar bo hvaležno sprejet. Kdor bi hotel kaj darovati, naj blagovno poslati društvu svoj naslov, nato pa bo društvo samo poslalo na dom po darovane predmete.

u. Šahovska simulacija na Jesenicah. Agilna jeseniška podružnica »Svoboda« je priredila v sredo zvečer v dvorani Delavskega doma šahovsko simulacijo, ki jo je igral šahovski mojster g. Vasa Pirc s šahisti z Jesenic, Javornika in Doreje. Od 32 partij je dobil g. Pirc 29, dve je izgubil, a ona je bila remis. Zmagala sta g. Koren Slavko v 26 in g. Hoffinger Alfonz v 45. potezih.

u. Sokolski oder na Jesenicah priredi danes in v torek na (praznik) obakrat ob 20. krasno dramo »Sveti plamen«. Sodelujejo društveni orkester. Krasna scenarija!

Iz Trbovelj

u. Ožji prehranjevalni odbor je imel v četrtek zvečer sejo, na kateri se je razpravljalo o kuhinji za brezposelne. Med drugim je bilo sklenjeno, da dobe podporo iz fonda, ki ga je dala TPD za brezposelne, tudi oni, ki so bili prej izločeni, ki se ne morejo posluževati javne kuhinje.

u. Legitimacije za četrtinsko vožnjo za Mariborski teden se dobe na postaji in stanje 5 Din. Veljajo od 2. do 12. novembra. — Danes ob 13. redno streljanje na strelskem prostoru.

Poslano

Kako je to mogoče?!

Gosp. Edvard Sever, zlatarski mojster, je otvoril v Ljubljani zobotehniški laboratorij. Za izvrševanje te stroke so veljavni točni predpisi zakona, ki zahtevajo polno strokovno usposobljenost, to je učno dobo in večletno zobotehniško prakso. Zlatarski mojster g. Sever ni zadostil nobenemu teh predpogojev, kljub temu mu je bila podeljena koncesija za zobotehniški laboratorij, in to v času, ko je v Ljubljani nebroj brezposelnih zobotehnikov.

Podpisano društvo stavlja merodajni oblasti, ki je izdala imenovanemu gospodu strokovno koncesijo za zobotehniški laboratorij, vjdno vprašanje, na podlagi kakšnih dokazil se je izdala ta koncesija ali obrtni list?

Istočasno vjdno prosimo načelstvo Zadrge konces. zobotehnikov, sedaj dentistov, v Ljubljani, ki je dolžna voditi vpis in uradno evidenco vseh vajencev in zobotehnikov, kdaj je bil g. Sever registriran v zobotehniški zadrugi, kje se je strokovno izobrazil in dobil zakonite pravice za vodstvo zobotehniškega laboratorija, kdo je overil njegova spričevala. Po zakonu pristojna ta pravica samo zadrugi.

Društvo zobozdravnikov v Ljubljani, ki je istotako poklicano varovati interese svojega in celokupnega zobozdravstvenega in zobotehničnega stanu, opozarjamo tem potom vjdno na primer g. Severja, in prosimo, da v lastnem delokrogu preišče, kje je imenovan zlatarski mojster g. Sever izvršil predpisano učno dobo, kateri gospodje zdravniki so mu izstavili učno in nadaljnja delovna spričevala in kateri gospodje oddajajo svoja zobotehniška dela v izvrševanje temu zobotehniškemu laboratoriju.

Podpisano društvo prosi vse gornje činitele, da v interesu pravice in ugleda stanu ta primer točno preišče in store ene korake, ki so za zaščito zobne tehnike potrebni. Spričo velike brezposelnosti zobnih tehnikov, ki so izpostavljeni direktni bedi, je to dolžnost vseh poklicnih faktorjev.

Društvo zobotehnikov za dravsko banovino s sedežem v Ljubljani.

Iskrena beseda na revmatizmu bolnim!

Da Tegal zares pomaga, se ponavlja v sledečem: »Da bi prej vedel za Tegal tablete, koliko bolečin bi si bil prihranil pri svojem dolgotrajnem revmatizmu in koliko trpljenja bi bil preprečil. Zelo sem srečen, da zamorem iskreno javiti, da so Tegal-tablete resno učinkovito zdravilo brez kakih sporednih pojavov s strani srca ali želodca. Priporočal ga bom rad vsakomur. Še enkrat hvala, S. Stojanović, uslužbenec uprave vodovoda O. G. B. Beograd, Kn. Mihajlova ul. 3.«

Tegal-tablete delujejo uspešno in naglo zoper revmatizem, protin, ishijas, hrip, živčne bolečine in bolečine prehlada. Preko 6000 zdravnikov priporoča v uradni overovljenih ocenah uporabo Togonala. Dobiva se v vseh lekarnah. 12743

Odobreno od minis. soc. pol. in nar. zdravja S. br. 18415 od 22. oktobra 1932.

Pojasnilo Društva stanovanjskih najemnikov

Ljubljana, 29. oktobra.

Društvo stanovanjskih najemnikov nas je naprosilo za objavo naslednjega pojasnila: Pred mesecem v Ljubljani ustanovljeno Društvo stanovanjskih najemnikov ne zasluži nikakih posebnih ciljev, zlasti ne političnih, marveč ima nalogo z vsemi zakoniti sredstvi ščititi in varovati koristi stanovanjskih najemnikov v Ljubljani in dravski banovini sploh. Zaradi otvoritve jesenskega zasedanja Narodnega predstavništva in glede na novembrski odločitveni termin je smatralo za aktualno in nujno potrebno, da skliče za nedeljo t. m. ob 10. dopoldne v veliko dvorano »Uniona« veliko zborovanje stanovanjskih najemnikov. Slična zborovanja se bodo vršila na ta dan tudi po drugih večjih mestih naše države na pobudo Zveze društev stanovanjskih najemnikov v Zagrebu, s katero je ljubljansko društvo takoj po ustanovitvi stopilo v stike v svrhu polnejše organizacije in enotnega nastopa.

Odbor stanovanjskih najemnikov se je, da bi nedeljsko zborovanje pokazalo že na zunanji čim večji efekt in enoten nastop vseh slojev, tako trgovcev, obrtnikov, uradnikov, privatnih nameštencev in delavcev, obrnilo v ponedeljek 24. t. m. uradno po tajniku društva osebno na vse odločitvene zastopnike posameznih organizacij in društev, ki so brez vsakega oklevanja in brez vsakih prihrankov izjavili, da soglašajo z akcijo in da se zborovanja udeležijo. Tako se je g. tajnik po pooblastitvi odbora ustmeno obrnil tudi na organizacije, ki danes objavljajo v »Jutru« svojo izjavo, da se je na vabilih in letakih falzificiral njihov podpis. Podpisano društvo ni imelo nikakega zlobnega in zahrbtnega namena in je podpisalo pristavilo v dobri veri, da ustmeni pristanelek g. Kravosa še pomeni privolitev v podpis G. Kravosa je omenil v razgovoru, da organizacija glede na to, da že itak obstoja njihov akcijski odbor, ne bo odrekla svoje pomoči in sodelovanja na zborovanju. Odbor Društva stanovanjskih najemnikov pa se je na 40 drugih društev še posebej pismeno obrnil z vabilom, da se udeležijo njihovi zastopniki in člani nedeljskega zborovanja.

Društvo stanovanjskih najemnikov pri sklicanju shoda absolutno ni zasledovalo kakih samoljubnih ciljev, kajti društvu je pred očmi edino to, da se vendarle enkrat reši vprašanje stanovanjskih najemnikov. V četrti tek se je posebna deputacija društva s predsednikom na čelu zlagala pri gospodu banu dr. Dragu Marušiču, ki jo je prav prijazno sprejel, pokazal je veliko zanimanje za društveno gibanje in dosedanje uspehe ter je obljubil svojo pomoč.

Ponovna izjava

Z ozirom na članek »K akciji stanovanjskih najemnikov«, ki ga je priobčil večerajšnji »Slovenski Narod« na prošnjo društva stanovanjskih najemnikov v Ljubljani, izjavljajo podpisane strokovne organizacije ponovno, da vztrajajo v polnem obsegu pri svoji izjavi, ki jo je priobčil »Jutro« v svoji 253. številki od 29. oktobra 1932. Posamezni funkcionarji, ki je morda govoril z njimi kdo osebno zaradi shoda, še niso odločujoči čimtelj za celo organizacijo in ne morejo izjavljati v važnih zadevah fidejelmih pristankov. Izvrševalni odbor Narodne strokovne zveze v Ljubljani, — Društvo upokojencev in upokojenk v Ljubljani, — Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija v Ljubljani.

Poslano

Članom »Vzajemne pomoči« reg. pom. blagajne in likvidaciji!

Likvidacija razpuščene »Vzajemne pomoči«, reg. pom. blagajne v Ljubljani se bliža koncu! Nadaljevanje naših zavarovanj je torej mogoče le na podlagi popolnoma nove pomoči blagajne, ker bivša »Vzajemna pomoč« več ne obstoja. Spomniti tedočega leta ste meni in mojim drugom z vročintvijo nad 20.000 pooblastili izrekli zaupanje, s prošnjo, da bi skušali rešiti Vašo imovino vloženo pri zgornji navedeni »Vzajemni pomoči«. Prva prošnja, ki smo jo bili v tem namenu vložili je banka uprava dravske banovine kot pravno neizvedljivo zavrnila. Nato pa je na ponovno vloženo prošnjo nekaterih naših drugih bankovska uprava z rešenjem z dne 14. oktobra t. l. št. VIII. 4151-2 ustanovitev nove pomoči blagajne pod imenom »Nada« dovolila, njena pravila odobrila in jo registrirala. Naše zavarovanje se bode torej nadaljevalo v okviru novih zakonov ustrežajočih pravil »Nade«, ki že posluje začasno v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7, kamor naj se pošiljajo vse prijave in dopisi!

O podobnostih kakor n. pr. o event. prevodi zavarovanj pri bivši »Vzajemni pomoči« na novo zavarovanje pri »Nadi« v smislu ravnokar odobrenih pravil itd., Vas bode načelstvo »Nade« posebej in v najkrajšem času obvestilo. V prepričanju, da smo s tem izvršili zaupano nam nalogo prosimo Vas, da nam ohranite še nadalje svoje neomejeno zaupanje, kar morete tem lažje storiti, ker vam sedanje začasno načelstvo »Nade« jamči, da bo v novi pomoži naj blagajni »Nada« vladala poštenost, točnost in red!

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1932.
Za prijavljani odbor pomočne blagajne »Nada«:
Rostan Ivan, l. r.

S P O R T

Današnji nogometni program

Igrišče Ilirije: ob 15.30 kvalifikacijska tekma Slovan : Celje, predtekmar ob 14.15 Sparta : Reka. — Igrišče Primorja: ob 14. Hermes : Svoboda, ob 15.30 Primorje A : Primorje B. — V Mariboru: kvalifikacijska tekma Rapid : Čakovec in prvenstvena Maribor : Železničar

Sportniki vabi Jugoslovanski zimsko. sportni savez, da se udeležijo komemoracije za pokojnim dr. Franom Jesenkem danes dopoldne ob 11. v dvorani univerze.

SK Ilirija (nogometna sekcija). B-moštvu igra danes na Jesenih z Bratstvom; zbirališče ob 11.45 pred gorenjskim kolodvorom. Juniorsko II. moštvo igra ob 10. na Rakovniku z juniorji Karotana. Kombiniran team igra ob 10. doma z Grafiko II.; v garderobi naj bo ob 9.30. Se-stava moštev je objavljena v garderobi. V ponedeljek ob 18.30 sestanek I. moštva v »Evropi«.

TSK Slovan, Danes ob 14.30 naj bodo na Igrišču Ilirije: Lipovšek I., Zavri I., Marchiotti I., Grm, Dušan, Uhan, Zevnik, Poljšak, Lumbal I., Rudl, Sluga, Marchiotti II., Bögel in Zavri III.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 14.45 morajo biti v garderobi: Starc, Mška, Svetic, Hasl, Zemljak, Usek, Slamič, Pišek I. in II., Jug I., Uršič, Erman, Lute, Joža, Vrhovnik, Petelin, Trček, Franci, Golob, Caleari, Sočan, Baum, Sinkovic, Trajković, Strnad, Svetic III. Igra se ob vsakem vremenu.

Krojačnica

ZANOŠKAR

obleke po meri za gospode
KOLODVORSKA ULICA 35

ZSK Hermes, Danes ob 8. naj bodo na Igrišču Ilirije: Poženel, Gjuri, Ferjan, Daneu, Prešern, Por, Mačnik, Simčič I., Primar I., Brodnik, Sčan, Zdešar, Kerpan I. in II., Erlih. Ob 13. na Igrišču Primorja: Burja, Zore, Pleš, Serbec, Glavič, Klančnik, Živko, Kretič, Barducki, Makorel, Pikič, Skrajnar, Kos. Vsi imenovani naj prinese opremo s seboj. Sestanka sekcije ne bo.

ZSK Hermes (ping-pong sekcija). Danes ob 14. naprejši trening za te-le: Venti, Berto, Pepe, Krašky, Franci, Darinka, Jut, Nela, Marija, Severkar, Fink, Dohtar in ostali. Za žoge je poskrbljeno. Trenin-gov se morajo vsi točno in redno udeleževati. Novinci vabljeni.

Table tenis. Jugoslovanski Table-Tenis Savez vabi vse klube dravske banovine, ki imajo ping-pong sekcije, da iste večerijo v JTTS, ki bo razpisal prvenstvo dravske banovine v Ljubljani in na katerem bodo imeli pravico udeležbe samo v savezu včlanjeni klubi in njih verifikirani igralci. Prijave je poslati pooblaščenca saveza g. L. Grünfeldu, Ljubljana, Masarykova cesta 64, od katerega se bodo nato dobila vsa potrebna navodila ter tiskovine. V interesu vseh ping-pong sekcij je, da se čim prej včlanijo. Dravsko prvenstvo bo konec novembra, državno pa v decembru.

SK Reka, Danes naj bodo ob 13. na Igrišču Ilirije: Pikič, Debevc, Korle, Venti, Sreče, Drage, Dane, Eržen, One, Vinko, Piko, Broni; reditelji: Drašlar, Bačar, Teri, Piškar, Skočir. Opremo preskrbi gospodar.

NSK Sparta, Danes ob 1 na Igrišču SK Ilirije naj se javijo sledeči igralci: Humar, Dolinar, Radc, Jenko, Krašovec, Blaj, Volfart, Novak III., Vrhovec I. in II., Zupanc, Strnad (M.), Klančar, Magister I. in II., Ban. Igra se ob vsakem vremenu. Prosim točno! — Kapetan.

Napadalec in vratar

Če bi na nogometnih igriščih vprašali gledalce, katere akcije ozir. trenutki so jim razen uspešnega strela na gol najbolj po gu, bi najbrže velika večina odgovorila, da je zelo razburljivo tudi oni trenutek, ko se sama srečanja vratar in napadalec. V vsaki igri je nekaj takšnih situacij, ko mora vratar bliskovito zapustiti svoje svetlišče, pasti drzno pred naskakujočega napadalca in po možnosti preprečiti stodostrano priložnost za gol. Ker je nogomet sicer izrazita igra moštev, so prav ti boji med posameznimi igralci, v tem primeru med prvim in zadnjim možem v enajstori, najbolj napeti.

Vse, kar je prav lepo v življenju, pa ima tudi svoje slabe strani. Zelo malo razveseljuje slaba stran teh srečanj je ta, da so — ker se vršijo le med dvema igralcema in povzru se v kazenskem prostoru v neposredni bližini vrat — skoraj vselej nevarna. Če se zadeneta napadalec in vratar, se prav čisto in tudi rado dogaja, da letijo treske od obeh. V največ primerih gre sicer vse gladko in karambol mine brez resnih posledic, toda sem in tja je zadeva zelo mučna za moštvo in gledalce.

Jasno je, da je vratar, ko se mora vreči pred napadalca v polnem naletu, mnogo na slabšem. Prav posebno klavnetu je njegovo položaj takrat, če hoče ali celo mora pred nasprotnika na tla. Res je, da se za obrambo lahko poslužijo obeh rok; ta vratarjeva ugodnost pa je v tem primeru le v škodo, ker mu prav zaradi teroke ne morejo služiti zato, da bi se opri na padcu na tla, še mnogo manj pa zato, da bi si zavaroval glavo, obraz in prsa. Roke mora ali hoče uporabiti pač samo zato, da bi ujel žogo.

Vsak prijatelj nogometa pozna oni prizor, ki se 99-krat konča brez nesreče, v stotem primeru pa povzroči hudo poškodbo pri vratarju. Napadalec je z žogo »na noge« preigran obrambno vrsto in prvi proti vratar. Kazenski prostor je prazen in vsa širina vrat vabi k lepemu in morda odločilnemu udarcu med drogeve. Še nekaj metrov je treba preteči, da bi strel sedel sigurno, kar se pojavi pred njim telo, ki je pravkar stalo še med drogov. Vratar je stekel, ali boljše, zletel v divjem loku pred napadalca. Roke je razprostri pred sebe in se v naslednji sekundi znašel pred žogo in nasprotnikovo nogo.

Zdaj je odločena ona znamenita desettink sekund, v kateri je bodisi napadalec ali pa vratar prej pri žogi. Zdaj je oni trenutek, ko bo ves trud in napor drvečega napadalca zamen in bo smel vratar ubranil skoraj sigurno gol. Napadalec

noga se z zadnjo silo iztegne za žogo in zadene — vratarjevo glavo! Te prizore poznamo vsi; često smo videli, ko so takoj nato pritekli na igrišče reditelji in trener ter odnesli nezavestnega ali v bolečinah se zvijajočega vratarja v garderobo. Nestotkrat smo želeli, da bi se ta napeta srečanja končala brez nesreče vratarja.

Na srečo se običajno tudi res konča tako, toda ne zmerom. Te poškodbe pa so žal v večini primerov zelo hude. Lahko je v takšnih primerih govoriti o krivdi in klubski fanatiki odločijo prav kmalu, kdo je prav za prav zakrivil nesrečo. V resnici pa je zelo težko ugotoviti, kdo je kriv namemena ozir. zlonamerni; brez ozira na to, da običajno v teh primerih niti napadalec niti vratar nimata slabih namenov.

Kaj bi bilo treba torej storiti, da se takšni karamboli omejijo? Da bi jih odpravili popolnoma, skora ni verjetno, vsekakor pa se dajo omejiti do skrajnosti. Zato je treba pozvati vse napadalce, naj se odrečejo zaslugi za doseženi gol, če je dvomljivo, da z udarcem ne bi gotovo zadeli samo žoge. Obenem pa naj tudi vratarji zapuščajo svoja svetlišča in se mečejo pred drveče napadalce le v najnujnejših primerih. V nevarnih situacijah je pač — kot v Angliji — še vedno pametnejše, da skušajo braniti z nogami. Končno bi bila tudi dolžnost sodnikov, da vratarje, ki se stalno mečejo nasprotnikom pod noze, opozorijo na nevarno igranje. »Ne morilec, temveč umorjeni je kriv«, ta prislovica bi bila včas za dvoboje med napadalcem in vratarjem zelo umestna.

Sportni drobci

Kakor so Nemci v celoti precej razočarani zaradi svojih skromnih uspehov na letošnji olimpijadi v Los Angelesu, so vendar že s polno paro pričeli pripravljati: XI. olimpiado, ki se bo — kot znano — leta 1936 vršila v stadionu v Grünwaldu pri Berlinu. V kratkem bo v Berlinu sešla nemška olimpijska odbora, na kateri se bo razpravljalo o načelih organizacije, razdelitvi raznih odborov, dolžnosti kraja za zimsko olimpiado, povečanju stadiona, gradnji olimpijske vasi, pripravah tiskovne in propagandne službe itd. Kakor se vidi, bodo Nemci v mnogem posemali Američane z odno razliko, da jih bodo financirale malo bolj stiskale kot so petične prireditelje letošnje olimpiade. Vzorec olimpijske koče so dobili od njih v dar. Po načrtih bodo stadion v Grünwaldu povečali tako, da bo imel prostora za 70.000 gledalcev. Predem bo vse to aktualno, se bo še marsikaj obrnilo. Morda tudi gospodarske razmere?

Holandci so pa kljub temu, da je do prihodnje olimpiade še polna tri leta in pol, glede denarnih sredstev za te namene veliki pesimisti. Zato so že zdaj ustanovili posebno družbo, ki je prevzela skrb, da bo čim čim večjemu številu Holandcev omogočila obisk berlinske olimpiade. Člani te družbe morajo mesečno plačevati določen prispevek, da bodo lahko tokrat kmali vse stroške. Hvalevredna in deleka vidna akcija, ki pa obeta uspeh le v državi, kjer je sport tako razvit kot na Holandskem.

Prihodnja zimska olimpiada bo kot zaključena celota vsakokratne olimpiade po vsaj prišli v Garmisch - Postenkirchenu. Zastopniki olimpijske odbora so si že ogledali tamšnje naprave in podoba je, da bo odločitve za ta kraj v kratkem končnovečjavna.

V ostalem pa je zanimanje filmskih sportnikov osredotočeno na bližjo veliko zimsko sportno prireditel, in sicer na tekmovalna Flise v Inmostu, ki se bodo vršila v prvi polovici februarja prihodnjega leta. Priprave avstrijske smučske zveze za te mednarodne tekme so zelo velikopotezne. Na te prireditelje se bodo prvi v istem kraju vršile tekme v vseh zimsko - sportnih disciplinah, torej razen v vztrajnostnem smučanju in smučskih skokih tudi v statičnih tehnikah slalomu in smuku. Zato bodo te tekme največje, kar jih pomeni zgodovinska smučarstva. Posamezni pripravljalni odbori v tirolski prestolnici so živahno na delu. Proge za smučki tek in vztrajnostno smučanju so že izbrane. Prav tako že izboljšujejo terene za slalom in tekme v smuku. Skakalnico na gori Isel bodo popravili, da bodo na njej izvedljivi skoki do 70 metrov in še dalj. Snježne razmere v neposredni bližini mesta sicer niso vsako zimo najidealnejše, vendar so prireditelji za ta primer izbrali terene v višje ležeči okolici, kjer je gotovo zmerom dovolj snega.

Program bo zelo obsežen in bo trajal teden dni, in sicer od 6. do 13. februarja. Dovolj bo vsega, mnogo bo legepa, če bo dovolj denarja. Država, ki bo hotela biti zastopana polnopravno, bo morala poslati številno odpravo za teden dni. Kako bodo strelsko prenesle one države, ki so zelo oddaljene in jim še za najnujnejše primanjkuje finančnih sredstev? Za nas situacija ni najbolj tragična. Če bo Avstrija dovolila kad potnih olajšav, se bo dala odprava v Inmost poslati v razmeroma zelo ugodnih pogojih. Če sploh kdaj, se nam letošnja zimo nudi res kupa prička, da preskusimo svoje mlade smučarske sile na veliki mednarodni tekmi, ker bo do nastopit vsi, ki kaj pomenijo v tej panogi. Prepričani smo, da bo naš JZSS napel vse sile, da bi simbolno izkoristili bližnjo prihodnjih prireditel Flise.

Za nogometne gledalce smo objavili že serijo navodil in nasvetov, ki pa žal ne kažejo posebnih uspehov. Kadar je zadeva provokacija, ne pomaga nobena teorija! Španci, ki se razgreva jo — posebno v nogometu — za vsako majhenkost, očitajo v nekem madridskem listu naslednje nasvete:

1.) Ne misli, da je čast tvojega mesta odvisna od nogometaških činov. 2.) Zelo težko je, če se hoče kdo preračati s sosedom in obenem natančno videti vsak poudisek. 3.) Ali je žoga v tiri ali ne, je vprašanje perspektive. Ali si sporazumen s

stranskim sodnikom ali ne, je vprašanje vzgoje.

4.) So ljudje, ki po enajstmetrovki kričijo za sredošnje usodo. Isti ljudje so zelo nejevoljni, če je sodnik proti nasprotnikom velikopotezen.

5.) Kolor igra ostro, pa ni brutalen, igra fair; tako velja v Angliji. Pri nas se pre-

Preprečimo lovljenje koristnih ptic!

Naše ptice pevke se v množini izvažajo tudi v inozemstvo

Ljubljana, 29. oktobra.

Pozno jeseni, ko zarumeni listje na drevu in ko zadisi od severa po prvih snežinkah, se nam nekam pritaženo, samo po sebi vrine misel na tople sobe, kjer se bomo greti in iskali zavetja pred ledeno burjo. Takrat zadrti tudi v malih telesih naših pticikov. Plahi se približujejo človeškim bivališčem v mestih in na deželi, tam upajo najti primerno zavetje in v potrebnih hrane za lačne želodčke. Navzlic prirojeni plaho-sti z nekim zaupanjem obletavajo naše domove, kakor da bi hoteli reči: Prosimo zavetja in plačila za naše pomladno in poletno delo, ko smo čistili vaše nasade in vrtove raznega mrčesa, vmes pa ogrevali vaša srca s petjem!

Res ogromno delo so opravili ti mali ptiki, človek bi ga nikdar ne mogel opraviti s še tako modernimi in tehničnimi pripomočki. Na videz sicer mali ptičji svet, ki je tako neznamen v primeri z ogromnostjo prirode same ni bogve kako pomemben. A! Naši vrtnarski in sadjarski strokovnjaki bi nam znali o tem veliko povedati in če bi nam izračunali, kaj ustvarjajo ptice s plodnosnim »lom«, z zatiranjem mrčesa, bi ugotovili težke milijone v prid našemu narodnemu gospodarstvu.

Glad je za vse najhujši. A čim so ptički prisiljeni prihajati človeku čedalje bliže, se najdejo med nami grudi, ki to izkoristijo. Namesto da bi zaščitili ptice pred gladom in zimo, grede nastavlja limanice, love ptice v mreže in pasti. Sedaj, jeseni, se polovi in broda največ ptic pevke. Prav letos so razni ptičji lovci še agilnejši in so pričeli loviti ptice in trgovati z njim kar

često pozablja, da je nogomet igra za moške.

6.) Ne bodite norci in ne pozabite, da je nogomet igra!

Takšne nasvete si lahko privoščijo listi na španskem Pri nas je stvar še precej drugačna. Zato imamo tudi prazna igrišča in znamo zmerom manj nogometa!

na debelo. Od več strani je čuti, da gredo cele posilke teh naših, sadjarju in vrtnarju najzvestejših pomočnic v inozemstvo. Ptice pa v izmeri 30 odstotkov poginejo že med transportom. Ni li to največje trpinčenje? Ali nas ne boli srce, ko čitamo v nemških listih »Kanaria« med malimi oglašili: »Prodaj 100 komadov ali več liščikov« — in drugih naših domačih pevki!

Umestno in nujno potrebno je, da bi poštna in železniška uprava pregledala vse ptičje pošilke in kjer najdejo našemu poljedelstvu koristne ptice, naj jih na primernih krajih izpuste, a krivice naj doleti zaslužena kazen. Na eni strani izdamo vsako leto ogromne vsote za razna sredstva in tehnične pripomočke zoper mrčes, ki jih uvažamo iz inozemstva, dočim na drugi strani gledamo, kako se love, prodajajo in izvažajo v tujino ptički, ki so usli nezgoda in nevarnostim v naravi sami.

Ljubljana ima lep krog ljubiteljev ptic, katerih število pa se stalno narašča in je upati, da bo sčasoma močnejše prekrizati račune vsem onim, ki se hočejo na trgovski način okoristiti z našimi krilatimi pevci. Pokazimo, da je naša srčna omika takšna kakor pri visoko kulturnih narodih! In če Japonci in Afričani ne puste več izvažati svojih lepih in koristnih ptic, je gotovo prav tako naša sveta dolžnost, da tudi mi preprečimo lovljenje in izvažanje. V mestu samem naj se vsak tak poskus prijavi stražniku ali direktno upravi policije, s stvarnimi podatki pa se obračate tudi na Društvo za varstvo in rejo ptic pevke v Ljubljani, Polja i nasip 16-1, na deželi pa na orožnike in solska upravitelstva. — Joža Kelnaric.

Velika vlomilska družba za zapahi

Uspehi tezenskih orožnikov. - Vlomilci so priznali celo vrsto vlomov, izvršenih v Mariboru in okolici

Maribor, 29. oktobra.

Včeraj smo poročali o velikem vlamu, ki je bil izvršen v noči na petek v trgovini Ludvika Rižnika v Koskih pri Mariboru. Vlomilce je zasačil službojuči stražnik v trenutku, ko so se hoteli prepeljati čez Dravo iz Melja na Pobrežje. Pet vreh ukradenega blaga pa je bilo zaplenjen ob enem pa sta bila aretirana tudi dva vlomilca, brezposelna dalmatinska delavca, dočim se je ostalih trem posrečilo pobegniti. Marjičev tezenski orožniki, ki so bili takoj telefonično obveščeni o vlamu in pogebu vlomilcev, so kmalu aretirali tudi vse tri pobegle vlomilce. So to brezposelni šofer Anton Valh iz Voška pri Sv. Marjeti ob Pesnici, Andrej Bizjak, brezposelni delavec iz Postojne in posestnik Jakob Balaskovič s Pobrežja pri Mariboru.

Prvotno prijeta vlomilca Dalmatince Dukanič in Stanic skušata vlam kljub temu, da je bilo ukradeno blago najdeno pri njima tajiti izdali so ju tudi ostali trije tovarši. Obenem pa so aretiranci priznali

pri zaslišanju orožnikom še 9 drugih vlamov, ki so jih izvršili v zadnjem času. Orožniki so prijeli tudi brezposelnega delavca Jožeta Zolnerja, doma iz okolice Slatine, ki je pomagal omenjeni petorici.

Aretiranci so priznali vlam v gospodarsko poslopje odvornika dr. Blankača v Kamnici, v delavnico čevljarkega mojstra Dokše na Tržaški cesti, v botvarstvo graščice, kjer je znašala vrednost plena nad 30.000 Din. dva vlama v Dimnikovo trgovino pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju, ki so jih bili osumljeni očigani, dalje vlam v skladišče Mariborske tekstilne tovarne v Moharjevi ulici, v Ljublovo skladišče v Melju, vlam pri posestniku Majerjevi v Koskih in zadnji vlam v Rižnikovo trgovino. Sami se pa, da imajo prijeti vlomilci na vesti še celo vrsto drugih vlamov, ki so bili izvršeni v zadnjem času v Mariboru in okolici. Danes dopoldne je policija aretirala tudi Vlahovo sestro Amalijo, ki je podpirala vlomilsko tolpo, skrivala ter razprodajala ukradeno blago.

Novi grobovi

V Rodolj pri Domžalah je umrla gospa Marica Šmonova. Truplo ugodne pokojnice bo danes ob pol 9. prepeljano na župno pokopališče v St. Ilju. — V petek je umrla v Kristinim dvorcu v Medlogu 18 pri Celju v starosti 78 let zasebnica ga. Teodora Frankova, tašča polkovnika v pokoj, bančnega direktorja in graščaka g. Kvaternika. Truplo so prepeljali v Zagreb in ga bodo položili v rodoljanski grobnico na Mirogaju. Isti dan je umrla v celjski bolnici 3 letna gospa Marija Krempeševa iz Vojnika. — Po dolgi mučni boleznij je v Slovenjgradcu umrla gospa Marija Chidies, vdova po deželnem arhivarju iz Gorice, tašča slovenjgraškega župana in odvornika g. dr. Bračkovica. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Vremenski pregled

Lepo jesensko vreme, ki smo ga bili za kratko dobo deležni konec prejšnjega tedna in še v nedeljo, potem pa komaj še nekoliko v ponedeljek, se nam je le prehitro podrla. Most visokega zračnega tlaka, ki se je spel med azorskimi in rusko-sibirskim maksimumom čez naše kraje ter nam naklonil tako lepo izboljšanje, je bil zelo labilna zgradba. Zakaj severni Atlantski ocean z evropskega severno polovico je slej ko prej igralsko neugnanih depresij. Z izredno naglico se podiljo od oceanских brezbrežnosti na vzhod proti sibirski obali, pa ob njej menda dalje odzven svetla. Njihova pot gre sedaj po severni Evropi, ali tudi do nas še pljuskajo vplivi njihovega vetrovnega vrtenca ter vremenskega sistema. In čim hitreje potujejo depresije drugo za drugo, tem bolj naglo se nam spreminja vreme. Ene takih novih depresij se je v teklu ponedeljka približala toliko srednji Evropi, da je tudi naše kraje preplavila znova južnozapadna zračna struja in že v tokih obdobjih z dežjem, zlasti ko se je prav na hitro razvil še depresijski vrtenec nad severnim Jadrantom in zgornjo Italijo. V zapadnem sektorju odhajajoče depresije je večino Evrope preplavil hladni zrak od severozapada in severa in do mala povosel se je znatno hladilo, vendar še ne toliko, da bi dej prešel v sneg. Toda dotok hladnega zraka s severa se je naglo nehnil, zakaj že v sredo jutraj se je pripodila nova depresija nad Severno morje, se tu temeljito očistila in njen vetrovni vrtenec je nanagoloma srednjo Evropo preplavil znova s toplim in vlažnim zrakom od juga, hladne polarne zračne mase pa odplavil nazaj proti severu. Depresijski vrtenec se je naglo podil čez Dansko in Baltičsko morje na vzhod, je v četrti jutraj je bilo njegovo središče nad Litavsko. A! komaj se je ta odmaknil iz naše bližine, se je v petek jutraj zavrtela nova depresija čez Irsko som na kanal in se nato povla je po severnem delu srednje Evrope proti vzhodu. Tudi naše kraje je zajelo novo poslabšanje vremena, dobili smo močne nalive in celo grmenje vmes, kar smatramo naši kmetje za starih »radi cijah za znamenje, da še dolgo ne bo me-

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 30.: Celjski grofje. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 21.: Zaprt.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Nedelja, 30.: Turandot. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 21.: Zaprt.

Premiera Zuckmayerjeve veseligre »Veseli vlograd«, bo prihodnji teden v dramu. Avtor je postal s tem delom znamenit in poznan ter je prejel za »Veseli vlograd« literarno nagrado Kleistove družbe, ki se izdaja vsako leto za najodličnejše nemško literarno delo. Delo je odlično poslovenstvo in je dejanje preneseno na naša tla med dolenske erice in gorice. Sodeluje skoraj ves dramski ansambel, režijo vodi prof. Šest.

Puccinijeva »Turandot« uprizaro drvi naša opera. Vsebinska je naslednja: Kitajsko princeso Lou - Ling so nasilno odvedli in umorili. Njena pravunkinja, princesa Turandot, hoče maščevati svojo prednico, zato se noče vdati moškemu in izbegava vsak poizkus, da bi jo poročili. Vsakdo

Kraljestvo mode

Moda sestavlja...

Modne sestave so v večini vsem onim ženskam, ki jih veseli pokazati svojo iznajdljivost v modnih rešah. Saj nas je izkušnja čisto prepričala, da poslana marsikatera dama v tem pogledu prava umetnica, ki v apartnih kombinacijah tvori čelo prekaša priznane modne strokovnjake.

To priročno veselje do ustvarjanja se bo moglo letos uveljaviti kakor še nikoli, saj to pot moda pri novih oblekah naravnost zahteva okusno sestavo raznovrstnih tvoriv, ki smo se je pa lani posluževali le za predelavo starih oblek. S tem pa nas moda uvaja v nad vse originalen slog, ki nam bo v tej sezoni nudil še mnogo lepšega. Kombinacija različnih tvoriv namreč podaja izpremembo v barvi in tkivu, fine kontraste medlegar in bleščečega blaga in sploh cel niz apartnih učinkov, tako da že vnaprej izključuje sleherni enoličnost. Ta ideja je zajela vse modne stroke, kajti kombinirani učinki so v štrapačni garderobi deležni istega uspeha, kakor pri popoldanskih modelih, višek pa dosežejo pri večerni opremi, kjer se domišljija najbolj svobodno razmahne.

V popoldanski modi kombiniramo predvsem težke, močne svile, kakor flamisoli ali bambulac, z lepim čipkastim blagom, ki nas po vzorcih in tkivu spominja na vrste prejšnjega stoletja. Takšno blago ima večino naravno barvo bruselskih čipk ter se zato prilaga k vsaki barvi. Oblike najnovejših modelov se pa naslanjajo na srednjeve-

ške linije, ki nam prinašajo tesno zaprte izreke ob vratu ter balonaste pažne rokave (1. skica).

Prav tako okusna je sestava medlega geometrijskega z mehko se bleščečim baršunom. Naša druga skica nas seznani s to zanimivo idejo. Obleka sama je zamišljena iz medle svile, dočim so balončki na ramenih, spodnji del krila ter dolgi ovratnik, ki ga spredaj zavozlamo in na hrstu pavezemo v pentljo, izdelani iz svilene baršuna.

Tudi trotteurska moda dopušča razne kombinacije. Predvsem ljubi sestavo baršuna in kontrastno barvnega krzna. Na tretji skici vidimo lep kostum s postrani zapeto jopico, ki ima zanimiv krznen ovratnik. Celotno sliko dopolnjuje muf iz enakega krzna.

Posebno mikavne so mnogotere kombinacije; tu polagamo največjo važnost na prozorne učinke, ki jih dosežemo s tulileom. Tulle v zvezi s svilnim baršunom daje izredno krasno sliko. Na zadnji skici prinašamo tak model, ki predstavlja tudi v liniji zadnjo modno novost.

Vratni izrez a la »Garbo«

Kakor vsaka umetnica ima tudi Greta Garbo svoje posebno stališče napram dnevnim modam. In ne samo to. Često deluje Greta tudi kot prava pionirka mode, ki ovzre mod-

ne predsojke in postavlja nova modna načela. Dasi v svojem razkošnem hollywoodskem domu Greta najraje nosi skromno domačo haljo, vendar ve, da jo njeni oboževalci bodo videli na platnu v modernih in izrednih toaletah. Kot pametna umetnica se Greta pokori tej želji občinstva ter nam vedno znova prinese kakšno modno presenečenje. Najnovejšje je vsekakor zanimivi vratni izrezek, ki se zadaj tesno prilaga k vratu ter se proti prsim štiriočlato razširi. Spominja nas na srednjeveške figure in izvrstno poudarja nenavadno lepoto Gretine-

Krznarstvo

Rot

Ljubljana, Mestni trg 5

L. Mrzel—Frigid:

Pred dnem vseh mrtvih

Ni ga bilo — in ni ga več.

Napis na starem vaskem pokopališču.

Čudno je, kako smo ljudje različni v svojih odnosih do mrtvega in pa do živega človeka. Živemu pogostem ne damo, kaj se bo jutri zgodilo z njim, kdo ve, ali se ne bo jutri izpridil in ne bo jutri začel žlahti, srenji in vsemu svetu delati križev in težav. Mrtvega človeka pa, to je čisto drugačna stvar: v knjigi njegovih računov je potegnena zadnja črta — če je izkazan minus, mu noben revizor ne more več do živega,

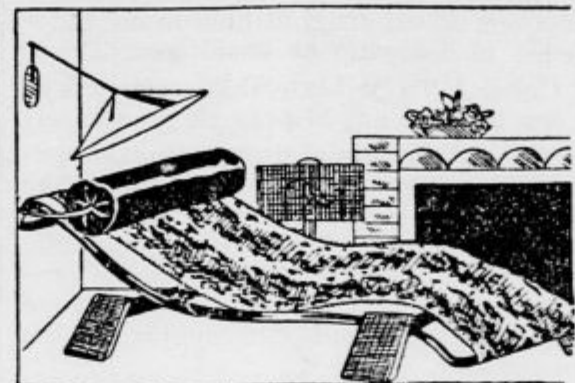
če je izkazan plus, blagor njegovemu spominu — vso večnost ga ni bilo in svet je izhajal brez njega, potem je malo bil in zdaj ga spet vso večnost ne bo in svet bo spet približno tako izhajal. Zahvaljen, da je bil, zahvaljen, da ga ni več. De mortuis nil nisi bene!

Na svetu je že tako, da menda samo človek lahko razmišlja o življenju in smrti. Volkovi najbrž prav nič ne razmišljajo o teh stvareh, in kadar ubijajo tuja življenja ali kadar izgubljajo svoja, jim prav gotovo večnost nikoli ne prihaja na misel. Toda volkovi in ljudje najbrž mnogo rajši živijo kakor umirajo. In ko je človek nekoč v davnih, pradednih dneh prvokrat zajokal za nekom, ki mu je bil drag in mu je umrl, in je vrgel nakit z vratu in nekaj rož za njim, prav gotovo ni zajokal in ni vrgel rož samo v imenu svojega neznanega Boga: prav gotovo je tedaj na dnu svoje temne duše mislil bolj nase in na svoje življenje kakor na kogarkoli in na karkoli pod solncem. Vsako svidenje s smrtjo na svetu pomeni za človeka predvsem spoznanje, kako majhno in krhko je njegovo lastno življenje, in vsako srečanje smrti mu lahko samo še požiwi zavest, kako sladko je živeti in biti človek. Svojih mrtvih se spominjamo vsako leto in dan, da bi se toliko bolj živo domislili sami sebe.

Samo otrok se spominja mrtvih, kakor bi se jih moral kristian.

ga obraza. Toda tudi naši novi modi se izvrstno prilaga in zato ga bomo videli na marsikaterem novem modelu.

S krznom prevlečena ležalka

spada med najbolj moderne komade novega stanovanja ter nam ugaja zlasti zaradi svoje originalnosti. Izdelana je stvarno in okusno iz jeklenih palic ter lesenega stola. Zglatje je iz medle jelenje kože, krznena prevleka pa iz leopardovega ali tigrovega krzna.

Zdravniška posvetovalnica

Dubrovnik. Splošna slabost, katero tako obširno opisujete, je izraz slabokrvnosti in oslabilih živcev. Potom primernih injekcij se da slabokrvnost izboljšati, za živce bo najbolje, če spreminite zrak in okolico in greste za nekaj tednov v kakšen miren gorski kraj. Možitev je priporočljiva. Ne sečnosta to porod povzroči v sicer zdravem ženskem organizmu preosnovno, ki lahko samo blagodejno vpliva, posebno se, če ima mož razumevanje za vaše radioge. — S. P. L. Zaprtje pri vašem sinčku morate predvsem regulirati z dieto. V tej starosti mu morate dati večkrat kuhano sadje. Če pa tudi to ne bi pomagalo, pa naj zavzije tu pa tam žličko ricinovega olja. — S. A. T. Pri srbenju v okolici debelega črevesa vam priporočamo sedečo kopel, najbolje vsak večer. Voda naj bo mlačna in pridajte ji predecid hrastove skorje. Po kopeli se pa dobro obrišite in napudrajte srbečo mesto z riževo moko. Zdravnik vam pa tudi lahko napiše mazilo proti srbenju. — Br. nihajni—Zagreb. Za sluzenje grla je pri pevcih, posebno za časa studija, precej pogost pojav in je brez pomembnosti, če je zdravniško ugotovljeno. da ni nikakih sprememb na grlu ali pa na pljučih. Uporabljajte zvečer mlačne Priesnitzove obkladke, čez dan pa se grgrajte z vodikovim superoksidom. Če utegnete, pojdite spomladi za nekaj časa na morje. V. J. Zaradi steklenih školk po dr. Heinju se obrnite na znanstveni zavod dr. Brösslerja, ki ima filijalo tudi v Ljubljani. Moste. Pri vnetju ledvic je, kakor vam je zdravnik povedal, glavna stvar dieta in uživanje posebne mlačne vode. Priporočljive so tudi vroče kopeli, če je srce zdravo. — M. H. Malo B-vitaminov vsebujejo: rženi kruh, meso, ribe, jajca, posneto mleko, korenje, sladki krompir. Pomanjkanje B-vitaminov povzroči bolezen Beri-Beri. — A. Z. Pri tako dolgo trajajočem kataru v grlu je zdravniška preiskava neobhodno potrebna in jo vam zato še enkrat toplo priporočamo. — Dvorn. Prjavi, ki jih opisujete, so v pubertetni dobi jako pogosti in nastopijo vsled razdraženih živcev, zato so tudi pomirjevalna sredstva (brom) na mestu, seveda jih pa ne smete nepretrgoma uživati. Šeasna preidejo pojavi sami po sebi in ste tudi vi to pri sebi opazili. Bodite torej brez skrbi, s krepko voljo pridobite zopet zaupanje v samega sebe. Če ste drugače zdravi, vam priporočamo sport, gimnastiko, zmerno hrano in dobro voljo! — A. C. Izgleda, da je pri vas lasišče razdraženo in preobčutljivo. To je posledica slabih živcev in zato morate predvsem te okrepiti s tem, da za nekaj časa spremenite okolico. Pomirjevalna sredstva in sredstva proti trganju vam mora zapisati zdravnik. Vzroki osivelosti las so mnogi kakor pri izpadanju las. V starosti je to normalen pojav, ker se postopoma prenehajo tvoriti barvilna zrna. Trdi se, da lahko lasje vsled žalosti, skrbi ali strahu čez noč osive. Razjasniti teh

slučajev ni mogoče in nekateri zdravniki sploh take njih eksistenco. Vendar pa so nekateri slučajni podobne vrste popolnoma verodostojni. Lahko je tudi mogoče, da po kakih težkih boleznih ali po porodu lasje osive. Edino sredstvo, da bi dobili lasje drugo barvo od prirodne, je barvanje las. Najboljše in neškodljivo sredstvo je lapis, posebno v spojinah s pirogalovo kislino ali z raztopinami žvepla. Najprej se namažejo lasje s sledečo raztopino: Pirogalove kisline 0,2, Kolinske vode 38 gr, destilirane vode 60 gr. Pctem se rahlo obrišejo in se vlažni namažejo z raztopino lapisa in destilirane vode (10:100 gr). — M. M. Ne razvita prsa (dojke) so lahko posledica motenja funkcije žlez z notranjo sekrecijo. V tem primeru bi trebalo uživati hormone dotičnih žlez. — Zaenkrat vam priporočamo pravilno izvršeno masažo in krepko hrano, predvsem mleko. Za ohranitev lepe polti so predvsem važne kopeli, masaža in gibanje na svežem zraku, ker se s tem poveča obtok krvi v koži. Najboljši puder je riževa moka (Poudre de riz), ki se seveda lahko poljubno parfimirja in pobarva. Blago in dobro lepotilno sredstvo je boraks v zvezi z Cold Creamom (10:100).

Radio

Izvleček iz programov

Nedelja 30. oktobra

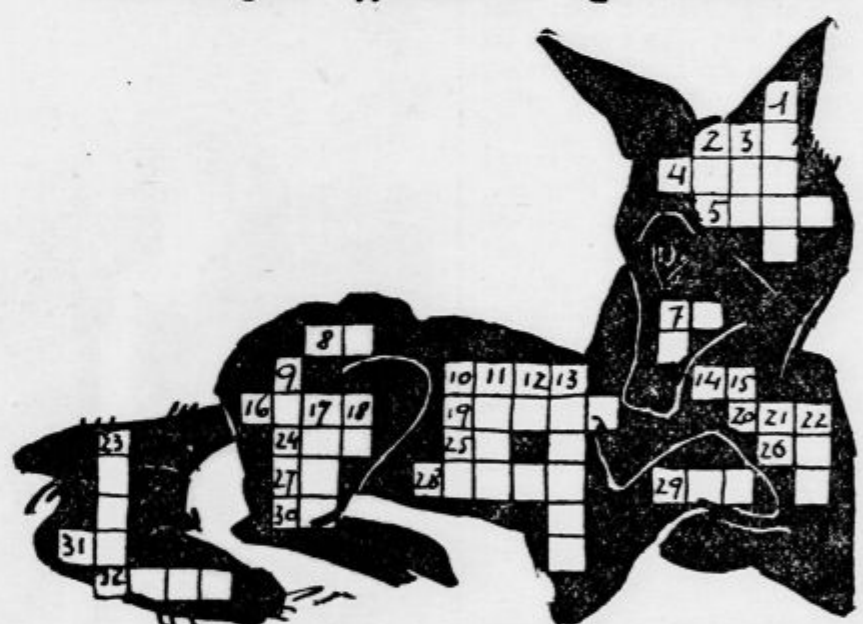
LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10.30: Predavanje o streli. — 11: Jeleni Holecova poje češke pesmi. — 11.30: Salonski kvintet. — 12: Čas, poročila plošče. 15.15: Zgodovina ženskega gibanja. — 15.45: G. Banovec poje slovenske narodne pesmi. 16.30: Ljudska igra »Polet«. — 20: Klavirski koncert g. Paula Lichtensterna iz Berlina. — 21: Salonski kvintet. — 22: Čas, poročila. — 22.15: Franckova simfonija v B-duru na ploščah.

Ponedeljek 31. oktobra

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Esperantsko predavanje. — 19: Srbohrvaščina. — 19.30: Zdravstvena ura. — 20.30: Onemni dueti, pojeta g. Kogejeta in g. Marčec. — 21.15: Koncert kvinteta na pihala. — 22: Čas, poročila.

EOGRAD 12.05: Radio-orkester. — 16.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos programa iz Zagreba. — Lahka glasba — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Prenos zvočnega filma. — 20.30: Klavirski koncert. 21.30: Večer operetne glasbe. — 22.40: Lahka godba. — PRAGA 19.45: Prenos iz Brna. — 20.55: Violinski in klavirski koncert 21.15: Koncert pevskega zbora praških učitelj. — 22.20: Lahka glasba iz Bratislave. PRNO 19.45: Kabaretni program. — 20.45: Prenos koncerta iz Prage. — VARSAVA 17: Klavirski koncert. — 18: Lahka glasba na ploščah. — 20: Orkestralni koncert. — 1.20: Nadaljevanje koncerta. — 22.15: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Koncert goštnega kvarteta. — 17.10: Lahka godba orkestra. — 20: Nova plesna glasba iz zvočnih filmov. — 21.10: Pfitznerjeva glasba. — 2.35: Lahka glasba. — BERLIN 19.30: Luteranske večernice. — 20.15: »Wittenberge. 22.30: Lahka glasba. — 24: Orkestralni koncert. — KOENIGSBERG 18.45: Komorna

Križaljka „Lisica spokornica“

Besede pomenijo:

Vodoravno: 2. dvojica, 4. primorski veter, 5. oče, 7. del voza, 8. kratkica pri pisumu, 10. glas, 14. igralna karta, 16. poljsko orodje, 19. francoski političnik, 20. žensko krstno ime, 24. morska žival, 25. verznik, 26. vas pri Ljubljani, 27. osebni zaimsek, 28. francosko žensko krstno ime, 29. akademsko organizacija (kratka), 30. oziralni zaimsek, 31. isto kakor 21. navpično, 32. znamenje.

Navpično: 1. travnik, 2. steza, 3. predvsem, 7. osebni zaimsek, 9. garant, 10. šu-

meča monada, 11. poškodbe, 12. šv, 13. zabavni prostor, 15. povratni zaimsek, 17. prevozno sredstvo v snegu, 18. Prešernova vprašalnica, 21. osebni zaimsek, 22. turški plemič, 23. velkumesto v Evropi.

Rešitev križaljke „Dromedar“

Navpično: 1. ponor, 2. oker, 3. kap, 4. Amor, 5. po. Vodoravno: 1. po, 3. koka, 5. panem, 6. oporoka.

Dobro mi je še v spominu, kako je bilo, ko mi je v prav zgodnjih otroških letih umrl oče. Nikogar nisem imel tak rad kakor njega in toliko majhen in nerazumen sem bil, da mi je bila čisto neznan stvar, kako je to, kakar človek umre. Niso mi dali, da bi šel za pogrebom. Na oknu sem slonel in sem gledal, kako se je spreved pomikal mimo hiše, in na moji duši je ležala vsa tista neznanstvena žalost, s katero so me navdali vsi razjokani obrazi velikih ljudi, vse črne barve po hiši, ves vonj po dogorelih svečah in po mrtvem človeku in vsa tista nervozna zbežanost, s katero so ljudje tekali iz sobe v sobo in so nosači s hrupno, brezobzirno besedo vpraševali sredi mrtvaške tišine, kjer so še neke pozabljene stvari in ali res ni nikjer nobenega kladiva. Slonel sem na oknu in sem gledal, s kako resnimi obrazi ti ljudje odhajajo in odnašajo mojega očeta v tisti čudni, črni, nerazumljivi vrsti — in nekateri med njimi so se prav nalašč za to stvar pripeljali od nekega daleč. Z neznano grozo v srcu sem jih vprašal, kar jih je ostalo v hiši: Kaj se ata zdaj nič več ne vrne domov? — Kako se bo vrnil, so mi dejali v odgovor, saj je vendar umrl. — Jaz nisem mogel razumeti vsega tega, samo to sem razumel, da ga zdaj ne bo več nazaj, bruhnil sem v jok in sem planil na vrata, da bi vsaj še tako dolgo tekkel za njim, dokler je blizu nas, pa so me

zajeli, obrisali so mi solze z oči in me začeli tolažiti: Ne bodi no tako neumen, saj se še vrne. — In tej prijazni besedi sem skoraj verjel.

In živo se spominjam, kako je bilo potem, vse tiste dni po pogrebu. Brez tega človeka si jaz skoraj nisem upal živeti, brez tega čudovitega, najboljšega človeka na svetu, za katerega ni bilo nikoli nobene zadeve, da je ne bi bil mogel urediti in poravnati. Nikogar si nisem upal več vprašati, kako je zdaj z njim, ali se jutri še vrne. Na tistem, najbolj sam pri sebi sem pač že zdavnaj vedel, da je šel in da ga nikoli več ne bo. Moje srce pa vendar še ni moglo dovoliti tega strahotnega priznanja, in kadar sem zvečer legal spat in sem sam polagoma podremaval pri goreči luči, tedaj sem ga še dolgo videl večer za večerom, kako je sedel za mizo v svojem sivem lodnastem suknjiču, kakor ga je bil zmerom nosil, blede in žalosten v obraz, z dobrim, tihim nasmeškom pod dolgimi črnimi brki. Tamkaj je sedel za mizo in ni črnil besede, in kakor hitro sem ga poklical, ga ni bilo več. In potem si ga nisem upal več klicati, nikogar si nisem upal klicati, naj pride, da ga bo videl — in tako se je še dolgo zgodilo marsikateri večer, da sva slonela vsak na svojem koncu in sva bila tih drug z drugim. — Ne vem, ali more še kdo drug tako rad imeti nekoga kakor otrok. Naibž ne more. Sa-

mo otrokova ljubezen in vera lahko prilekne nazaj tistega, brez kaferega se mu ne da živeti in ki je zanj največja stvar pod solncem. Samo otroška ljubezen zna zaslišati vso dragocenost človeka in zato zna samo otroška ljubezen obujati od mrtvih.

Zdaj padajo mrka jesenska deževja, stare žene hodijo po ulicah s polnimi naročji krizantem, žalostni vonj po Vseh svetih vije iz obrazov in iz trgovskih izložb. Dame so v črnem. Avtobusi, ki ne prestopajo vozijo iz središča mesta do pokopališča, so zmerom natrpani ljudi. Starci, ki so vse leto pozabljeni in brez opravka ždeli po žalostnih podstrešnih sobah, so prišli na dan, da se na grobovih svojih otrok in sinah še pokažejo žive, da gomile obsejajo z belim peskom in s staro, velo roko oplevajo na njih, kar poganja rož. Slabo obločeni napol odrasli fantje hodijo na grobove svojih očetov in mater, se spotoma skozi dež razgovarjajo o dvojkah in aeroplanih in tako neznanstveno prijetno se jim zdi, da smejo malo pobrskati s tistimi svojimi otročje prijetnimi motikami, ki bi jih človek skoraj za vse bogastvo tega sveta ne dal iz rok. — Tako gredo v procesijah na pokopališče, starci in starke, žene, otroci in možje, da se dostojno spomnijo svojih mrtvih.

Toda nihče se ne more spominjati mrtvih, ne da bi mu bilo največ do lastnega življenja.

A. GATTI

MOJI AFRIŠKI DOŽIVLJAJI

I.

V gorah severne zulujske dežele so se pojavili levi. V pokrajini je zavladal strah. Domačini so bili prestrašeni, postali so previdnejši in se niso upali oddaljiti od svojih kralov, iz blata in sibja sezidanih koč, posamezniki pa sploh niso imeli poguma iti na lov v gromovje, ki je obkrožalo vas.

Ceprav so domačini napovedali levom vojno in jih skoro vsak dan v dobro pripravljenih skupnih pohodih pobili lepo število, ni postal »simba« nič previdnejši, narobe, čedalje več jih je bilo in čedalje nesramnejši so postajali.

Črni lovci so se začeli upirati, ker so videli, da niti čarovniki ne morejo odvrniti nevarnosti.

Med suličnim plesom na drevo privezani Sileva

Posebno nezadovoljni so bili »levji bratje«, družba vojščakov, v katero so sprejeli samo tistega, ki je bil ubil že vsaj enega leva, ko je Sukumbana, njihov poseben čarovnik, vprašal s svojimi skrivnostnimi vudujskimi svečanostmi bogove za svet. Um Kulumkulu, najvišji bog, se mu je prikazal in mu povedal, da je povzročil veliko sušo in levji napad eden izmed »levjih bratov«, ki »ima hudobni pogled in je prinesel nesrečo vsej deželi.«

Prvi znaki upora

Vsi so bili prepričani, da je veliki bog ukazal Sukumbani, naj vzpostavi red in mir na edino možni način: z vohalnim obredom. Samo tako bi bilo mogoče izslediti moža s »hudobnim pogledom«, ga kaznovati in s tem pomiriti zle duhove.

Vse to mi je povedal Ksipuzo, vrhovni glavar. Sukumbana je prosil Ksipuza, naj mu dovoli izvršiti imenovano slovesnost; toda glavar je to odklonil. Vedel je, da se taka svečanost vedno konča z obtoženo smrtjo in da bi ga oddaljene bele oblasti takoj poklicale na odgovor, če bi slišale o grozodejstvu. Toda stare plemenske tradicije so bile močnejše in povsod se je kazala želja po upor. Se celo med starimi in izkušeni »indunami«, med vojaki, ki so se v mladosti borili proti belcem in so smeli nositi (kot znak junaštva) na svojih sivih glavah koščen obroč.

Nekega zgodnjega jutra me je zbudila enolična pesem. Vsi uporni vojščaki so se v zboru pojoč zbirali okoli Sukumbanovega krala. Mahoma sem razumel: čeprav jim je bil glavar prepovedal slovesnost, so jo vendar hoteli prirediti. Več ko sto petdeset močnih postav se je zbralo okoli Sukumbane, treh indunov in Suakinija, čarovnika, ki sme edini opravljati to slovesnost.

»Krivec« prijet

Suakini je bil izredno suh in dolg človek, skoro sama kost in koža, z izklezanim in odločnim obrazom. Njegove neprestano migljajoče oči so bile uprte v konico sulice, ki je bila nedaleč od njegove zapicene v zemljo. Na svojih dolgih nogah se je zibal ves čas naprej in nazaj, v enoličnih presledkih, in tiho popaval, skoro suval je sapo iz grla. Slično so ječali tudi ostali vojniki in hrum je počasi, a vztrajno naraščal.

Ko je stokanje doseglo vrhunec, začelo počasi pojemati in končno popolnoma utihnilo, je dobil čarovnikov obraz hipnotičen in nadnaraven izraz. Prav dobro sem slišal, kako je čarovnik lovil sapo. Bil je popolnoma v oblasti nekega namišljenega duha in pripravljen opraviti svoj mrtvaški posel.

Nenadoma sem videl, kakor da se je zravnal in začel skakati okoli, zdaj k temu, zdaj k drugemu vojaku; vsakega je ovolal in nato odrinil v stran. Prav nič se ni utrudil pri svojem napornem postu; posebno ga je podžigalo ječanje, ki so ga črni vojaki ponovno začeli.

Prizor me je globoko presunil in ni mi treba še posebej poudarjati, da sem pazil na vsako podrobnost obreda, ki ga pred menoj še niso bile videle bele oči. Bantu-Simba (»levji bratje«, prej opisana družba lovcev na leve) se niso prav nič menili zame, še opazili me niso.

Drugače za drugim je Suakini ovolal, pri nekaterih ponovil poskus, se obočavljaje ustavil, nato pa odločno pokazal

na mladega moža, ki sem ga prav dobro poznal in ki so ga imenovali Silevo. Zgrabil je mladeniča za roko in ga potegnil v sredo kroga. Ubogi osumljenec se je obupno boril in v njegovih očeh sem zagledal odsev groze.

»Ti si mož s hudobnim pogledom«, je blazno kričal Suakini, »ti si vzrok naši nesreči!«

Roka v kropu

Kakor en mož so planili vojščaki pokonci, začeli divje zmerjati in preklinjati osumljenca in kakor obsedeni so skakali visoko v zrak. V trenutku so podivjani črni pritiskali Silevo ob suho drevo, ki je stalo na jasi.

Indune so nekaj zapovedali. Vojniki so napravili krog okoli drevesa, Sileve in indunov. Nekaj trenutkov so molčali, nato pa znova začeli vpiti, ko je prišel v krog Suakini, zdaj že ne več v zamaknjenosti, z loncev vrele in kadeče se vode v roki. Torej bom videl ognjeno preizkušnjo, o kateri sem že nešteto krat čul...

Sileva je zrl na lonec s prestrašenimi očmi, izražajočimi grozo. Prav dobro se je zavedal, da mu bodo kmalu potisnili desno roko v vrelo vodo. Le če roka ne bo ranjena, ko jo spet potegne ven, bo dokazal svojo nedolžnost. A kdo bi pričakoval tak čudež?

Že je Suakini pograbil Silevo in mu z močjo, ki jo je imel ne vem odkod, porinil desno roko v vrelo vodo. Sovražni krič bojnikov je zagrnil Silevino obupno tuljenje in krič, ki se mi je iztrgal čijo. Umiral bo polagoma pod konica ob groznem pogledu.

Sileva, ki so ga nenadoma izpustili, je padel na tla, grabeč se za opeklo roko, tuleč od bolečin in zvijaje se po travi kakor ranjena žival.

Dekle na pomoč

Suakini je ukazal bojnikom, naj bodo mirni, nato pa s slovesnimi besedami začel: »Sileva je kriv! Posušil je oblake. Odnal je divjačino in poklinal leve. Ukazal jim je, naj nas napadejo in uni- mi naših sulic!«

Vojščaki so zgrabili napol omedlelega Silevo in ga privezali k drevesu. Boril se je obupno, a si proti toliki množici ni mogel pomagati.

Porabil sem priliko, ki se mi je ponujala radi velikega nemira in zbežanosti, in se previdno splazil do kože, kjer je nekaj Sukumbanovih žen in hčera strahoma gledalo prizore.

Mdabuli, Sileva zaročenka

Med njimi sem opazil Mdabuli, lepo deklico, o kateri sem vedel, da se imata s Silevo rada. Šel sem k njej in ji povedal, naj hitro teče h glavarju Ksipu- zu in mu pove, kaj se je zgodilo: hitro naj pride in reši njenega zaročenca mučenja, ki mu je pretlo.

Brez besede se je obrnila in stekla kakor puščica proti nevarnim hribom, kjer je divjal simbo — lev. Ljubezen in strah sta ji dajala peroti. Tih sem se vrnil na prizorišče. Sileva je bil privezan k drevesu z motvozom, ki ga delajo črni sami iz ovite, na poseben način pripravljene trave, ki da je neverjetno močno vezilo.

Borba za čas

Črnci so se divje prepirali, ali naj ubijejo Silevo z enim udarcem sulice, ali naj ga mučijo s počasnim suličnim plesom. Obupan sem izražal, da bo Mdabuli, naj še tako hitro teče, privredla Ksipuza šele čez dve ali tri ure.

Mlada zaljubljenca: na levi Sileva, na desni Mdabuli

Hitro sem se odločil in stopil v krog; za sovražne in grozeče poglede se nisem zmenil.

»Sukumbana, Suakini!« sem dejal. »Brat Bantu-Simbov sem in hočem govoriti!«

»Govori, oče!« je odvrnil Suakini; med tem so vsi drugi utihnili in me rado- vedno in sovražno ob enem gledali.

Govori! To je bilo lahko reči, a kje, s čim in kako naj bi prav za prav začel!

V rokah sem držal droben filmski aparat, ki je zaradi svoje nenavadne oblike vedno zanimal Zulujsce z gora. Vprav zato, ker niso vedeli, kaj pomeni mali, črni zabojček, sem lahko nemoteno snemal, kolikor sem le hotel, to edinstveno slovesnost. Dvignil sem aparat in jim ga pokazal.

»To čudo«, sem jim rekel z resnim obrazom, »mi je povedalo, da bo Ungiana, bog dežja, takoj poslal polno moče, ko boste izpustili Silevo!«

Pogledal sem na nebo. Tam pa tam je plaval črnkast oblak, jako nenavaden pojav za to dobo.

»Bantu-Simba!« sem zavpil in pokazal na bližnjo koč. »Še preden bo senca te kože dosegla znožje drevesa, pokličem dež!«

Vedel sem, da bosta minili dve uri, preden bo senca prilezla do drevesa. V tem času bo, sem si mislil, začelo deževati, ali pa bo prišel Ksipuzo in rešil nesrečnega Silevo.

Suakini je vstal in resno dejal, govoreč v imenu drugih: »Verjamemo ti, oče, toda ko pride senca do drevesa, bo sodb nad Silevo izvršena.«

»Uuuuuuh! Uuuuuuh! Uuuuuuh!« so vpili drug preko drugega in pritrdjevali pogodb.

Tedaj sta se začeli najdaljši dve uri mojega življenja. Senca je ves čas lezla proti drevesu in v moji razburjeni domišljiji se mi je zdelo, da se ji veliko bolj mudi, kot običajno.

Senca je dosegla drevo.

Ples s sulicami

Mahoma, kakor da bi jih spustil z verige, so skočili Bantu-Simba pokonci; začeli so peti divjo pesem in so sprva počasi, potem čedalje hitreje korakali okoli drevesa.

Bila je pogrebna koračnica, kakršne si nisem nikoli predstavljali: lepa in popolna v ritmu, a obenem grozna. Silevin obraz je posivel. Izgubil je zadnjo nado.

Korakanje okoli drevesa je postajalo hitrejšo in sčasoma prehajalo v ples. Obredna pesem je postajala glasnejša in glasnejša, nazadnje se je pa vse izpremenilo v živalsko besnenje in tulenje.

Krog se je čedalje bolj ozil in več ko sto konic sulic se je družilo v železno kačo, ki je prežala na plen. Med skokom dveh nagih in mokrih teles sem videl Silevo z izbuljenimi očmi in napetimi mišicami.

Vsakokrat, ko so prišli naokoli, je smel eden izmed plešočih vojščakov udariti po Silevi. Še nekaj minut in ta močni mladenič je moral umreti od izgube krvi. A prej mu bo zadal Suakini udarec s sulico, ki mu bo prebodla srce in ga pribila na drevo.

Množica ljudi se je prikazala v daljavi — tekli so na vso moč. Eden izmed njih je vodil druge in velik šop črnih peres mu je mahal z glave. Bil je Ksipuzo.

»Glavar Ksipuzo!« sem zavpil, kolikor so mi pljučala dala. »Stojte! Glavar Ksipuzo prihaja!«

Kako je glavar pravično sodil

Ksipuzo, čeprav še ves zasopel, se je že od daleč pričel jeziti nad neposlušno drhaljo. Nekaj vojakov njegove telesne straže je hitro porezalo vezi, s katerimi je bil Sileva privezan na drevo; iznemoglega so ga položili na zemljo. Upornike je glavarjev prihod hitro spravil k zavesti.

Mdabuli se je med tem vrnila, izmučena od dolgega teka, a vendar je imela že polne roke zdravihnilih zelišč, s katerimi je začela zdraviti ranjena.

Ksipuzo se ni mogel dovolj najeziti. »Ja baaba (o, oče)!« mi je dejal. »Pravico bom izkazal takoj, ko dobim tiste, ki me niso slušali!«

Ni še minila ura, ko sem zagledal čisto drugačen prizor. Ksipuzo je, sedeč pred neko koč, vodil zbor, kateremu so prisostvovali vsi indune. Pred njimi je stal Sileva. Mdabulino nežno zdravljenje in nenavadna odpornost, kakršno imajo le črnci, sta popolnoma obvarovala Silevo, kateremu se mučenje in velika izguba krvi skoro nista poznala.

Za mladeničem je stala glavarjeva telesna straža, na straneh pa skupini bojnikov, Sukumbanova in Suakinijeva.

Ksipuzo je z običajnim ponosom in mirom pričel govoriti. Ozmerjal je oba čarovnika, ki sta se skušala braniti na vse načine, a jima vse skupaj ni dosti pomagalo: prepovedal jima je izvrševanje verskih obredov za dobo desetih polnih lun in jima zagrozil, da jima bo za vedno prepovedal izvrševati obrede, če bi se še kdaj zgodilo kaj takega.

Nato je obsodil kar povprek vse voja- ke, ki so prisostvovali obredu.

»Vsakdo izmed vas«, je dejal, »bo jutri privedel pred moj kralj najdebelejšo kravo, ki jo ima v staji. Sukumbana, Suakini in vsi indune pa morajo priversti vsak po pet krav. Polovico živali bo dobil Sileva kot odškodnino za kri, ki jo je izgubil. Tako želi Ungiana!«

Ko je skončal obsodbo in videl, da je podelil pravico, se je usedel.

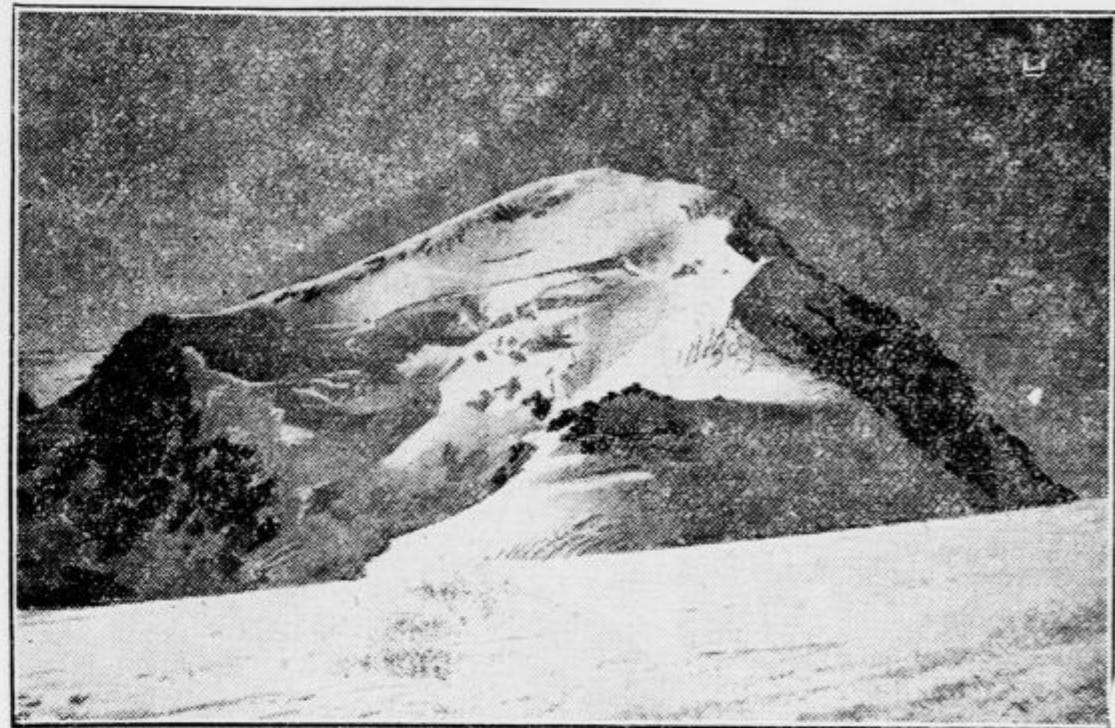
Zanimalo me je, kaj bo veliki duh Ungiana storil z drugo polovico živine; za- to sem stopil h Ksipuzu in ga vprašal.

»Druga polovica?« je ponovil brez vsakega začudenja. »Jasno, je, da bo druga polovica zame!«

(Nadaljevanje prihodnje nedelje.)

Trije vrhovi Mont Blanca

Prijeten doživljaj v Švici

Mont Blanc

Mogočno bobni divja planinska reka Arve skozi Chamonix, belo penca se vsled neprestanih slapov. Voda ji priteka z led- nika d'Argentiere in Mer de Glace. V po- lukrogu stoji štiritisočaki, kakor garda njegovega veličanstva Mont Blanca. V hermelinastem odelu prekaša vse svoje vazale, in večerna zarja osvetljuje njegov ledeni vrh rožnato rdeče. Strme gledajo tuji gori in obdčujejo to edinstveno pa- noramo Alp. Celu hladni Angleži zrejo z odobravanjem preko svojih časopisov pre- krasno sliko.

Moj prijatelj in jaz sva trudno koračila po asfaltiranih cestah malega, elegantne- ga planinskega mesta. Poželjivo sva gle- dala v izložbe delikatesnih trgovin in skromno vsrkavala vonje, ki so prihajali iz hotelskih kuhinj. Pogovori v vseh je- zikih so nam doneli na uho, ko sva čaka- la na Albina. On je bil namreč naš ku- har, ki nas je vedno oskrboval poceni in točno.

Šele pred eno uro smo prišli sem dol, po štiritidnevni, naporni turi. Tudi naša zunanost je bila temu primerna: obleka je bila razcefrana in raztrgana kakor ze- leno lesketajoči se bossoski ledenik pod Aiguille du Midi. Pet dni se gotovo ni- smo umili. Ostri višinski zrak in žgoči sončni žarki so zapustili sledove na naših obrazih. Zavedali smo se, da nismo v okras naši elegantni okolici, — toda v

mi tudi nekateri, s katerimi smo preno- čevali na Grand Mulets. Ti dragi tovariši so nas tudi takoj spoznali. Ogledovali so si naš modri luksuzni voz in — najbrže obdčevali naše bogastvo. Spoštljivo so p- zdravili in utrujeno odšli.

Samo mala Dunajčanka, ki je že na Ve- likem platuju vzbujala občo pozornost, ni izgubila svojega humorja.

»No — kaj takega?« Ce bi le jaz to ve- dela že gori v koči, bi se gotovo kar sa- ma povabila na avtomobilsko partijo sko- zi Francijo!«

»Takele besede rad slišim«, je odgovoril moj kolega »prav rad bi Vam ustregel go- spodična! A — moja zaročenka hoče ju- tri domov.« Pri tem je pokazal ta lopov- dli k reki, kjer je naša gracija nič hude- ga slutec — čitala neko knjigo.

»Oh! Škoda!«

»Res škoda!« sem iz dna srca zavzih- nil. Seveda sem si bil na jasnem, da res- no mislim.

In tedaj se je začelo izpraševanje in od- govarjanje. Nikoli si nisem predstavljaj, da se lahko človek v komaj treh minutah toliko nalaže. Zona me še sedaj spreleta- va, če se domislim, kaj vse si je prijatelj izmisli. Jaz sem zopet zlezal pod avto. Tam skrit, sem se krohotal tako dolgo, da mi je začelo kapati v usta olje iz motor- ja.

Izpod avta sem ji podal roko v slovo.

Montblanski ledniki

Chamonixu so vajeni takšnih planinskih cigancov. Vedo tudi, da jo takšni tipi kaj hitro pobrišejo nazaj v višje cone.

Stala sva pred velikim hotelom »Ma- jestice« in čakala na tovariša. Opazovala sva rdeče oblake, ki so se vlekli od Švice, se nekoliko pomudili na belih orjakih in nato odjadrali dalje proti Italiji. Za nami je skripajoče zavril avto. Prijatelj se je vzrnil in odšel pogledati okoli oga. Čez ne- kaj časa, ko sem ravno hotel pogledati kje je, se je vrnil nekoliko razburjen.

»Poslušaj! tik za hotelom sedi »Mado- na« v avtomobilu in — misli si, vprašala me je, če ji hočem očistiti avto...?«

»Umij se rajš sam!«

»Pojdi prosim hitro — jaz sem ji že ob- ljubil!«

In vse ostalo je prišlo samo po sebi — kakor v filmski opereti: Madona nas je zapeljala k reki, dala nam je dve veliki gobli in kopicco malih cumj. Jaz sem pri- nesel iz bližnje hiše velik škaf in začela sva domašati vodo. Kot obsedena sva se trudila okoli elegantne Cadillacove limu- zine. Ker ima oče mojega prijatelja avto, se on spozna dobro pri takih zadevah.

Modtem se je sprehajala naša »deloda- jalka« spodaj ob reki. Njena ozka, fino oblikovana usta so me spominjala na ma- le angelje na trgu sv. Marka. Lepo se je prilagala njena sportna obleka njenim vit- kim mladim udom, in okoli njenega než- nega vratu se je ovijala verižica iz bise- rov. Sami pravi biseri. Odkod je neki, nam je šlo po glavi. In njene noge? Ko je prišla za trenutek pogledat napredek našega dela, sem ležal ravno pod avtom. Priznam odkritosrečno takoj, iz te skrite »zabje perspektive« se ne dajo take ču- dovite noge samo opazovati, ampak celo studirati — potek prekrasnih linij! Za- radi teh nog bi bil skoro pozabil na svoje de- lo, če ne bi... da — če ne bi bilo še drugih nog, ki so me z brcami spomnile dolžnosti...

Delala sva ob ozki cesti, ki drži v sme- ri od Mont Blanca v Chamonix. In tako je prišlo tudi, da so nas večkrat prihaja- joči turisti radovedno obkolili. Med nji-

Dolgo sem še videl premikati se njene- noge in cepin proti Chamonixu.

Ko sva bila gotova, nas je zapeljala na- ša mala šoferka v lesketajočem se avtu v mesto. Spotoma smo došli malo Dunaj- čanko in še dolgo smo ji mahal z oljna- timi rokami v pozdrav. Nato smo srečali pred »Bureau des Guides« Albina, ki nas je pričakoval nestrno z polnim nahrbi- nikom jedil. Poklicali smo ga po imenu — komaj nas je spoznal. Glasno sva se za- smejala, kajti — tako neumnega obraza še nisva videla v nobenem kinu.

Na kolodvoru sva izstopila. Na noben način nisva hotela sprejeti ponudnega denarja. Za nas je bilo vse to samo šala — čbenem pa nepozaben spominček! Ko smo vitki sportniki to dopovedala — je lahno zardela. Vprašujoče nas je gledala, — oči in usta odprta — trije brezhibni krogli.

»Mersi bien messieurs... merci beau- coup!« Njene plave oči so se zasmejale. »Ampak — to le morate vzeti!« In iz ve- likega usnjatega krcnika je potegnila dve steklenici šampanjca, — pristne francoske znamenke! Pristno sva se zahvalila, in naj- manj osemkrat globoko priklonila.

V ostrem ritmu rumbe nam je udarjal jazz na ušesa — ko sva stopila v kavar- no. Prerivala sva se skozi pestro mnczi- co in škilila za kakšno prazno mizo. Tam- ie... ali ni to...? Ni da bi govoril. Bila je naša Dunajčanka in Albini jo je zaba- val. Baš on!

»No! kje pa je Vaša zaročenka?« se je poredno smejala.

»In Cadillacova limuzina!« se je norče- val Albini.

Najprej je prišla spoved, nato šampa- njec — in končno smo imeli vsi glave, ka- kor rdeče lampijone. Veselo smo dvigni- li čaše na zdravje nepoznane darovatelj- ce — in vedno na nvo zdravje naše nove prijateljice z Dunaja.

Ko smo se pozno po noči kotalili skozi mesto proti našemu hotelu, se je bleščal vrh Mont Blanca mistično v mesečini.

In — čudno: V tej noči je imel kralj Alp prav za prav tri vrhove. A. Koplisek

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Mojster Vasja Pirc je končal svojo turnejo po Jugoslaviji. Skoraj dva meseca je trajala. Peinajst simultank je igral v raznih krajih naše države, razen tega eno slepo simultanko in en handicap.

Rezultat je bil zelo zadovoljiv. Igral je 332 partij, zmagal je 283krat. Izgubil je 52 iger, 47 jih je bilo remi. Iz 382 možnih je tedaj Pirc dosegel 306 in pol točke, t. j. 80,2 odstotkov. Več doseči je težko.

V slepi igri je Pirc imel v Karlovcu 6 močnih nasprotnikov. Pa jih je vendarle premagal pet, šesto igro je izgubil. Karlovcani so bili po tej produkciji tako presenečeni, da so trdili, da mojster slepo močneje igra nego če gleda.

V maksimirnem klubu je Pirc v Zagrebu odigral handicap. Težka produkcija. Saj imajo nasprotniki strašno premoč v času. Zagrebčani so imeli 10-kratni čas za premišljevanje. Pa jih je Pirc vendarle porazil s 5 in pol : 4 in pol.

Zadnji dve simultanki je naš mladi mojster igral na Vrhniki in na Jesenicah. Slovenski šahisti so na deželi zelo živi in bojevit. Simultanke jih bodo še bolj navdušile za kraljevo igro. Mojster Pirc je nedvomno opravil veliko kulturno delo.

Moje prvo predavanje, ki ga bo priredil Radio Ljubljana, je predloženo na ponedeljek 31. oktobra. Ob 20. ga bom začel. Imelo bo obliko intervjuja. Naslednja predavanja so predložena na nedelje. Poročal bom še o njih.

Zanimiv boj se je vršil 15. oktobra med Berlinom in Hamburgom na 12 šahovnicah. Poteze so sporočali telefonično. Pred vojno sta Anglija in Amerika vsako leto izvojevali tak dvoboj. Tam so tekale poteze sem in tja po podmorskem kablju.

Nemški telef. nski boj je bil po 5 in pol urah prekinjen. Berlin je dobil 4, Hamburg 3 igre. Ostalih 5 je šlo pred razsodišče, vendar pa je gotovo, da bo Berlin zmagal. Iz zanimivega boja prinašam naslednjo partijo.

Beli: dr. Dührssen Crni: Schutte (Berlin) (Hamburg)

1. e2—e4 e7—e5
2. Sg1—f3 Sb8—c6
3. Lf1—b5

Španska partija. a7—a6

To priljubljeno potezo sem obširno utemeljil v svoji knjigi »Šah«, ki izide v novembru.

4. Lb5—a4 d7—d6

Capablanca in Aljehin sta zelo pozivila to staro obrambo.

5. d2—d4

Čudno je, da je najbrž 5. Lb5×c6+, b7×c6; 6. d2—d4 močnejše.

7. Lc3—b4 b7—b5

Beli seveda ne sme vzeti na d4: 8. Dd1×d4, c7—c5; 9. Dd4—d5, Lc8—e6; 10. Dd5—c6, Lc6—d7; 11. Dc6—d5, c5—c4 in črni dobi figuro.

8. ———— Ta8—b8

9. Ld5—c6+ Lc8—b7

10. Lc6×d7+ Lc8×d7

11. Dd1×d4 c7—c5?

Sedaj ta napad nima več smisla. Beli lovec se je vendar rešil. Črni kmet na d6 pa postane prav po nepotrebnem slab.

12. Dd4—d3 Sg8—f6

13. 0—0 Lf8—e7

14. Sb1—c3 0—0

15. Lc1—f4

Beli že odpira napad na oslabelega kmetca.

16. ———— Tf8—d8

17. Ta1—d1 Dd7—b7

Črni ima velike težave. Na d5 in d6 ima slabotna polja. Vse hude lastnosti takih polj sem naznačil v svoji zgoraj navedeni knjigi.

18. Lf4—c1 Sb5—f6

Črni se sramote zaveda.

19. h2—b3 Td8—e8

20. Lc1—f4

Lovec je zopet tu. Sedaj se namreč lahko umakne na h2, če je treba.

21. ———— Tb8—d8

22. Dd3—f3

Tudi t. b2—b3 bi bilo zelo dobro.

23. ———— b5—b4

24. Sc3—d5

25. ————

26. ————

27. ————

28. ————

29. ————

30. ————

31. ————

32. ————

To je huda udarec.

22. ———— Sg6×d5

23. Td1×d5 Db7—c8

24. b2—b3 Dc8—e6

Črni še ne siuti vse nesreče. Ali pa je že tako ugnan, da ne misli na nobeno akcijo.

Sicer bi moral vsaj poskusiti 24. ———— c5—c4.

25. Df3—g3 Le7—f3

26. f2—f3

To je začetek zaključnega napada. Zelo važno je, da je točka e4 zavarovana.

26. ———— Td8—d7

27. Te1—d1 Te8—d8

28. Dg3—f2!

Težka artiljerija se zbira na linijo d, kjer stoji nesrečni črni kmet.

28. ———— f7—f6

Črni nima prave obrambe.

29. Df2—f1 De6—f7

30. Td1—d2

Beli seveda ne sme vzeti na a6: 30. Df1×a6? Td7—a7.

30. ———— a6—a5

31. Df1—d3!

Odločilni udar. Katastrofa na točki c5 je neizbežna.

31. ———— a5—a4

32. Lf4—e3 a4×b3

33. a2×b3 Td8—c8

To tudi ne pomaga več.

34. Le3×c5 Td7—b7

35. ————

36. ————

37. ————

38. ————

39. ————

40. ————

41. ————

42. ————

43. ————

44. ————

45. ————

46. ————

47. ————

48. ————

49. ————

50. ————

51. ————

52. ————

53. ————

54. ————

55. ————

56. ————

57. ————

58. ————

59. ————

60. ————

61. ————

62. ————

63. ————

64. ————

65. ————

66. ————

67. ————

68. ————

69. ————

70. ————

71. ————

72. ————

73. ————

74. ————

75. ————

76. ————

77. ————

78. ————

79. ————

80. ————

81. ————

82. ————

83. ————

84. ————

85. ————

86. ————

87. ————

88. ————

89. ————

90. ————

91. ————

92. ————

93. ————

94. ————

95. ————

96. ————

97. ————

98. ————

99. ————

100. ————

101. ————

102. ————

103. ————

104. ————

105. ————

106. ————

107. ————

108. ————

109. ————

110. ————

111. ————

112. ————

113. ————

114. ————

115. ————

116. ————

117. ————

118. ————

119. ————

120. ————

121. ————

122. ————

123. ————

124. ————

125. ————

126. ————

127. ————

128. ————

129. ————

130. ————

131. ————

132. ————

133. ————

134. ————

135. ————

136. ————

137. ————

138. ————

139. ————

140. ————

141. ————

142. ————

143. ————

144. ————

145. ————

146. ————

147. ————

148. ————

149. ————

150. ————

151. ————

152. ————

153. ————

154. ————

155. ————

156. ————

157. ————

158. ————

159. ————

160. ————

161. ————

162. ————

163. ————

164. ————

165. ————

166. ————

167. ————

168. ————

169. ————

170. ————

171. ————

172. ————

173. ————

174. ————

175. ————

176. ————

177. ————

178. ————

179. ————

180. ————

181. ————

182. ————

183. ————

184. ————

185. ————

186. ————

187. ————

188. ————

189. ————

190. ————

191. ————

192. ————

193. ————

194. ————

195. ————

196. ————

197. ————

198. ————

199. ————

200. ————

201. ————

202. ————

203. ————

204. ————

205. ————

206. ————

207. ————

208. ————

209. ————

210. ————

211. ————

Iz življenja in sveta

Suhotno in vlažno oko

Legenda o duševnosti na podlagi očesnega sijaja

Znani starogrški rek pravi, da je oko zrcalo duše. V prejšnjih časih so namreč mislili, da izhaja iz očesa oz. zenice nekakšen duševni ogenj, ki so mu pod nekimi pogoji pripisovali celo magnetski učinek.

Rosnica pa je, da ta ogenj ne izvira iz zenice, temveč iz roženice, ki je prozorna in odseva zunanje predmete, pri čemer sodeluje tudi naravna vlaga očesa. Suhotna roženica se ne leskeče niti od daleč tako močno, kot če je vlaga preobila, tudi ne. Preveč suha napravi oko kalno. Radostno razpoloženo, ki povzroči živahnost krvni obtok in boljšo izločevalno delo očesnih žlez, daje očesu naravno večji sijaj, nasprotno pa ga dela motnega. Pri tem na sodeluje še cela vrsta činitelj, ki sestavljajo v svoji skupnosti tisto duševno igro, ki ji pravimo govornica oči.

Pred vsem odločuje pri tem poleg vlage roženice velikost zenice ter barva šarenice intenziteta odseva. Očesni žar pri južnjakih in orientalcih izvira od tega, da imajo temnejše očesno ozadje, ki močnejše odseva svetlobo. Oči s širšo odprtimi zenicami

se svetijo bolj živo nego oči z zoženo zenico. Od tod navada nekaterih žensk, da si z atropinom razširjajo zenice.

Ta navada pa škoduje vidu. Kakor vidimo, nima sijaj oči po večini nobenega opravila z duševnim življenjem. Oči so čarobno ogledalo, ki šestkrat odseva laž. To laž povečujejo še drugi činitelji, kakor oblika oči in oblika razpoka med vekami. Malone okrogel razporek povečuje očesno jabolčko vsaj na videz zelo močno in daje očem, če so temne, značajan gazelnih in antilopnih oči. Podolgovrat in ovačen razporek pa daje očem spet drug značaj. Prevelik razporek paralizira učinek pogleda in mu daje nekaj strmega (bulječe oči). Tudi trepalnice imajo za izraz oči svoj pomen. Temne dolge trepalnice učinkujejo vse drugače nego svetle in kratke.

Koketne dame znajo izbrati vse te posamezne činitelje in še druge, kakor n. pr. pošešenje glave, da dosežejo s svojimi očmi želeno določeno efekte. Seveda na izražajo oči lahko nehoti vso lestvico duševnih razpoloženj: od skromnosti, ponižnosti in žalosti preko součja do radosti, jeze in

Mestni stolp v Lilleu

V Lilleu na Francoskem so se dni blagoslovili nedavno dograjeni stolp mestne hiše. Stolp meri v višino 107 m. Slika nam ga kaže ob inauguraciji v bajni nočni razsvetljavi.

Domovina sadnih dreves

Češnja je presadil bajni Lukulus iz Male Azije v Italijo — a ta trditve ni dokazana.

Citroni so poznali v Perziji že v najstarejših časih in je prišla od tam na Grško pozneje v Italijo in ob ustanovitvi Marsilje po Fenicanih tudi na Francosko. Jablano omenja že sveto pismo v zvezi s prvima človekoma jabolčnik so poznali že Hebrejci, Grki in Rimljani.

Silva je rasla divja v oklici Damaska in križarji so jo prinesli na Francosko.

Vinska trta izvira iz Azije in Oziris. Bakh in Noe si delijo slavo, da so kot prvi učili ljudi gojenja te žlahtne rastline. Ni znano, kdaj so trto presadili na Francosko, a postala je tam kmalu vir bogastva. Cesar D. micijan je dal izravnati vse trte, ker je mislil, da naganja samo strast do pijače barbarske narode do vpadov v Italijo. Cesar Probus pa jo je dal znova saditi.

Nepremočljive dežne plašče

za oficirje in organe finančne kontrole kakor tudi za zasebnike, dijakne in otroke nudi v bogati izbiri trdka

Drago Schwab, Ljubljana

Žena demokratskega kandidata

ga. Rooseveltova je ena najbolj neutrudnih sotrudnic svojega moža pri agitaciji za predsedniške volitve v Ameriki

Mumificirana semena

Grahova kaša iz Tutankamnevega groba

Pred kratkim so svetovni listi poročali, da je neki danski učenjak pogostil svoje prijatelje z grahovo kašo, za katero je bil dobil zrna in jih vzgojil v večji množini iz Tutankamnevega groba. So torej ljudje, ki verujejo, da se dajo 3000 do 5000 let stara semena spraviti še vedno v rast.

To vprašanje so učenjaki raziskovali že pred sto leti, a do pravega odgovora nanj še niso prišli. 1846. je n. pr. slavni botanik Candolle posejal 15 let stara semena 368 rastlinskih vrst. Negoval jih je z vso skrbjo, a vendar se je za 351 vrst brez nadaljnega pokazalo, da se po tolikem času ne dajo več zbuditi v življenje. Od ostalih 17 vrst tudi ni mogel dobiti zdravih rastlin. Overele so mu še pred dozorjenjem. Temu nasproti se je Bequerel posrečilo, da je spravil 80 let stara semena do kaljenja. Zanesljivih poročil o uspehih s še starejšimi semeni pa nimamo. V več sto let starih gozdovih so na nekih golihah hipoma zrasle rastline, ki so tam uspevale, še preden so jim drevesa s svojimi krošnjami odvzela svetlobo. To so smatrali za dokaz, da so semena teh rastlin toliko časa ležala v zemlji, ne da bi se mrgla razviti, dokler ni spet sonce posijalo na njihova tla. Toda reč je silno nezanesljiva, kajti mogoče je enostavno to, da so veter, človek ali živali prinesli se-

mena teh rastlin šele potem, ko je nastala golica.

Isto tako nezanesljiva so poročila, da so našli v starih pompejskih, egiptskih, inkaskih, keltskih in drugih grobovih življenja sposobna semena. V večini primerov se je pokazalo, da gre za bolj ali manj spretne prevare. Če ti Arabec v Egiptu ponudi »pšenica zrna iz staroegiptskih grobov« in ti ta semena res vzklijejo, vendar še ne b'š čisto prepričan, da gre dejansko za staroegiptska semena. V nekem pogledu bi bila prava staroegiptska semena morda sposobna razvoja, kajti Bonastre je že l. 1828. dognal, da vsebuje »mumificirana pšenica« ostanke škrobovine in albumina, torej snovi, ki jih rastlinski embrji v semenu potrebuje za prve čase svojega življenja. Toda poznejši resni poskusi so pokazali, da ni mogoče obuditi niti semen, ki so dosti mlajša in ki se v svoji kemični sestavi ne razlikujejo v ničemer od svežih semen. Rastlinski embrji se je namreč čisto izsušili in stisnili skupaj in je izgubil povsem svojo prvotno organsko strukturo. To je pa najvažnejše.

Tako ne moremo reči nič gotovega o tem, da-li je mogoče spraviti v rast tisočletja stara semena. Eksaktna znanost nagiba bolj k temu, da to možnost zanika. Definitivni odgovor pa nam bo dala bodočnost.

Nagon žuželk

Opazovanja člana zadnje angleške odprave na Himalajo

Major G. Kingstons, član zadnje angleške ekspedicije v Himalajo, je objavil za nmiivo knjigo o nagonu in inteligenci žuželk, ki jih je opazoval za časa te odprave. Tako poroča o navadni »deči mravlji, ki živi po drevesih indske ravnine. Ta mravlja je precej majhna, a vendar se preživlja z žuželkami, ki so 40. do 50krat večje od nje. Čim opazi takšno žuželko, n. pr. hrošča, na svoji poti, se vrže nanjo. Nekaj časa jo vleče s seboj, a že pritečejo od vseh strani tovarišice mravlje, ki obkrožijo žuželko in jo držijo vsaka na svojem koncu, tako da se ne more ganiti nikamor. Ene jo drže za noge, druge za krila, tretje za tipalke itd. Njih taktika obstoji v tem, da jo z železno združeno moč-

jo tako dolgo stiskajo na mestu, dokler ne pogine. To se zgodi najdlje v pol uri. Občudovanja vredno je, kako pri tej operaciji vsaka posamezna mravlja podvaja svoje gibe smotrno celotni akciji.

Poleg smotrnosti moramo pri nagonu občudovati njegovo neupogljivost, ki se ne ustraši nobenih ovir. Kingstons je opazoval n. pr. ja'o neokritanih koblice, ki je romala v premi črti naprej. Noben plot, noben zid in vrtnina je niso mogli spraviti iz te smeri. Jata je prispela do neke reke. Namestu da bi se tam ustavila, se je zagnala brez oklevanja v vodo in skušala v isti premi črti doseči nasprotni breg. Skoraj vse koblice so utonile, le nekoliko jih je doseglo kopno zemljo — toda nagon se ni dal spremeniti.

Poceni alkohol v Ameriki

Za denar dobiš vse, samo pokaži ga in povej, kaj hočeš

Splošna gospodarska kriza je zajela v zadnjih časih cvetočo »obrt« ameriških »bootleggerjev« (tih tapcev alkohola) in zakonite beznice. Dočim je bilo prej težko dobiti celo naslov kakšnega tihotapca, ki ti je potem v najboljšem primeru prodal malo slabega alkohola po visoki ceni, se danes tihotapci tepejo za odjemalce. Konkurenca med njimi je ogromna, reklama nezastisljiva, njih zastopniki romajo od hiše do hiše in ponujajo pijačo. Ta je postala razmeroma poceni. Pint najboljšega whiskyja (0.56 l) stane n. pr. 85 Din. kvart gina (1.13 l) 40 Din. steklenica pravega šampanjca 340 Din, steklenica najboljšega konjaka 170 Din. Te cene se plačujejo v tisočih skrivnih prodajalnih »spiritu«, dočim so v tako zvanih »speakeasies«, bolj ali manj elegantnih skrivnih točilnicah dosti dražje. Razumljivo, da moraš v elegantnih lokalih kakor povsod po svetu, plačati tudi režijo dočim dobiš v navadnih beznicah svoj »drink« že za par

dinarjev — a naravno ne moreš vedeti, iz česa ta drink sestoji.

Država Newyork nima svojih lastnih prohibicijskih zakonov zato so zvezne oblasti pri zasledovanju alkoholizma navezane same nase. Često vzpirajo uspešne racije, tako pred kratkim, ko se je z uživanjem lesnega alkohola v neki beznici zastrupilo 16 oseb. Toda če se ena beznica zapre, se v sosedni hiši odpre nova. Trgovci z alkoholom imajo svoje organizacije, ki plačujejo najboljšo zagovorniko za »pripredelce«, to je za prodajalce alkohola, ki jih oblasti zalotijo. V primeru, da dobe prodajalci nekaj ječe, skrbijo te organizacije za njihovo svobodo.

Zadnja novost v področju trgovine z alkoholom je ta, da dobiš alkohol tudi v delikatesnicah. Lastnik takšnega lokala sicer trdi, da nima alkohola v zalogi, toda iz »ustrežljivosti« ti ga priskrbi v nekoliko minutah, kolikor si ga želiš in kakršnega hočeš.

Zaklad na dnu jezera

Zgodba, ki meji skoro na bajko

Ruski tisk poroča o velikem zakladu, ki so ga roparji pred 28 leti potopili v Bajkalskem jezeru in ki ga hoče vladar sedaj rešiti.

L. 1904. so poslali velik transport zlata iz Srednje Rusije v Severno Sibirijo in cela četa kozakov je spremljala to pošilko. Zelo večje varnosti so skrivali tudi poti, po katerih bi morala potovati karavana. Tako je prišla do Bajkalskega jezera, v katerega bližini je bilo takrat več kolonij kaznjencev. Kaznjenci so morali na kakšen način zvesti za transport, ker so se obrozili in ga napadli. Roparji so bili v premoči in so poklali spremljevalce do zadnjega. Nato so se polastili zlata, ki ga je bilo za več milijonov dolarjev.

Kaznjenci so zaklad spravili na čolne in so ga hoteli prepeljati čez jezero. Zajel pa

jih je grozovit vihar, ki je čolne prokucnil. Zaklad je izginil na dno, le nekateri izmed roparjev so se rešili. Ker so se bali zasledovanja, so napravili samo natančno skico kraja, kjer so je zaklad potopili in so nadaljevali pot v inozemstvo v upanju, da se jim bo kdaj pozneje posrečilo priti do njega. Dolgo časa so oblasti iskale potopljeno zlato, a brez uspeha. Potem je vsa stvar zapadla pozabljenju.

Pred nekoliko tedni pa je v moskovsko državno banko prišel mož, ki je pripovedoval, da je prejel v inozemstvu od enega izmed roparjev skico potopljene zaklada. Sovjetska vlada je odredila preiskavo njegovih podatkov in potapljači so našli res številne zlate palice na dnu Bajkalskega jezera. V kratkem bo zagledal ves zaklad po 28 letih beli dan.

Obrambni top proti letalom

V Italiji delajo poskuse z obrambnim topom proti letalom. Top te vrste strelja skoro vertikalno v zrak in lahko odda trikrat toliko strelcev kakor normalni top, ki ni zgrajen za odbijanje napadov iz zraka. Izstrelek razprši granate v vse smeri na daljavo 500 metrov.

Žepne ure za slepce

Neki praški urar je začel izdelovati žepne ure za slepce. To so ure z dvojnimi pokrovom in z izbočenimi števili, katere slepi lahko otipajo. Ure te vrste imajo samo en kazalec, in sicer za minute. Namestu kazalca za ure imajo krogičice, ki se pognajo ob določenem času iz jamice v jamico. Te jamice označujejo ure in slepec ni treba biti zaradi časa nič več v zadregi.

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Henzschuss) se uporablja naravna »Franz Josefovova voda« z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je »Franz Josefovova« grenčica posebno v srednjih letih in starostni dobi izborna čistilno sredstvo za želodec in čreva. »Franz Josefovova voda« se dobiva pri vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vseučiliški asistenti brez plače

Dekan graške filozofske fakultete dr. Maull poroča v nekem graškem listu, da so ostali zadnji mesec mnogi univerzitetni asistenti brez plače, ker ni dunajska vlada nakazala denarja. To se je zgodilo brez predhodnega obvestila iz razlogov štedljivosti.

Diplomati v Rusiji ne smejo plačevati z rublji

Vsem v Moskvi živčim diplomatom in inozemskim novinarjem je boljševeška vlada zabranila kupovati živila za rublje. Plačevati morajo z inozemskim denarjem, večinoma z dolarji.

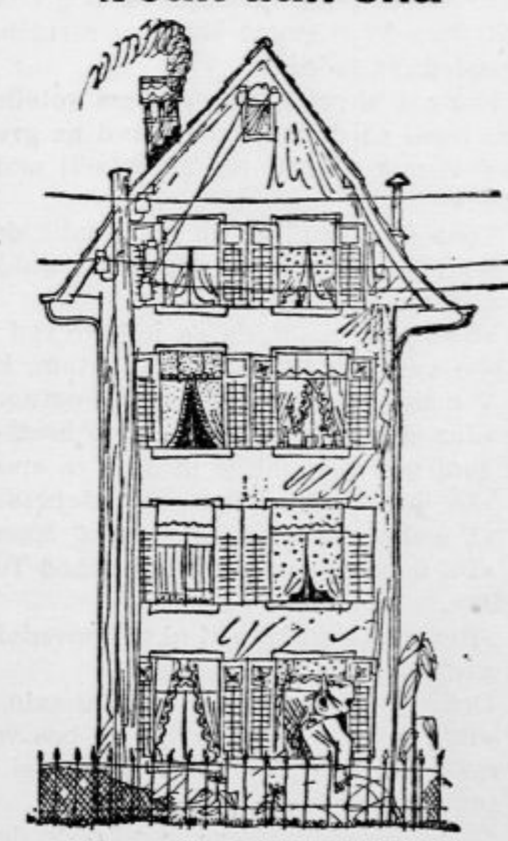
Iz Avstralije v Anglijo v petih dneh

Znani avstralski rekordni letalec Charles Kingsford - Smith hoče podvzeti polet iz Avstralije na Angleško v petih dneh, kar bi pomenilo nov rekord med dosedanjimi rekordi.

ANEKDOTA

Po nekem koncertu sta se srečala Rosenthal in njegov stari ruski impresarij Langewitz. Oba sta začela govoriti o starih časih Eden izmed navzočih je menil: »Gospoda sta se pa dozdnevno zelo dobro razumela.« — »Seveda,« je odvrnil Rosenthal, »Langewitz se je počasi začel zanimati za mojo klavirsko igro, jaz pa za poslovne zadeve in tako sva drug drugemu gledala na prste.«

Vsak dan ena

Doli z najemninami! pravi hišni posestnik — ki stanuje v prtljuju. (»Nebelspalter«).

Milijoni gobavcev

Bolezen, ki navdaja ljudi s strahom in grozo

Bobavost — to je beseda, ki nas navdaja s strahom in grozo. Hujše usode, nego nam riše ta beseda, si ne moremo predstavljati. Ljudje se razkrajajo ob živem telesu, duh jim je še jasen, telo pa razpada — in nihče jim ne more pomagati. Število ozdravljenih gobavcev je tako majhno, da ni vredno niti omenbe. Človeštvo si je že od nekdaj prizadevalo, kako se znebi te grozne bolezni, ki jo povzroča bakterija, ki jo imenujemo bacillus anthracis. Ta bakterija je povzročitelj grozne bolezni, ki jo imenujemo antrak. Bakterija je povzročitelj grozne bolezni, ki jo imenujemo antrak. Bakterija je povzročitelj grozne bolezni, ki jo imenujemo antrak.

vsak prebivalec, celo vsak otrok v tem mestu je gobav! Še pred 20 leti so cenili število gobavcev na 2 milijona, a potem so začeli raziskovati raiširjenost te bolezni v Afriki in drugod.

Proti tej strašni bolezni je en sam zanesljiv pripomoček: da se je obvaruje, še preden se te loti. To ni težko. Gobavost nastopa, kakor vemo danes, v dveh različnih oblikah, kot kožna in kot živčna bolezen. Zadnja se skoraj nikoli ne prenaša na druge ljudi.

Vzroke gobavosti so odkrili pred kakšnimi šestimi leti in od tedaj jo skušajo ozdravljati na povsem nov način. V kolonijah gobavcev žive zdravniki, ki so občudovanja vredni za svoje delo in ki postanejo neredko žrtve svojega dela. Njih usoda je posebno trda, a malokdo govori o teh tihih junakih znanosti.

Smoter živih bitij

Geologija in razvoj življenja

Geologija je z vsemi svojimi stranskimi strokami v nekoliko desetletjih nabrala velikansko gradivo, ki čaka sedaj svoje zadnje razlage.

Zemeljske plasti vsebujejo ostanke bitij, ki so živele v dobi dotičnih plasti. Ti ostanki pa so vedno le ostanke telesnih delov, v najboljšem primeru celih teles, a brez sledu življenjske klice, tiste snovi, ki daje telesu življenje in razvoj. Tako ne moremo razbrati iz ostankov teles, da-li so vsebovala že izčrpano, razvoja malo sposobno ali neizčrpano kal življenja.

Kar torej nahajamo v geoloških plasteh, je samo del nekdanjega živalskega individuala, in sicer manj važni del, če pomislimo, s kakšno skrbjo čuva narava klico življenja in jo prenaša iz pokolenja na pokolenje. Pokolenje in individuum, ki ne potrebujeata več tega prenosa ali pa ga ne zmoreta, iz-

gineta. Tako usmrčajo čebele trote, ko so opravili svojo spolno nalogo, pajkinja požre samca takoj po oploditvi itd.

Če združimo vse to z izkušnjami geologije, pridemo do prepričanja, da imajo vsa živa bitja smoter, prenašati skrivnostno, važno naročilo skozi vse plasti in spremembe zemeljske premenice. Naj si tudi posameznik pogine — samo da je svoje naročilo oddal naprej. Ostanke v geoloških plasteh so torej v najboljšem primeru samo izraz poti, ki jo je prehodila »štafetca« narave s svojim naročilom. Ta pot seveda ne gre brez smisla sem in tja, temveč skoraj premočrtno naprej proti neznanemu smotru. In ta črta se dviga obenem navzgor. Ob začetku stoje preproste oblike, od začetka proč pa čedalje bogatejše in finejše: nikjer ne naletimo na hipen prelom črte, nikjer na zmešnjavo in ponovitev začetka.

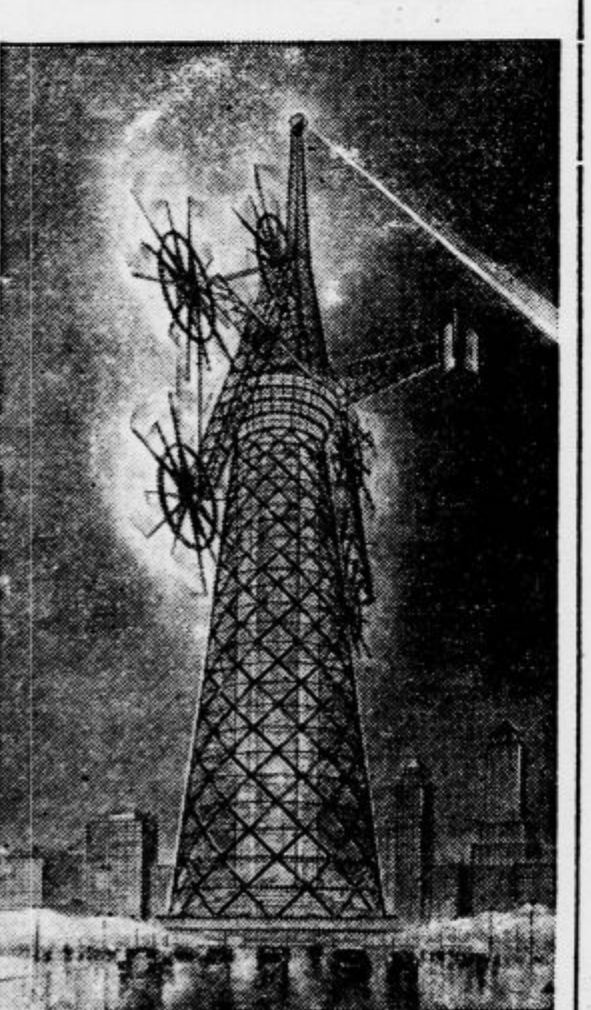
Oče vseмирske rakete

Tragika ameriškega profesorja matematike v Parizu

V Parizu je umrl profesor matematike Sagon, ki je pravi oče vseмирske rakete. Stanoval je v pariškem osrčju, v tih in simpatični ulici Vidal in zdelo se je, da ga vse nič ne zanima, kar giblje ljudi tam zunaj na velikih bulvarih. Prof. Sagon ni živel na zemlji, temveč na Luni. Krožna gorvja na tem nebesnem telesu, njegove širne planjave in razpoke so mu bile bolj domače nego najbližje pariške ulice s svojim hrupnim življenjem.

Sagon ni bil po rodu Francoz. Pred tremi desetletji je prispel v francosko prestolnico iz San Louisa v Ameriki in se je

Elektrika iz zraka

Za svetovno razstavo v Chicagu gradi konstruktor Honnef stolp za elektriko iz zraka. Na vrhu stolpa bo 10nadstropna restavracija za 15.000 gostov

zagrizel tu z žilavim fanatizmom kakšnega preroka v svojo idejo o poletu na Mesec. Oficielna znanost ga ni priznavala in se mu je smejala. Pripravljaj je z vso resnobo ta polet in njegovo sveto prepričanje je bilo, da je s sredstvi naše tehnike povsem izvedljiv. Bil je pravi tragični junak. Tragika njegovega življenja je dosegla svoj vrhunec v tem, da so drugi poželjeli uspehe njegovega dela.

Že pred dvajsetimi leti je izdelal načrt izstrelka, ki bi z gonilno silo tekočih plinov preletel zemeljsko ozračje in dosegel po njegovih računih našega satelita. Manjkalo so mu samo milijoni, da bi uresničil ta svoj načrt in svetu odtujeni fantazist je seveda zaman iskal kapitalista, ki bi svoj denar naložil v luksuzno vožnjo na Mesec. Zaman je pisal Rockefellerju, Morgannu, Rothschildu, dolarski Krezl tega sveta so ostali brezbržni za njegove velike načrte. Navzlic tem razočaranjem ni opustil svoje ideje in je skoraj do konca svojega življenja delal v njeno izpopolnitev.

Njegovi načrti so napolnili debele knjige, ki so se pridružile mogočnim vrsti ostalih knjig v njegovi knjižnici. Ta knjižnica je obsegala vsa važnejša dela, ki jih je človeški duh napisal o Mesecu in njegovih problemih od Galilejevih časov do danes. Pred nekoliko leti ga je dohitela vest, da je neki drugi Amerikan, inž. Goddard z bogatega Smithsonovega zavoda pograbil njegov načrt in da namerava pred njim izstreliti raketo na Mesec. Takrat je nesrečni profesor matematike odložil svoje pero in je nehaj računati. Od tega dne je bil zlomljen človek. A kakor vemo vsi, ni še nihče izvedel njegovega načrta, niti Goddard, niti vsi poznejši eksperimentatorji. V njegovi zapuščini bo do mogoče našli potankosti, ki bodo omogočile prvi stvarni poskus za izstrelitev vseмирske ladje. Danes je človeštvo namreč že tako daleč, da ne dvomi nič preveč o možnosti takšnega poskusa in če drugo ne, vsaj to je d-segel mali pariški profesor z žilavo borbo za svojo idejo.

Kdaj umre največ ljudi

Prof. Fischer z univerze v Rostocku je ugotovil, da je 3769 oseb, ki so umrle v zadnjih sedmih letih njegovih opazovanj izdihnilo med 3. in 6. uro jutraj. Izven tega časa je profesor ugotovil najčistejši čas smrti med 20 in 23. uro zvečer. Najmanj ljudi umre po Fischerjevih trditvah onolnoči.

Požurite se!

dokler traja stara zaloga nizkih cen!

Nekatere cene naše velike izbire:

Pletenine:

otroški žemperji od	Din 30.—
damski žemperji od	Din 70.—
moški žemperji od	Din 80.—
otroški skoki od	Din 18.—
ženski reform od	Din 16.—
moške hlače od	Din 24.—

Nogavice:

otroške od	Din 13.—
damske od	Din 15.—
moške od	Din 15.—

Čevlji:

za male otroke od	Din 22.—
dečki	Din 50.—
damski od	Din 60.—
damski, garant. krupon podplat od	Din 85.—
moški od	Din 80.—
moški, garantiran krupon podplat od	Din 98.—
delavski čevlji iz močne kravje kože od	Din 90.—

Nogavice:

otroške od	Din 4.—
damske od	Din 7.50
moške	Din 3.50

Srajce:

kombeže od	Din 32.—
moške od	Din 25.—

Torbice in kovčki:

otroške od	Din 7.50
ženske od	Din 20.—
kovčki mali od	Din 13.—

Steklo:

kozarci od	Din 1.50
1 liter steklenice od	Din 8.50
liker servis od	Din 23.—

Porcelan:

skodelice za črno kavo od	Din 6.—
skodelice za čaj od	Din 8.50
servis za črno kavo od	Din 85.—

Ant. KRISPER - Ljubljana

Mestni trg 26 Stritarjeva ulica 1-3

Gospodarstvo

Pomen varčevanja za povečanje narodnega blagostanja

Na vzpodbudo mednarodnih hranilničnih in zadržnih organizacij je bil po vojni doleten 31. oktober za mednarodni praznik varčevanja, ki naj bo v vseh kulturnih državah posvečen propagandi in širjenju varčevanja. Praznovanje tega dne se leto za leto bolj širi. Glede na hude čase, ki jih preživlja danes naše gospodarstvo, bo tudi v naši državi leto za leto posvečen živahni propagandi, ki ji pripravljajo poleg organizacij državnih zavodov tudi naša prosvetna uprava, ki hoče s predavanji v šolah širiti smisel za varčevanje med našo mladino.

O velikem pomenu varčevanja za razvoj narodnega blagostanja in udobnejšega življenja najširši plasti naroda, so pri nas pozostali prav napaka naziranja. Stremenje vseh narodov gre za tem, da se omogoči boljše življenje vsakemu posamezniku, zato je potrebno, da si je vsak državljan na lastni, s kakršnimi sredstvi moremo doseči ta smoter.

Znani ameriški gospodarski publicist A. Carnegie pravi: »Ena od osnovnih razlik med divjakom in kulturnim človekom je ta, da živi prvi iz dneva v dan, drugi pa varčuje in tako skrbi tudi za svojo in svojih potomcev bodočnost.«

Pravilo, da je Jucoslavlja po naravi bogata dežela, da ima ogromne neizkoriščene naravne zaklade. Tudi narod je delaven in vztrajen. In vendar živimo v precejšnji revščini. Narodno - gospodarska veda je že davno ugotovila, da blagostanje naroda ni samo v zvezi s pozicijo, ki nam jih za življenje nudi narava, temveč da je odvisno tudi od pravičnega in racionalnega izkoriščanja možnosti za produkcijo. Namen produkcije je edino ta, da zadostimo našim življenjskim potrebam; v čem večji meri to storimo, tem večje je naše splošno blagostanje. Za blagostanje naroda je torej merodajna višina produkcije, ki pa mora biti seveda v harmoničnem razvoju, da ne nastopi zastoj, ki mu pravimo kriza. Ne sme nas pri tem motiti pojav nadprodukcije, o kateri baš sedaj toliko šujemo kot vzrok svetovne krize. Tekočina skupna moreče nastaja istočasno s produkcijo in mora torej vsako povečanje produkcije povzročiti naraščajočo kupno moč naroda. Seveda pa je splošno razširjenje produkcije možno le tedaj, dokler ne nastopi disharmonija v razvoju posameznih panog produkcije in dokler v izmenljivi dobri in drži in med državami ne nastopijo ovire, ki kvarijo potrebno harmonijo. Naj se sliši še tako paradoksalno: splošno povečanje produkcije je in ostane pogoj za dvig narodovega blagostanja. Seveda pa se mora narodno gospodarstvo stalno prilagajati spremenjenim možnostim za povečanje produkcije, naj si nastanejo spremembe v notranjosti države ali pa če pridejo od zunaj.

Povečanje produkcije pa ne zavisi samo od možnosti, ki nam jih nudi trž, temveč tudi od nečesa drugega. V vsakdanjem življenju čujemo pogosto, kako bi se v tej ali oni panogi dalo producirati, es bi bil na razpolago kapital. Če pa je od kapitala odvisno razširjenje produkcije, potem moramo stremeti za tem, da kapital ustvarimo.

V narodno - gospodarskem pogledu je kapital produkcijska moč, ki leži v produkcijskih sredstvih, napravah in pripomočkih, ne glede na lastnika teh produkcijskih sredstev in pripomočkov. Kapital nam omogoča, da pri enakem trudu produciramo več. Narodno blagostanje je v znatni meri odvisno od tega, v koliki meri nam produkcijska sredstva olajšajo delo. Mnogi ljudje ne morejo

razumeti, zakaj dobi n. pr. delavec v velikih zapadnih državah, zlasti pa v Ameriki, za svoje delo znatno višjo mzdo, kakor naš delavec za isto delo. Le zato, ker ameriški delavec v istem času in pri enakem trudu lahko mnogo več naredi, kakor naš delavec v zaostalih obratih. Če dela stroj (kapital) za človeka, zaradi tega pa še ni potrebno, da bi ostali ljudje brez posla. V Ameriki je produkcijski proces tako racionaliziran in mehaniziran, kakor nikjer drugje, in vendar do izbruha svetovne gospodarske krize ni bilo tam brezposelnih. To pri pametnem in umerjenem razvoju tudi ne mora biti drugače, zakaj od racionalizacije nimajo ali pa vsaj ne bi smeli imeti koristi le lastnik produkcijskih sredstev. V vseh državah z daljoko- sežno racionalizirano produkcijo vidimo, da so mezde in plače mnogo višje, kakor v zaostalih državah. S povečano produkcijo narašča pri višjih mezdah in plačah tudi kupna moč naroda; povečana kupna moč pa omogoča zopet večji konsum.

Kvintesenca vseh naših prizadevanj za zboljšanje narodnega blagostanja mora biti torej tvorba kapitala, ki ga nujno potrebujemo tako za izkoriščanje naravnih zakladov, kakor tudi za racionalizacijo obstoječih produkcijskih naprav in za ustvaritev prometnih sredstev za izmenjavo produciranih dobrin. Pri tvorbi kapitala pa se že pričujemo naše težave. Kapital se ne da ustvariti iz nič, zato je potrebno, da se odrečemo neosmišljeni porabi svoje dohodke; z drugimi besedami, da štedimo. To velja za vsak družabni red, ki si ga ustvarimo. Tudi v Rusiji obstoja tvorba kapitala, ki pa je seveda prisilna, naj si bo, da je državljan prišel del svojih dohodkov naložiti v notranja posojila, ali pa da mu država ne daje za izvršeno delo onega plačila, ki ga zasluži. Kapital, ki ga s silo ustvarja Rusija, je dejansko pristran.

Naziranje, ki je zlasti danes zelo razširjeno, češ, da štednja zmanjšuje konsum, je docela napačno, kar nam kaže naslednje razmišljanje. Denar, ki se od štednje zbira v denarnih zavodih, predstavlja neizrabljeno kupno moč, toda je začasno neizrabljeno kupno moč. Čim denarni zavod posodi vložen denar za investicije, n. pr. za finančiranje gradnje stanovanjskih hiš, se ta neizkoriščena kupna moč prenese na delavce, ki so zaposleni pri gradnji, na delavce pri produkciji gradbenega materiala itd., ki to neizkoriščeno kupno moč potem izkoristijo. Kupno moč onih, ki štedijo, izkoristijo tedaj drugi, toda s to važno razliko, da gre v prvem primeru za neproduktivni konsum. Uporaba prihrankov je ustvarila trajno vrednoto, namreč stanovanjsko hišo. Neugodno lahko vpliva zbiranje prihrankov na konsum le tedaj, če denarni zavodi ali posamezniki zadržujejo likvidna sredstva, kar pa ima svoje meje.

Če malo pogledamo naokrog, vidimo, da se najbolj dviga narodno blagostanje tam, kjer je smisel za varčevanje ukoreninjen v najširših plasteh naroda. Za primer naj navedemo le Francijo. Razvoj štednje v širokih slojih je potreben tudi zaradi tega, da se čim bolj omeji zbiranje kapitala v rokah malega števila posameznikov. V cilju zboljšanja našega narodnega blagostanja stojimo še pred ogromnimi nalogami, katerih izvršitev bo odvisna le od obsega, v katerem se bo pri nas razvilo varčevanje. Napeti bomo morali vse sile, če bomo samo hoteli izkoristiti velike naravne zaklade, ki nam jih je poklonila narava. Če sami ne bomo ustvarili kapitala, ki je za to potreben, bomo postali vedno bolj odvisni od inozemstva in bo konč-

no ves dobiček odnesel tujec v inozemstvo. Zato bo moral naš narod v prihodnjih letih doprinesiti v odrekanju in samozatajevanju še velike žrtve, kajti napredovali bomo le tedaj, če bomo ustvarili več kapitala, kakor pa je že nujno potrebno, da ustvarimo možnost zaposlenosti za naš visok prirastek prebivalstva. Seveda pa bodo morale tudi javne finance precej skriti svoje zahteve do naroda, kakaj čim večji odstotek narodnega dohodka bomo porabili za javno upravo, tem manjše bodo pri povprečno nizkem stanju dohodkov posameznika v naši državi praktične možnosti za tvorbo kapitala.

Ostri avtomatično vsa rezila

Dobiva se v vseh nožarnah, parfumerijah in ostalih podobnih trgovinah.

Naš uvoz tkanin

Kakor znano so letos razne težkoče pri nabavi tujih plačilnih sredstev v zvezi z dobrih uveljavljenjem jugoslovanskih tekstilnih tvornic na domačem trgu precej pospešile osamosvojitve našega gospodarstva od uvoza tkanin iz inozemstva. Od milijardnih zneskov, ki smo jih sredi pretekletnih let plačevali na leto za uvoz tkanin, smo prišli na nekaj sto milijonov tega uvoza.

Seveda so tudi naše tekstilne tvornice radi nazadovanja konsuma letos obutile krizo, vendar v manjši meri, nego druge industrijske panoge. Zato se je tudi uvoz sirovin nekoliko skril, vendar v manjši meri nego uvoz tkanin. Zmanjšanje uvoza sirovin v bombažni industriji je letos prišlo do izraza pri uvozu prediva, dočim se je uvoz sirovega bombaža še nekoliko dvignil. Letos smo v prvih 3 četrtletjih uvozili 648 vagonov bombaža (lani v istem razdobju 576 vag.) v vrednosti 872 milij. Din (lani 846). Uvoz bombažnega prediva pa je nazadovao od 921 na 558 vagonov odtodno od 273 na 140.7 milijona Din. Uvoz volne je padel od 282 na 110 vagonov odtodno od 54.6 na 20.8 milij. Din. Uvoz volnenega prediva pa od 73 na 44 vagonov odtodno od 48.9 na 30.7 milij. Din. Stalno naraščanje uvoza prediva od umetne svile pa se tudi letos ni ustavilo, temveč se je uvoz ledo nadalje dvignil od 80 na 84 vagonov odtodno od 46.4 na 50 milijonov Din. To povečanje uvoza svileneza prediva na nam je omogočilo, da smo uvoz svilnenih tkanin reducirali na minimum. Izrazit padec našega uvoza tkanin v zadnjih 3 letih nam zlasti kažejo naslednji podatki o vrednosti uvoza tkanin v prvih 9 mesecih zadnjih 3 let (v milijonih Din):

9. mes. 1930.	bomb.	voln.	svilenih skup.
> 1931.	520.5	270.9	99.7 891.3
> 1932.	328.9	186.2	64.1 579.2
> 1932.	164.2	102.9	13.2 280.7

Letos je uvoz tkanin znašal le 280 milijonov Din to je komaj 30% uvoza pred dvema letoma. Vrednost uvoza tkanin je sicer nazadovala tudi zaradi nižjih cen, vendar je krčenje po količini enako občutno. Bombažnih tkanin smo na pr. uvozili v prvih 9 mesecih 1. 1930. 816 vagonov, lani v istem razdobju le 542 vagonov, letos na komaj 294 vagonov. Uvoz volnenih tkanin se je letošnja skril od 172 odn. 120 na 67 vagonov, uvoz svilnenih tkanin pa od 21 odn. 15 na 4 vagona.

Nikdar cenejše, toda danes najboljše ostrilo sveta!

Komad Din 12.--

Edina možnost, da svoje stare britve dobro uporabite.

Karlo Fenyö, Zagreb 1. Telefon 8244.

Stara britvica je sestavni del ostrila.

Veleprodaja IZVOZ-UVOZ, Amruševa 10, II. nadstropje, poštni pretinac 278

Trajno ostrilo!

Hranilne vloge pri naših regulativnih hranilnicah

Zveza jugoslovanskih hranilnic je pravkar sestavila statistiko o stanju hranilnih vlog pri regulativnih in banovinskih hranilnicah v dravski banovini na dan 1. septembra t. l. V začetku septembra so znašale vse vloge pri regulativnih hranilnicah v dravski banovini 1166.9 milijona Din in to s pripisanimi obrestmi vred. Od zadnjega stanja na dan 1. junija ni znatnejše spremembe. Nazadovanje vloge se je že precej ustavilo, zakaj v mesecih julij in avgust so se vloge v vseh hranilnicah zmanjšale le za 19.5 milijona Din, dočim so v drugem letošnjem četrtletju nazadovale še za 52 milijonov Din. Od početka 1. 1931. se je stanje vloge pri regulativnih hranilnicah v dravski banovini gibalo tako-le (v milijonih Din):

1. januarja 1931	1182.1
1. julija	1219.8
1. januarja 1932	1205.6
1. aprila	1238.4
1. julija	1186.4
1. septembra	1166.9

Kakor je iz gornjih podatkov razvidno, kažejo hranilne vloge pri regulativnih hranilnicah v dravski banovini mnogo večjo stabilnost, kakor vloge pri vseh denarnih zavodih v naši državi, ki so od najvišjega stanja (1. junija 1931) padle do 1. junija t. l. za okrog 3/4 milijarde Din ali za 23%, dočim znaša pri regulativnih hranilnicah nazadovanje od najvišjega stanja (1. aprila t. l.) le 5.8%.

Pri največjih hranilnicah v dravski banovini je bilo stanje vlog na dan 1. septembra t. l. naslednje (v milijonih Din): Ljubljanska mestna hranilnica 437.9, Hranilnica dravske banovine v Ljubljani 146.2, Mestna hranilnica v Mariboru 128.6, Hranilnica dravske banovine v Mariboru 81.8, Mestna hranilnica v Celju 50.2, Mestna hranilnica v Kranju 43.7, Mestna hranilnica v Novem mestu 35.8, Mestna hranilnica v Radovljici 31.1, Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu 26.5, Občinska hranilnica na Vrhniki 22.1, Mestna hranilnica v Kamniku 16.7, Hranilnica kmetijskih občin v Ljubljani 15.7, Občinska hranilnica v Krškem 14.6, Mestna hranilnica v Ptuj 12.5.

Gospodarske vesti

Pobiranje taksa za Zbornico za TOI. Po § 95. zakona o obrtnih mora prosilec, ki se obrača na obče upravno oblastvo prve stopnje zaradi izdaje pooblastitve ali dovolitve za izvrševanje obrti, priložiti vloge potrdilo pristojne zbornice, da ustrežajo predložene listine zakonskim pogojem. Zbornica sme za te posle v lastno korist pobirati takse. Sedaj je kraljevska banska uprava na osnovi § 83. uredb o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah (od 5. avgusta t. l.) odobrila, da sme Zbornica za TOI v Ljubljani pobirati od 1. novembra t. l. naprej nastopne takse: pri izdajanju potrdil po § 95., odst. 5. obrtnega zakona: 1. za delniške družbe 500 Din, za industrijske obrate 300 Din, za vse hotele in vse na dovolitve vezane obrate 250 Din; 4. za restavracije 150 Din; 5. za ostale gostilničarske obrate 100 Din; 6. za trgovske obrate na debelo 200 Din; 7. za trgovske obrate na drobno 100 Din; za rokodelske in ostale obrtniške obrate v mestih 100 Din; za rokodelske in ostale obrtniške obrate na deželi 50 Din; za legitimacije trgovskih potnikov pri firmah, ki ne zaposlujejo preko 5 potnikov, za vsako legitimacijo po 20 Din, pri ostalih firmah pa po 50 Din. Tarifa je objavljena v »Službenem listu« od 29. oktobra t. l.

Slabost angleškega funta. Ze nekaj tednov kaže angleški funt precejšno slabost, ki se je pretekli teden spremenila v izrazit padec. Sredi septembra se je funt držal še precej stabilno na višini preko 18 šv. frankov, to je 28.5% pod pariteto; sedaj pa notira okrog 17 šv. francov, kar pomeni približno 33% pod pariteto. Najnovejši padec funta je morda vzbudil več pozornosti v inozemstvu, kakor v Angliji sami, zakaj Angleži kažejo nasproti funtu nadalje popolno zaupanje. Navzile temu, da je Anglija začasno opustila zlati standard, se v svetovni trgovini vršijo, odkar se je tečaj funta več ali manj ustavil, zopet številne kupčije v funtih. Zato so v inozemstvu oni, ki imajo blagovne terjatve v funtih, zadnje tedne zaradi novega padca funta izžubili okrog 6%.

Vzroki sedanjega slabosti funta so menda različni. Sezonsko večji uvoz sirovin je gotovo neugodno vplival na tečaj funta prav tako kakor bližnji termin za plačilo anuitete za vojni dolg Ameriki. Znatno vlogo igra tudi nizka obrestna mera v Angliji in pa konvencija, da bo morala Anglija v zvezi s konverzijem volnega posojila plačati inozemstvu okrog 60 milijonov funtov za nekonvertirane komade tega posojila. Angleški gospodarski krogi so mnenja, da bo oslabitev funta le koristila angleškemu izvozu. V zvezi z novim popuščanjem funta je znanč na vest, ki jo objavlja »Daily Telegraph« in »Financial Times«, češ, da se bo morala tudi Švica, prej kakor mislijo mnogi ljudje, odločiti, da zamusti zlati standard in da sledi zledu Anglije in skandinavskih držav, seveda ne morda zaradi vsiljenih vzrokov (Švica ima preko 2 1/2 milijarde frankov zlata in s tem rekordno kritje valute), temveč zaradi tega, ker švicaško gospodarstvo preveč trpi zaradi visokega nivoja cen in draginje, ki ovira zlasti tujski promet. Seveda so švicaški listi ostro zavrnili to naziranje omenjenih angleških listov ter ga smatrajo le kot izraz znane propagande Anglije, ki gre za tem, da bi tudi ostale države, ki imajo še neokrnjeno zlato valuto, opustile zlati standard in da bi potem skupaj z Anglijo znova prešle na zlati standard pri nižji pariteti.

Rodovniško premiranje bele slovenske živine. Pretekli teden se je vršilo premiranje rodovniških živine bele slovenske pasme v Mozirju in Sošanju. V Mozirju razstavljene krave so bile glede oblik prav lepe, enako telice. Biki in bikci na bi bili, razen enega ali dveh, lahko lepi. Premiranje v Mozirju so posestili tudi zastopniki rodovniških organizacij iz slovenjgraškega

sreza gg. Lobe, Apat, Wernig, inž. Vrhniak in Ivan Vrhniak zaradi razgovora o ustanovitvi zveze rodovniških organizacij marjadvorske pasme. Vendar omenjeni zastopniki, razen pri načelniku g. Struclju, niso našli v Mozirju še pravega umevanja in zanimanja za prepotrebno centralno organizacijo marjadvorske govede. To pa je menda povzročil sejem in tudi nerazpoloženje zaradi nizkih cen živine. V Sošanju pa je mlada organizacija rodovniški odsek Kmetijske družnice pod vodstvom župana g. Novaka in agilnega tajnika g. Košana ter ostalega rodovniškega odbora v resnici pokazala, kar je bilo največje možno. Aranzma je bil odličen in živina prvovrstna ter se je kljub strogi presoji moglo od 51 živali izločiti le tri. Prvo nagrado za lepe krave je prejel najstarejši in naizkušnejši živinorejski drugi soštanjskega okraja duhovni svetnik g. Rozman iz Zavodnja. Nadalje je prvo nagrado prejela ga. Marija Košanova iz Družmirja. II. nagrada je bila priznana Franu Schvarzu iz Sošanja, Antonu Novaku in Fr. Svodniku iz Družmirja, Martinu Bizjaku iz Gaberke in Jožetu Berniku iz Lokovice. Dal Bog, da bi to prvo premiranje kljub gospodarski krizi pokazalo v resnici trajne uspehe in da bi se mogel zarod od najboljših odbrane plemenske živine ohraniti za plemo in za nadaljnjo rejo!

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Avguština Streva, krojaškega mojstra v Podturnu pri Toplicah (poravnalni upravnik dr. Davorin Gros, odvetnik v Novem mestu; poravnalni narok pri okr. sodišču v Novem mestu 24. novembra ob 11. do pol dne, prijavni rok do 19. novembra).

V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Močivnik & Oziršek, trgovci z manufakturo na debelo, Maribor, Rotovški trg 6; Izdelovanje likerjev Anton Rojec, Mleševo št. 34, pošta Stična.

Dobave. Gradbeni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. novembra ponudbe glede dobave železnice in 100 komadov verižnih zapor; splošni oddelek pa do 5. novembra ponudbe glede dobave tiskarske primarne mase in litografskih barv. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). Direktorije državne železarne Vares sprejema do 9. novembra ponudbe glede dobave lesa, bakrenih verig, bakrenih cevi in krogličnih ležajev, do 16. novembra glede dobave 400 omotov krovne lepene in medenine, do 23. novembra pa glede dobave 10.000 kg šamotne opeke. Direktorije državne rudnika Velenje sprejema do 7. novembra ponudbe glede dobave 200 m jeklenih žičnih vrvi, 10 parnih ventilov, 4 grafitnih verig, azbestnih vrvi, klingerit plošč, jermenov, jeklenih žičnih vrvi, odvajalcev kondenzatne vode, kovinskih vijakov, podložnih plošč, 1 gumijaste preproge, 135 komadov spiralnih svredov, 65 kv. metrov svinečne pločevine. Direktorije državne rudnika Kakanj sprejema do 10. novembra ponudbe glede dobave 1000 m jeklenih vrvi, 5 zavitoj konjskih podkev in 20 komadov raspel za kopita, glede dobave naprave za klotze, stroja za predelavo dlake, raznega materiala za sedlarje ter raznih vodovodnih potrebščin. Direktorije državne rudnika Senjski rudnik sprejema do 14. novembra ponudbe glede dobave 500 komadov lopat. Direktorije državne rudnika Kreka sprejema do 17. novembra t. l. ponudbe glede dobave rudarskih žag, do 24. novembra pa glede dobave 1500 kg jeklenih vrvi. Komanda pomorskega zaprakopavstva v Divuljah sprejema do 24. novembra ponudbe glede dobave pnevmatične naprave za hidroplanske konstrukcije. (Predmetni oglas so na vpogled v Zbornici za TOI.)

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 1.38 milijona Din nasproti 1.54, 0.35, 1.51 in 0.47 milijona Din v zadnjih štirih tednih.

Deviza

Curih. Pariz 20.37, London 17.035, New York 518.50, Bruselj 72.095, Milan 26.55, Madrid 42.55, Amsterdam 208.600, Berlin 123.25, Stockholm 89.15, Oslo 87, Kobenhavn 88.75, Sofija 3.74, Praga 15.34, Varšava 58, Bukarešta 3.06.

Blagovna tržišča

ZITO.

+ Chicago, 29. oktobra. Začetni tečaji: Pšenica: za december 45.75, za marec 51, za maj 52.25; koruza: za december 24.875, za marec 29.75, za maj 31.375; oves: za december 15.625, za marec 18.

+ Novosaška blagovna tržnica (29. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet 46 vag. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor, prednjabaska, sremska, 76 kg 149 — 151; baška potiska, 76 kg 154 — 156; ladja Tisa, 76 kg 156 — 158; srednjabaska, 78 kg 150 do 152.50; gornjebanatska, 76 kg 146 do 148; južnobanatska, 76 kg 144 — 146. Oves: sremski, baški 98 — 102. Kuruza, baška, sremska, nova 60 — 62; za december — jan. 63 — 65; za marec — maj 81 — 83; banatska, nova 58 — 60; sremska, umetno sušena, pariteta Sid 70 — 72; pariteta Indija 68 do 70; ladja 68 — 70; banatska, nova, sušena 66 — 68. Moka: baška in banatska »Oge« in »Oge« 240 — 250; »2« 220 — 230; »3« 200 do 210; »4« 155 — 165; »7« 125 — 135; »8« 85 — 90. Otrobi: baški in sremski 66 — 68; banatski 64 — 66. Fiziol: baški beli 115 do 120.

Iz življenja na deželi

VODICE. Preteklo nedeljo smo imeli kolesarsko dirko, ki jo je priredila sokolska četa Vodice - Šenkov turiz. Proga je bila Moste-Vodice, dolžina 10 km sem in tja. Tekmo je vodil načelnik br. Vodnik Igo. Med tekmovalci sta dosegla najboljši čas Zorman Peter in Rozman Janko. — Dne 30. t. m. bo narodna manifestacija vseh društev v proslavo 20-letnice zmagane na Kumanovem. — Elektrifikacija občine je sedaj za napeljevanje hišnih vodov že dovršena.

POHISTVO

Stalna razstava, nizke cene!

Velike plačilne ugodnosti!

POHISTVO

ERMAN ARHAR

Št. Did nad Ljubljano

tik zadnje tramv. postaje

REALITETNA

PISARNA

Jože Grašek

se je preselila

iz Kolodvorske ulice

na

Masarykovo

cesto 12

(palača Vojne

zavarovalnice)

12750

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din,
za dajanje naslova ali
za šifro na 5 Din (26)

Klavirji

Kupujte na obroke
od Din 400.—Prve svetovne fabrike
Bosendorfer Steinway Forster, Petrof, Böhm, Singsor,
orig. ki so nesporne iz-
boljšali — Lahka oredna
mekhanika. Prilaga jih je
ključno in sodi izdelane
in bišil izdelki. ALFONZ BREZNIK
Aleksandrova c. 7
(vzvod Beethovne ulice)

Gramofon

318 X 60 avtomat in hra-
stovine, črno polirane, s
47 ploščami, vse v dobrem
stanju, ugodno prodaja iz
Posošnik, Kot 38 — pošta
Semčje. 42763-36

Gramofon

Se dobro ohranjen, s plo-
ščami napredni na Domo-
branski cesti št. 19. 42959-36

Živali

Vsaka beseda 1 Din,
za dajanje naslova ali
za šifro na 5 Din (27)

Lovski pes

Se je našel na čisti Kam-
niški gori. Lastnik
najde, prinese na raz-
pis. Škerjanec, trg. mešan-
biaga in pekarna. Moste,
pošta Komenda — pošta
Jasje-Menged. 42834-27

Doberman

Se dobro ohranjen, s plo-
ščami napredni na Domo-
branski cesti št. 19. 42959-36

Pes bernhardinec

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Valilnik kokoši

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Brejo kravo

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Irski seter

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Pes volčjak

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Izgubljen

Vsaka beseda 50 par,
za dajanje naslova ali
za šifro na 5 Din (28)

Otroški plašček

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Nedodelano

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Sevničar

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zlata zapeljivka

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Stroji

Vsaka beseda 1 Din,
za dajanje naslova ali
za šifro na 5 Din (29)

Električni motor

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Stroj za entlanje

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Kupimo

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Rabljen

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Čevljarški

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Šivalni stroj

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Električni motor

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Motor na sesal, plin

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Obri

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Tvorilna šablona

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Popravila

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Etikete

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Sitar & Svetek

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Irski seter

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Pes volčjak

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Izgubljen

Vsaka beseda 50 par,
za dajanje naslova ali
za šifro na 5 Din (28)

Otroški plašček

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Nedodelano

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Sevničar

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zlata zapeljivka

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Stroji

Vsaka beseda 1 Din,
za dajanje naslova ali
za šifro na 5 Din (29)

Električni motor

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Sanke-smuči

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Damske klobuke

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Sadje

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Fige

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Sadno drevje

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Jabolka

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Pridelki

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Novo kisto zelje

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Kostani

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Čebul

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Kostanj

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Krompirja

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Vrednote

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zahvala

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zensko

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Jugrad

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Pomoč

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Razprodaja

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Specijalna delavnica

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zahvala

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Rudeča kokarda

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Več vagonov sena

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

20.000 kg želoda in

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Seme belega bora

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

la krompir

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Staterski krompir

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Vagonske pošiljke

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Filatelija

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Moj novi cenik

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Kostanj

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Čebul

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Kostanj

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Krompirja

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Vrednote

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zahvala

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zensko

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Jugrad

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Pomoč

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Razprodaja

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Specijalna delavnica

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Zahvala

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Rudeča kokarda

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Srebrne krone

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Dražba

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Iščem priče!

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Iščem priče!

Se je našel. Poiskane
daje. Oroščiča, pošta
Št. Vidu nad Ljubljano.
42811-27

Iščem priče!

Se je našel. Poiskane
daje. Oro

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

Henrik je grozeče uprl oči v Neuvyja, ki ju je poslušal, ne da bi ju razumel. Pardaillan je prestregel ta pogled in dodal s tišjim glasom, tako da ga je slišal samo kralj:

»Mislim, da govori v dobri veri... Vse, kar dela, dela kot nezavedno orodje.«

»Zakaj tako mislite?« je vprašal kralj.

»Kako bi se bil drugače mogel tako samozavestno zaleteti? Verjemite mi, sire, tisti, ki jim je res do stvari, se bodo varovali stopiti v ospredje.«

»Morda imate prav,« je zamišljeno rekel Henrik.

Nekaj trenutkov je smehljaje se gledal zdaj Pardaillana, zdaj Jehana. Nato je pa mahoma segel vitez pod pazduho, se naslonil na njegov komolec, ga odvedel proti kočiji in rekel s tisto toplo prijaznostjo, ki jo je izkazoval ljudem svoje zaupne okolice:

»Prijatelj, zdi se mi, da se morava pomeniti v štiri oči.«

»Tudi jaz tako mislim, sire.«

»Stopite z menoj v kočijo.«

Te glasne besede so bile toliko kakor povelje, naj se vsi drugi odstranijo od kraljevega voza. Neuvy in kočijaž sta jih razumela in se hitro umaknila. Pardaillan se je obrnil k Jehanu, ki se ni ganil, in rekel s prisrčno mehko:

»Sinko, prsim vas, počakajte me trenutek... Kraljev razgovor z menoj ne bo dolg.«

Henrik IV., ki bi bil smatral to opazko pri kaki drugi priliki za nedovoljeno drznost, se je tudi sam izvolil obrniti k Jehanu in mu prijateljsko mahnil z roko, češ, naj potrpi. Jehan se je spoštljivo priklonil.

Concini in Epemon sta se med tem razgovarjala z Bellegardom in Liancourtom, ki sta bila pristopila k njima; vendar pa nista odtrgala oči od kralja in trojice plemičev, ki se je z njimi razgovarjal. Ker nista slišala besed, sta hotela vsaj po gibih in obrazih uganiti, kaj se pomenjujejo. In niti nima postajal čedalje večji. Ko sta videla, kako prijazno je kralj govoril s tistem, katerega sta se bala.

Henrik IV. in Pardaillan sta bila med tem stopila v kočijo in sedla drug drugemu nasproti.

182

»Prijatelj,« je izpregovoril kralj, »sami veste, da vam popolnoma zaupam.«

Pardaillan se je molče priklonil.

»Ker mi potemtakem vi zatrjujete, da ima Jehan Hrabri dobre namene,« je nadaljeval Henrik IV., »in ste mi porok zanj...«

Videč, da je kralj premolknil, je vitez ponovil:

»Da, sire, porok sem vam zanj!«

»Mladega moža torej ne bodo več nadlegovali, mojo besedo na to... Vendar — ali ga dobro poznate?«

»Nedvomno, sire! Drugače ne bi ponujal poročstva zanj!«

»To sem si mislil,« je nadaljeval kralj.

In zdajci je pogledal Pardaillanu naravnost v oči:

»Tudi jaz moram vedeti, kako in kaj... In vi me lahko poučite... Kdo je prav za prav ta mladi človek? Zakaj toliko je gotovo, da Jehan Hrabri ni krščansko ime. In poročila, ki sem jih dobil o njem, niso zelo pohvalna.«

To pot je Pardaillan pogledal Henriju v oči in mirno odvrnil:

»Moj sin je!«

Henrik se je z obema rokama udaril po bedrih in veselo vzkliknil:

»Nekaj takega sem slutil! Bogme, zdaj sem popolnoma pomirjen.«

S toplim zanimanjem je nadaljeval:

»Torej ste vendar že našli otroka, ki ste ga iskali, odkar ste se vrnili iz Španije — to je, kakih dvajset let, če se prav spominjam? Srečen sem z vami vred, prijatelj... Morda mi bo dano storiti za sina, česar nisem mogel storiti za očeta.«

Pardaillan se je spet priklonil in na ustnicah mu je zaigral malce nejeveren smehljaj.

»A povejte mi,« je nadaljeval Henrik, »mladi mož menda še ne ve, da ste njegov oče?«

»Ne, sire, ne ve še. In še nekaj časa bo trajalo, da zve.«

»Zakaj?«

»Takšno misel imam, sire.«

»Prav, prav. Ne bom vas pestil za rodbinske skrivnosti... Tak vaš sin je!... In pravite, da pozna tiste, ki želijo moje smrti?«

»Vsaj nekatere, sire, če ne vseh,« je hladno odvrnil Pardaillan. Senca je zletela kralju preko čela. Počasi, kakor da bi se obotavljaj, je rekel:

»In če bi vas prosil — vas ali vašega sina — da mi zaznamujta te sovražnike?«

Pardaillan se je vzravnaval in s trdim glasom odvrnil:

»Kar se mene tiče, lahko kralj zahteva moje življenje — ki sem ga zmerom pripravljen tvegati zanj — to sem menda že dokazal.«

»Ovadbje pa naj ne zahteva, jelite?« je nekam potrto rekel Henrik.

»Tako je, veličanstvo!« je preprosto odvrnil Pardaillan.

»A vaš sin?« je dejal kralj. »Morda bo ta manj molčečen?«

»Dvomim!... Sicer pa vaše veličanstvo lahko poizkusi.«

Henrik IV. je opazil Pardaillanov nasmeh, ko je izrekel te besede.

»Kakršen oče, takšen sin!« je rekel in žalostno vzdihnil. »Nikar več ne govoriva o tem!«

Pardaillan ni odgovoril, a njegov obraz je jasno pričal, da je bil kralj pogodil pravo.

Vendar je imel pa Henrik sam svojo misel, kakor lo je imel z druge strani tudi Pardaillan. Le to je bilo, da je vitez poznal kraljevo misel, ki jo je ta prav s svojim nemimom sam izdajal. In Pardaillan je mirno čakal, da bi izpraznil svojo bisago, vedoč, da ga bo nato zlahka spravil tja, kamor je hotel.

»Vaš sin utegne imeti kak nujen popravek do mene,« je nadaljeval kralj po kratkem molku. »Človek nikoli ne ve — glode na vse te skrite spletke...«

»Da, da,« je vneto pritrdil kralj. »In zdaj, prijatelj, ko sva že sama — roko na srce: česa je iskal vas sin na montmartrskem ozemlju, ko se je pripetila istorija z moriščem?«

Pardaillan je utajil nasmešek in prostodušno odvrnil:

»Vračal se je iz samostana, odkoder je rešil neko dekle, ki so jo bili zvično zvalili v sveto hišo in so jo tam v nasprotju z vsemi zakoni siloma zadrževali.«

»Ali mislite Bertillo Saugiško?« je vprašal Henrik, ki mu je takoj postalo nerodno.

»Nobene druge, sire.«

»In pravite, da so jo siloma zadrževali v montmartrskem samostanu? Kdo je bil tako predrzen? In zakaj?«

»Kdo? Ne vem,« je hladno odvrnil Pardaillan. »Zakaj? Zato, ker hrani to dekle neke listine, ki so se bali, da ne bi prišle med ljudi.«

»Zakaj me ni nihče obvestil? Ali mislite, da mi usoda tega otroka ne gre do živga in da sem zmožen gledati, kako jo preganjajo, ne da bi kaznoval krivce, kdorkoli so?«

SLATINSKE TABLETE ZA HUŠSANJE

so sestavljene iz zdravih mineralnih soli in neškodljivih, toda zelo učinkovitih praškov in ekstraktov zdravilnega rastlinstva. Vse te izbrane sestavine delujejo jako pozitivno na človeški organizem, ne vsebujejo nikakih škodljivih snovi in so tako za nemoteno delovanje srca, ledvic in ostalih organov popolnoma neškodljive.

Slatinske tablete za hušsanje odstranjujejo na najprimernejši in edino priporočljiv način vse, posebno pa neprijetne in neelepe zunanje znake čezmerne debelosti, razkrajajo in raztopijo preobilno mast na telesu, podbradku, vratu, trebuhu, stegnih, bokih, trebušni mreni, čreveh, ledvicah itd.

Abnormalna težina telesa prične postopoma padati, telo postane prožno, ves organizem pridobi na svežosti, elastičnosti in mladostnem občutku.

Težina Vašega telesa se zmanjša tekom 1 leta za 8 do 14 kg.

Slatinske tablete za hušsanje dobite v vseh lekarnah, in sicer doza s 100 tabletami za Din 46.—, z 200 tabletami za Din 74.—, kjer jih pa ne bi dobili, se obrnite direktno na proizvajalca:

LEKARNA MR. L. BAHOVEC
Ljubljana, Kongresni trg

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hušsanje presenetljiv uspeh.

?

Kaj Vas čaka?

Kaj čaka čelnik Vašega življenja? Kakšni viharji? Kake reči? Kake nevarnosti? To vse Vam povedo samo zvezde.

Zvezde govore resnico.

V letu Vašega rojstva so odločile zvezde o Vašem značaju, o Vaših težnjah, o Vaši sreči, o Vašem uspehu v ljubezni, v zakonih in poklicu.

Ne veste, kaj Vas čaka, kaj Vam prinese prihodnji dan, prihodnje leto. To vse povedo zvezde onemu, ki zna v njih čitati tako, kakor znate Vi čitati knjigo. Spoznajte svoje usode — pogledajte jih v karti! Ne živite kar na slepo, spoznajte samega sebe. Zahtevajte navrt Vašega horoskopa, ki ga to pot izjemoma pošljemo.

vsakemu čitatelju popolnoma zastonj!

Samo za stroške priloge Din 10.—. Moji prijatelji mi pišite takole: Gospod M. P. Minonj: »Iskreno se Vam zahvaljujem za razložitev podrobnega poteka mojega življenja in za horoskop za letošnje leto. Bil sem močno iznenaden, ker se mi vse prikazuje kakor v zraku. Kaj me pozna? Vsek prosti čas ga čitam, ali se vse izpolnjuje in vse se dogaja po napovedi. Da bi Vam le mogel vse podrobno opisati. Zahvaljujem Vas še enkrat za odkritosrčne svete.«

Horoskop Vam napravim brezplačno jaz, prof. astrolog Helen osebo.

Ta izredna ponudba velja samo kratke čase. Zato pišite takoj, še danes, preden pozabite. Navedite dan, mesec in leto rojstva.

Naslovite na: Astrološka laboratorij K. Havelka, Praha — Vinohrady, Šleská 116 — Jo. Poštni schr. 18.

Štajerska jabolka

prispela.

PRODAJA GOSPODARSKA ZVEZA

v Ljubljani

12460

Vata

v tablah in za odeje najboljša in najcenejša, vedno na zalogi.

Zahtevajte vzorce in cenik!

TOVARNA VATE
Maribor
Dravska 15.
11868

Seno in slamo

obhavlja po konkurenčnih cenah 308

Gospodarska zveza
v Ljubljani.

Čitate tedensko revijo

»ŽIVLJENJE IN SVET«

Zahvala

Povodom bolezni in smrti naše ljube nepozabne mame, gospe

Maksimiljane šega

roj. NICKEL

smo prejeli toliko dokazov ljubezni in sočutja, da si štejemo v sveto dolžnost imetno izraziti svojo najtoplejšo zahvalo.

Hvala preč. gg. dr. J. Kotniku in župniku p. Zakrajšku za duhovno pomoč in tolažbo v težkih urah njegovega življenja, iskreno hvalo družini svetnika in upravitelja g. Josipa Šarabona za vse usluge, najsrčnejšo hvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so s krasnimi venci in šopki in s svojimi spremstvom počastili blagopokojno na njeni zadnji poti.

Zalujoči njeni otroci: VIKTOR, MATILDA, SOFIJA

12736

Zahvala

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja in izkazanega sožalja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

IVANA KOCMUT-a

nadučitelja v pokoj

se vsem tem potom prav prisrčno zahvaljujemo.

Posebej nas veže dolžnost, zahvaliti se častiti duhovščini, g. učitelju Majcnu za gniljivi nagrobni govor, g. sreskemu nadzorniku Gorup, gg. pevcem učiteljem iz Ptuja za prelepo žalostinko in vsem gg. tovarišem in gg. tovarišicam iz okolice, končno vsem mnogoštevilnim prijateljem in znancem, ki so našega nepozabnega pokojnika v tako nad vse častnem številu spremili do groba.

Še enkrat vsem — prisrčno hvala!

Sv. Urban pri Ptuj, dne 27. oktobra 1932.

12734

Globoko žalujoča rodbina Kocmutova.

Od Maribora do Djevdjelije

potrjuje daleko preko 13.000 kupcev, da je

ZEPHIR-PEČ

nenadkriljiva v

štedljivosti, higijeni, udobnosti, trpežnosti.

Izdelek:

»ZEPHIR« D D., SUBOTICA

SAMOPRODAJA:

za Ljubljano: Venceslav Breznik
za Celje: D. Rakusch
za Maribor: Pinter & Lenard.

Pred nakupom ali prodajo vložne knjižice

obrnite se zaupno na:

M. JANKOLE, komanditna družba, Ljubljana

12728

Telefon 3052. Šelenburgova 6. Telefon 3052

INFORMACIJE BREZPLAČNE!

Vence, šopke, krizanteme

dobite najcenejše in najlepše iz lastne vrtnarije v cvetličarni

Korsika

Aleksandrova cesta, (palača Dunav)
Miklošičeva cesta (poleg Uniona)

Kličite telefon 2489 ali 2341

Oglejte si lastno vrtnarijo na Vrtači 3

12667

ELEGANTNI, POCENI

ZIMSKI PLAŠČI

V PRODAJALNAH

TIVAR OBLEK

Za gospode Din 390.—, 440.—, 540.—, 640.—
za mladeniče Din 320.—, 360.—, 440.—
za otroke Din 260.—, 290.—
črni paletot Din 590.— — s plišem Din 690.—

Dr. Ivo Benkovič

in

Dr. Fran Skabernè

odvetnika v Ljubljani

vljudno naznanjata

preselitev

v svoje odvetniške pisarne

na Aleksandrovo cesto 6

mezz. vhod Beethovnova 14, palača DUNAV v Ljubljani - Lift - Tel. 2002

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1932.

12644

ZASTOPNIK

spreten in marljiv, stanujoč v Zagrebu že 15 let, uspešno delaven, ki potuje z lastnim avtom, pri prima-odjemalcih najboljše vpljan, bi prevzel zastopstvo dobave množnih tu- in inozemskih trvd za vso deželo ali njen del s skladiščem vred. Ponudbe pod »105« na Jugomosse, Zagreb, Jelačićev trg 5.

12703

IŠČEM ZASTOPSTVO

tekstilne stroke proti proviziji in potnim stroškom. Potujem z lastnim avtomobilom, obiskujem mesta in manjše kraje. Vpeljan sem pri najboljših odjemalcih. Ponudbe pod »3r. 101« na Jugomosse, Zagreb, Jelačićev trg 5.

12689

Moč osebnega vpliva

Korespondenčni tečaj za pouk v hipnotiziranju, sugestijah itd. — Uspeh garantiran! Cena znižana! — Zahtevajte prospekte pri

»Veda in Znanost«, Celje,
Razlagova 3a.

12698

Sigurno tja, kjer je dobro blago poceni in velika izbira. To je

Trgovski dom Stermecki * Celje št. 20

Cenik in vzorec zastonj!

Glavna filijala v LJUBLJANI

Državna hipotekarna banka

Centrala v BEOGRADU

Ustanov. l. 1862

Kraljevine Jugoslavije — Beograd

Ustanov. l. 1862

Državna hipotekarna banka upravlja vse državne in javne fondе, pupilne, depozitne, cerkvene kapitale, denar ustanov i. t. d. — Sprejema hranilne vloge in plača letno 6% obresti. — Za vse bančne obveze jamči država. — Banko upravlja neodvisni Upravni odbor.

PUH - PERJE R. MIKLAUČ LJUBLJANA

TVORNIŠKO SKLADIŠČE USNJA

J. LAVRIČ, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica šte. 41 a, se je preselilo na

CANKARJEVO NABREŽJE ŠT. 1

poleg frančiškanskega mostu (prej L. Gerkman)

Ima stalno na skladišču:

Specijalna usnja za industrijo čevljev in nadrobno prodajo kakor

krupni
vratovi
okrajevina
notranjki
črni in rjavi kipsi
črne in rjave kravine
črne in rjave teletine
boksalf črn in barvast
goveji boks črn in barvast
chevreau črn in barvast
chevettes
ovčine sive in rjave
podloga telečja bela in rjava
lak
chromjuhtina rdeča in črna
waterproof
dulboks

juhtina — teletina
chrom krupni
chrom vratovi
chrom okrajevina
chrom usnje za smuči
chrom usnje barvano za krpice
chrom usnje za nogometne žoge
chrom usnje za nogometne
čevlje
khaki krupni
chrom jermenca za vezavo
galun jermenca za vezavo
likanec (blank)
cepljenec
čeline
svinjske kože
odpadki

Ogled neobvezen — Največja izbira v tej stroki.

Priložnost ugodnega nakupa!

Pri okrajnem sodišču v Rogatec soba št. 1 bo dne 7. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne sodna dražba nepremičnin Hermanna Hermetter (stanovanjske hiše, kamololmi, tovarna za brusne izdelke).

Cenilna vrednost Din 374.748.10.

Najnižji ponudnik Din 218.238.10.

Za hipotekarno terjatev Ljubljanske kreditne banke se lahko založijo vlozne knjižice!

Pobližje informacije pri Okrajnem sodišču Rogatec, pri notarju Viktorju Škraberju, Rogatec in pri odvetniku dr. Hrašovcu v Smarju.

56 LET ČILAG POMADE!

Milijoni ljudi (gospodje, dame in otroci) so rešili svoje lase. Kar se je v teku 56 let izkazalo po vsem svetu kot najbolje in nedosegljivo, bo rešilo tudi Vam lase. Ne čakajte, da postanete docela plešasti, ali da vam izgube lasje svojo naravno barvo, temveč naročite se danes garnituro (pomado in ostalo) za Din 85.—, 125.—, 200.— ali 300.— Din (cela kura). Čilag pomada pomore, da zrastejo gosti in krepki lasje, in daje že po kratki uporabi blešč, nežnost in varuje lase preranega osivenja vse do visoke starosti, odpravi prhljaj v času 48 ur. Niti eno sredstvo ne vsebuje toliko hranilne snovi za lase kot Čilag pomada. Opozorilo: Pristno Čilag pomado v vsej Jugoslaviji prinašamo v promet samo mi. Naslovite svoja naročila na:

„AURORA“ sekt. 16, NOVI SAD
Željeznička 38. 12680

Prosimo, oglejte si našo zalogo!

Potrudili smo se, da Vam nudimo letos še večjo izbiro v gotovih

damskih plaščih

od najcenejše do najboljše vrste, v najnovejših vzorcih in fazonah.

Se priporoča trdka

12732

J. Preac, Maribor, Glavni trg šte. 13

Dobro naložen kapital

Velika družinska hiša, s sedmimi lepimi sobami, kletjo, pralnico, drvarnico in drugimi pritlikinami, električna razsvetljava in velikim gospodarskim poslopjem, vse solidno zidano in dobro ohranjeno, da je vsako popravilo nepotrebno, se takoj in poceni proda. Hiša stoji na krasni solnični in prahu prosti legi s krasnim razgledom. Poleg hiše je velik vrt z nekaj sadnim drevjem. V hiši je studenec z zdravno pitno vodo. Oddaljeno le 10 minut od mesta in železniške postaje. Poslopje je primerno tudi za vsako industrijsko podjetje, ker je lepa avtomobilska cesta, cenene življenjske potrebščine in delavne moči. Naslov pri oglasnem oddelku »Jutra«.

12479

Zahvala

Ob prebrdki izgubi našega dragega očeta, starega očeta, pradedu, strica, gospoda

Blaža Bezjaka

izrekamo prirčno zahvalo vsem, ki so draga rajnega spremili k večnemu počitku. Prav posebno se zahvaljujemo pred. duhovščini z č. g. dekanom Sagajem na čelu, ki je vodil pogrebne obrede, pevskemu zboru za ganljive žalostinke, požarni brambli za častno zastopstvo, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem darovalcem vencev in šopkov.

Vse prosimo, da ohranijo draga rajnega v častnem spominu ter se ga spominjajo v molitvah.

Fram, dne 28. oktobra 1932.

12731

žalujoči ostali.

Ne verjemite govorkam, ki pravijo, da postanejo zobje od narave rumeni in po-
črneli; to je prava zabloda. Nehajte z nekoristnim krtačenjem, ki draži, in vzemite en centimeter KOLYNOSA na suhi ščetki in po treh dneh bodo Vaši zobje za tri stopinje bolj beli, Vaša usta ozdravljena, vaš dih vonjiv.

KOLYNOS

antiseptično sredstvo, najzadnje sredstvo za nego-
vanje zob. En centimeter zadostuje.

Plačilna natakarcica bi PREVZELA

boljšo gostilno ali buffet

na račun. — Cenjene ponudbe na

MARTA ROMBO, Ljubljana, Cegnarjeva
ulica šte. 6. 12682

Popolna damska kon-
fekcija. Plašči, kostu-
mi, oblika, krila.

OGLEJTE SI ZALOGO!

Damske, moške in
otroške perle. Plete
nise Zimsko perle.

Stara, domača renomirana trdka

IGN. ŽARGI

Sv. Petra cesta šte. 11

POZOR!

vijudno opozarja, da je svoje poslovnice prostore znatno razširila, temeljito renovirala ter svoje doseženo zalogo najfinjšega blaga (gromno povečala, radi česar ji bo omogočeno svoje cenjene odjemalce z najboljšo kvaliteto in nizkimi cenami vsestransko zadovoljiti.

POZOR!

Specijalna zaloga
kravat, rokavic,
nogavic itd.

OGLEJTE SI ZALOGO!

Ogromna izbira
vseh potrebščin
za šivilje!

KLEPARSTVO IN VODOVODNE INSTALACIJE

FRANJO DOLŽAN, CELJE

prevzema vsa v zgoraj omenjene stroke spadajoča dela, kakor kritje streh, zvonikov, vodovodne naprave, moderno urejene kopalnice, straniščne naprave, instalacije strelovodov, kakor tudi vsakovrstna popravila istih. Vsa dela se izvršujejo točno in solidno, proračuni vedno na razpolago.

CENE ZMERNE!

12651

TELEFON ŠT. 245

PERJE

kokoške, purje, gosje in račje, naravno, s strojem čiščeno in čehano, dobavlja v vsaki množini in

po najnižjih cenah

E. Vajda, Čakovec

Telefon 59, 60, 3. 4.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za

postelje Din 150.—, oto-

mni Din 650.—.

L. BROZOVIC, ZAGREB

ILICA 82.

Din 1300

Liegstuhli praktični za

ležanje in sedenje. Sta-

ne Din 130.

po tem imam čisto čisto

perje kg Din 48.—, čist

belo gosje kg Din 130.—,

čisti puh kg Din 250.—,

modroci punjeni s volnom

Din 750.—, kične mreže za